

Latvijas Kultūras akadēmija
Kultūras socioloģijas un menedžmenta katedra

**DAUGMALES MULTIFUNKCIONĀLĀ CENTRA NOZĪME
DAUGMALES PAGASTA DZĪVES KVALITĀTES UZLABOŠANĀ**

Bakalaura darbs

Autors/e:
Akadēmiskās bakalaura augstākās izglītības programmas “Mākslas”
Kultūras socioloģijas un menedžmenta apakšprogrammas
4. kursa studente Ivita Beķere
(ID Nr. 20103404)

Darba vadītājs/a:
Doc. Astrīda Rogule

Rīga
2014

SATURA RĀDĪTĀJS

IEVADS	3
1. DZĪVES KVALITĀTES PĒTNIECĪBAS TEORĒTISKAIS IETVARŠ.....	7
1.1. Jēdziena dzīves kvalitāte definēšanas aspekti	8
1.1.1 Dzīves kvalitātes domēni jeb sfēras	13
1.1.2 Kategorijas, kas nosaka dzīves kvalitāti	15
1.1.3 Dzīves kvalitātes mērīšanas iespējas.....	17
1.2. Dzīves kvalitātes atspoguļojums pētījumos	20
2. BRĪVAIS LAIKS DZĪVES KVALITĀTES KONTEKSTĀ. DAUGMALES MULTIFUNKCIONĀLĀ CENTRA PIEMĒRS.	31
2.1 Daugmales Multifunkcionālā centra projekta apraksts	31
2.2 Brīvais laiks un kopienas kultūras identitāte	33
3. DAUGMALES PAGASTA RAKSTUROJUMS	36
3.1 Ķekavas novada pašvaldības nākotnes vīzija	40
3.2 Daugmales Multifunkcionālā centra ieguldījums pagasta iedzīvotāju dzīves kvalitātes uzlabošanā	42
4. IEDZĪVOTĀJU VIEDOKĻA IZPĒTE ‘‘DAUGMALES MULTIFUNKCIONĀLĀ CENTRA LOMA UZ DZĪVES KVALITĀTI DAUGMALES PAGASTĀ’’	46
4.1 Pētījumā izmantotā metodoloģija.....	46
4.2 Respondences raksturojums	48
4.3 Aptaujas rezultātu analīze	48
4.4 Uz pētījumu balstīta secinājumu un rekomendāciju kopa.....	54
KOPSAVILKUMS	56
IZMANTOTO AVOTU UN LITERATŪRAS SARAKSTS	62
ANNOTATION	68
PIELIKUMI	69
1. Pielikums. Aptaujas anketas makets.	69
2. Pielikums. Kvantitatīvā pētījuma aptaujas statistikas datu diagrammas....	73
3. Pielikums. Daugmales Multifunkcionālā centra apmeklējums.....	81

IEVADS

Dzīves kvalitāte nenoliedzami ir plašs, multidimensionāls koncepts, kas ietver visus dzīves aspektus un tiek izmantots dažādās jomās: ģeogrāfijā, filozofijā, medicīnā, sociālajās zinātnēs, veselības aizsardzībā.¹ Dzīves kvalitāte ir relatīvi jauns termins, kurš sākot no 1960-tajiem gadiem, tiek aktīvi izmantots, lai aprakstītu sabiedrības dzīves apstākļus.² Līdzīgi Aristoteļa izpratnei par dzīves kvalitāti, pētnieku vidē dominē doma, ka atsevišķais indivīds dažādos dzīves posmos dažādi vērtē dzīves parādības atkarībā no konkrētās situācijas.³ Tāpēc valsts iekārtai un valdībām, dzīves kvalitātes izvērtēšana dod būtisku ieguldījumu gan indivīdu, gan sabiedrības labklājības veicināšanā.⁴

Jau 18.gadsimtā valdības līdzdalības loma dzīves kvalitātes uzlabošanā tika plaši akceptēta. Laime kļuva par centrālo politisko ekonomistu interesi, tika uzskatīts, ka tā bija mērāma kvantitāte un ka valdības var tikt vērtētas attiecībā uz saviem pienākumiem radīt publisku laimi.⁵ Dzīves kvalitātes mērīšana ietver gan objektīvos indikatorus- ekonomisko situāciju, nodarbinātību, mājokli, veselību un veselības aprūpi, ģimeni, sociālo līdzdalību, gan arī cilvēku subjektīvo apmierinātību kā ar savu dzīvi kopumā, tā ar atsevišķām tās jomām.⁶

Lai parādītu to, kā valstisku organizāciju līdzdalība, šajā gadījumā Ķekavas novada pašvaldības līdzdalība sabiedrības dzīves kvalitātes attīstīšanā spēj reāli uzlabot kāda reģiona, šajā gadījumā Daugmales pagasta dzīves kvalitāti konkrētās sfērās, tika izvirzīts šī bakalaura darba pētnieciskais jautājums: Ar 2012.gada 2.janvāri Ķekavas novada pašvaldības Daugmales pagastā tika atvērts Daugmales

---

¹ Oort, F., Visser, M., Sprangers, M. An application of structural equation modeling to detect response shifts and true change in quality of life data from cancer patients undergoing invasive surgery. P. 602.

² Wolfensberg, W. *Lets hang up „quality of life” as hopeless term.* In D. Goode (Ed.), *Quality of life for Persons with Developmental Disabilities: International Perspectives and Issues.* Cambridge, MA Brookline Books. 1994. P.9.

³ Smith A. *Researching quality of life of older people: concepts, measures and findings.* Centre for Social Gerontology, School of Social Relations Keele University, Working Paper No7, November. 2000. Pieejams: http://www.keele.ac.uk/depts/so/csg/downloads/research_quality.pdf ISBN 1900842021 [skatīts 2014, 16.martā]

⁴ Claussen, C. Using quality of life measures for program evaluation. *Rehabilitation Review*, Volume5, No1. 2004.
Pieejams: http://www.acds.ca/PDF/Outcome%20Evaluations/MTD_Module_5_INSERT_2_QOL_Indicators.pdf [skatīts 2014, 19.mar.]

⁵ Campbell, A. *The sense of well-being in America: Recent patterns and trends.* New York: McGraw-Hill. 1981. P.89.

⁶ Bela, Baiba, Tālis Tisenkopfs. *Dzīves kvalitāte Latvijā; Stratēģiskās analīzes komisija.* Rīga: “Zinātne”, 2006. 22.lpp.

Multifunkcionālais centrs⁷, kuru dienā apmeklē nu jau vidēji 150⁸ cilvēki. Ar DMC darbības uzsākšanu ir uzlabojusies dzīves kvalitāte sekojošās dzīves kvalitātes sfērās: fiziskā labklājība, pašnoteikšanās, emocionālā labsajūta un sociālā iekļaušanās. Kā arī, tiek skarti sekojoši dzīves kvalitātes faktori: Veselība un pilnvērtīga atpūta, kultūra un citas brīvā laika pavadīšanas aktivitātes, nodarbinātība. Šie visi faktori veicina publiskās infrastruktūras kvalitātes uzlabošanu.

Kopš šī centra atvēršanu ir radies jauns apmeklēts objekts Daugmales pagastā, kurš pats par sevi vietējiem iedzīvotājiem rada gandarījuma sajūtu un ceļ pašapziņu. Tā ir vieta, kur pulcēties, jo pirms DMC vienīgā vieta, kur pagasta iedzīvotājiem sanākt vienkopus bija Daugmales pamatskola, taču telpu lielums un piemērotība neatbilst tam, lai spētu nodrošināt, kaut vai kvalitatīvu kultūras pasākumu apmeklējumu. Ar šī centra atvēršanu ir paaugstinājies Daugmales kā dzīvesvietas reitings, īpašumu pārdošanas sludinājumos tiek uzsvērtā DMC esamība, kas ir labs sabiedriskās infrastruktūras rādītājs. Turpat ir pieejami arī kafejnīcas pakalpojumi, kurus ir iecienījuši peldbaseina apmeklētāji un pagasta uzņēmumu darbinieki.

Lai gan pagasts nevar nodrošināt darbavietas visiem iedzīvotājiem, tomēr būtisks ir fakts, ka ar DMC atvēršanu tika nodrošinātas vairākas jaunas, labi apmaksātas darbavietas. Un tā, kā Multifunkcionālā centra nākotnes plānos ietilpst darbības paplašināšana, tas ir, jaunu pakalpojumu piedāvājums, tad iedzīvotājiem ir motivācija palikt, nebraukt prom un cerēt uz darba iegūšanu turpat savā dzīvesvietā.

Apsverot faktoros, kādus ir skārusi šī centra darbības uzsākšana un kādas jomas sakarā ar to Daugmales pagastā ir uzlabojušās, tika noteikts darba teorētiskais pamats- pieejamās literatūras analīze, dažādu teorētisko avotu salīdzināšana un jaukta tipa pētījums.

Bakalaura darba mērķis ir parādīt kā pašvaldības iniciatīva, izmantojot kādu dzīves kvalitātes uzlabošanas instrumentu, var veicināt dzīves kvalitātes celšanos pagastā.

Mērķis paredz šādu uzdevumu atrisināšanu: Apkopot socioloģijas teorijās pieejamās dzīves kvalitātes definīcijas, un izziņāt dzīves kvalitātes sfēras un aspektus; apskatīt un salīdzināt dažādus par dzīves kvalitāti veiktus pētījumus; rast izpratni par saikni, kas novērojama starp dzīves kvalitātes konceptu un Daugmales

---

⁷ Turpmāk DMC.

⁸ Daugmales Multifunkcionālā centra apmeklējuma statistika. Skatīt 3.pielikumu.

Multifunkcionālo centru; raksturot dzīves kvalitātes sfēras pie, kurām pieder Daugmales Multifunkcionālais centrs; Daugmales Multifunkcionālā centra projekta raksturojums (sākotnējais mērķis, uzdevumi, rezultāti); informācijas apkopošana par brīvā laika izlietojumu dzīves kvalitātes kontekstā; informācijas apkopošana par Daugmales pagasta pašreizējo stāvokli Latvijas kontekstā un Ķekavas novada nākotnes skatījums (Nākotnes vīzija, stratēģiskie plāni); kontakta izveidošana ar Daugmales pagasta pārvaldnieku un Daugmales Multifunkcionālā centra direktoru empīrisku datu ieguvei; kvantitatīva pētījuma veikšana par Daugmales Multifunkcionālā centra nozīmi uz dzīves kvalitāti Daugmales pagastā, kura ietvaros tiks noskaidrots Daugmales iedzīvotāju viedoklis par DMC darbību un dzīves kvalitāti pagastā.

Iepriekš minētā pētnieciskā jautājuma risināšanā tika izstrādāta bakalaura darba empīriskā daļa, kas ietver jaukta tipa pētījuma metodi un sastāv no trim daļām. 1. Daļa tika veltīta Daugmales pagasta statistikas datu jeb reālajai šī brīža situācijas apskatei un analīzei. 2. Daļā tiek analizētas divas kvalitatīvā pētījuma dziļās intervijas ar Daugmales pagasta pārvaldnieku Uģi Volosovski un Daugmales Multifunkcionālā centra direktoru Andri Ceļmalnieku, kurās informanti raksturo Daugmales pagasta dzīvi pēc DMC atvēršanas. 3. daļa ir kvantitatīvais pētījums, kura galvenais mērķis bija noskaidrot pagasta iedzīvotāju un viesu attieksmi pret DMC darbu un pagasta dzīves kvalitāti kopumā.

Galvenie empīriskās daļas pētnieciskie jautājumi:

1. Daugmales pagasta raksturojums pirms un pēc Daugmales Multifunkcionālā centra atvēršanas;
2. Daugmales Multifunkcionālā centra darbības novērtējums (piedāvāto pakalpojumu klāsta kvalitātes izvērtējums, iestādes personāla darbs, apmeklētāju ieteikumi centra darbības uzlabošanai);
3. Daugmales pagasta dzīves kvalitātes novērtējums atsevišķās sfērās.

Bakalaura darba struktūra veidota atbilstīgi pētījuma jomas tematikai. Darbs ir iedalīts četrās nodaļās, ar katrai piederošām apakšnodaļām. Lai izprastu dzīves kvalitātes jēdziena būtību un kādas dzīves sfēras un faktorus tas skar, pirmajā nodaļā tika apkopotī un analizēti dažādu autoru, kā piemēram, Deivida Felca, Dr. Džonatana

Perija⁹ (*David Felce, Dr. Jonathan Perry*), Tāļa Tisenkopfa¹⁰, Angusa Kempbela (*Angus Campbell*)¹¹, Roberta Šalloka (*Robert Schalock*)¹², Annas Stepčenko¹³, Edvīna Karnīša¹⁴ un citu autoru darbi, kas saistīti ar šo tēmu. Nodaļā tiek atspoguļoti dažādi dzīves kvalitātes kontekstā, gan Latvijā, gan citur pasaulē, veikti pētījumi. Darba otrās nodaļas mērķis ir sniegt izpratni par saikni, kas novērojama starp dzīves kvalitātes konceptu un Daugmales Multifunkcionālo centru. Tiek parādīts, kādas dzīves kvalitātes sfēras šī centra darbība ir ietekmējusi. Nodaļā sniegts arī DMC projekta apraksts un teorijas par brīvā laika izlietojumu dzīves kvalitātes kontekstā. Nodaļas teorētisko bāzi satur socioloģes Ilzes Lāces¹⁵ un Amerikas plānošanas asociācijas direktora Džefa Soula¹⁶ (*Jeff Soul*) zinātniskie raksti. Ar darba trešo nodaļu sākas empīriskā daļa, kas ietver 2 lielās nodaļas ar apakšnodaļām. Par darba empīrisko daļu izklāstīts ievada sākumā.

---

⁹ Felce D, Perry J. *Quality of life: Its definition and measurement*. Research in Developmental Disabilities. Vol. 16. Issue 1. 1995.

¹⁰ Bela, Baiba, Tālis Tisenkopfs. *Dzīves kvalitāte Latvijā; Stratēģiskās analīzes komisija*. Rīga: "Zinātne", 2006.

¹¹ Campbell, A. *The sense of well-being in America: Recent patterns and trends*. New York: McGraw-Hill. 1981.

¹² Schalock, Robert L. and Parmenter, T. *Reconsidering the Conceptualisation and Measurement of Quality of Life*. A consensus document Washington: IASSID. 2000. Pieejams: http://www.beachcenter.org/Books%5CFullPublications%5CPDF%5CFQLI_Quality%20of%20Life%20Consensus%20Document.pdf [skatīts 2014, 19.mar.]

¹³ Stepčenko, A. *Dzīves kvalitātes indikatori Eiropas Savienībā*. Metodoloģiski jautājumi. Socioloģija. Grām.: *Latvijas Universitātes raksti: Ekonomika, 701. sējums*. Rīga: LU. 2006.

¹⁴ Karnītis, E. *Latvijas iedzīvotāju dzīves kvalitātes indekss*. Stratēģiskās analīzes komisijas darba grupas atskaite. Rīga, 2006.

Pieejams: http://www.president.lv/images/modules/items/PDF/item_598_Dzives_kval_indekss.pdf [skatīts: 2014, 3.febr.]

¹⁵ Bela, Tisenkopfs. *Dzīves kvalitāte Latvijā*. 339.lpp.

¹⁶ Soule, Jeff. Hodgson Kimberly. Kelly Ann Beavers. *Community character. How Arts and Cultural Strategies Create, Reinforce, and Enhance Sense of Place*

<http://www.planning.org/research/arts/briefingpapers/character.htm> [skatīts 2014, 16.martā]

1. DZĪVES KVALITĀTES PĒTNIECĪBAS TEORĒTISKAIS IETVARŠ

Šodien dzīves kvalitāte vairs nav vienkāršs sociālo indikatoru kopums, bet komplekss un multidimensionāls koncepts, kurš ietver savstarpējā mijiedarbībā esošus „objektīvos” un „subjektīvos” rādītājus dažādās dzīves jomās. Tas ir starpdisciplinārs un komplekss jēdziens, kas ir attīstījies vairāku zinātņu ietvaros un var tikt pielietots praktiski visās būtiskajās dzīves jomās. Līdz ar to joprojām starp dzīves kvalitātes pētniekiem nav vienotības par universālu un visaptverošu dzīves kvalitātes definīciju.

21.gadsimta sākumā sociālie indikatori un dzīves kvalitāte ir kļuvuši par populārām pētniecības jomām daudzās pasaules valstīs. Laika gaitā ir izstrādāta virkne dažādu dzīves kvalitātes definīciju un ir radītas dažādas metodes dzīves kvalitātes novērtēšanai dažādām cilvēku grupām un sabiedrībai kopumā.

Dzīves kvalitātes definējumu atšķirības atstāj būtisku ietekmi uz to, kā dzīves kvalitāte tiek novērtēta. Svarīga dimensija, kurā ir vērojamas definīciju atšķirības ir definējuma vispārīguma līmenis.¹⁷ Tāpēc nav pārsteigums, ka dzīves kvalitātes novērtējuma indikatori variē plašā spektrā un tie ir atkarīgi arī no izvērtējuma fokusa: vai tiek vērtēta kopienas vispārējā labsajūta, vai, piemēram, tiek vērtēts konkrēts indivīds konkrētā kontekstā. Ir vērts minēt, ka Roberts Kammins (*Robert A. Cummins*) ir identificējis vairāk kā simts dažādas dzīves kvalitātes definīcijas un dzīves kvalitātes mērījumu instrumentus. Viens no iemesliem dažādam skatījumam ir atšķirības autoru skatījumā uz prioritātēm. Pētnieki uzsver, ka dažādo pieeju dzīves kvalitātes definējumam nosaka tas, ka dzīves kvalitāte ir saistīta ar objektīviem rādītājiem (piemēram, cilvēka dzīves apstākļiem) un subjektīviem rādītājiem (piemēram, cilvēka apmierinātība ar dzīvi).¹⁸ Vienlaikus dzīves kvalitātes koncepts bieži tiek pārprasts un lietots nevietā, jo dažādās jomās tas tiek definēts dažādi. Tomēr, neskatoties uz grūtībām, ar kādām nākas saskarties definējot un mērot dzīves kvalitāti, dzīves kvalitātes izvērtēšana dod būtisku ieguldījumu gan indivīdu, gan sabiedrības labklājības veicināšanā.¹⁹

Dzīves kvalitātes jēdziens ietver gan objektīvos indikatorus- ekonomisko

¹⁷ Felce D, Perry J. Quality of life: Its definition and measurement. p.56.

¹⁸ Borthwick- Duffy, S.A. *Quality of life and quality of care in mental retardation*. Berlin: Springer-Verlag, Ed. L. Rowitz, 1992. P.23.

¹⁹ Claussen, C. Using quality of life measures for program evaluation. [skatīts 2014, 19.mar.]

situāciju, nodarbinātību, mājokli, veselību un veselības aprūpi, ģimeni, sociālo līdzdalību, gan arī cilvēku subjektīvo apmierinātību kā ar savu dzīvi kopumā, tā ar atsevišķām tās jomām.²⁰

1.1 Jēdziena dzīves kvalitāte definēšanas aspekti

Laime, materiālā labklājība, apmierinātība ar dzīvi, labsajūta, pašrealizācija, izvēles brīvība, objektīvā funkcionēšana, fiziskais stāvoklis, veselības stāvoklis, zems bezdarba līmenis, psiholoģiskā labsajūta, jēgpilna eksistence. Šie un vēl daudzi citi jēdzieni, tiek izmantoti, lai raksturotu dzīves kvalitāti. Līdzīgi kā sabiedrība, arī dzīves kvalitātes jēdziens mainās un attīstās. Dzīves kvalitāti laika gaitā ir mēģinājuši definēt daudzi autori. Tomēr vēl aizvien nav atrasta viena kopīga, universāla definīcija, kas apmierinātu visus dzīves kvalitātes pētniekus. Kā atzīmēja Morags Farkuhars (*Morag Farquhar*)²¹ „tā ir problemātiska koncepcija, ņemot vērā to, ka dažādi cilvēki atšķirīgi vērtē dažādas lietas”. Līdzīgi Aristoteļa izpratnei par dzīves kvalitāti, dominē doma, ka atsevišķais indivīds dažādos dzīves posmos dažādi vērtē dzīves parādības atkarībā no konkrētās situācijas.²²

Dzīves kvalitātes definīciju dažādība palīdz izprast šodienas dzīves kvalitātes konceptu un principus, kā arī nodrošina ietvaru, kurā iespējams iekļaut jaunas idejas un skatījumus. Lielā mērā 80tos gados un līdz pat 90to gadu beigām formulētās dzīves kvalitātes definīcijas darbojas kā „darba” definīcijas, hipotēzes vai idejas, kuras nepieciešams pielāgot mūsdienu apstākļiem. Līdz ar to, agrākās definīcijas ir nozīmīgas šodienas dzīves kvalitātes koncepta pilnīgākai izpratnei. Ņemot vērā, ka dzīves kvalitātes novērtēšana vienmēr ir cieši saistīta ar to, kāda dzīves kvalitātes definīcija ir izvēlēta par konceptuālo pamatu, ir svarīgi gūt pietiekami plašu ieskatu dzīves kvalitātes definējuma spektrā.

Par dzīves kvalitāti sabiedrība runāja jau laikā pirms mūsu ēras. Senajā Ēģiptē tika radīta tā saucamā „Mīrušo grāmata”, kuru var uzskatīt par pirmo dzīves kvalitātes sistēmu pasaulē. „Mīrušo grāmata” sniedza pamācības, kādas lūgšanas, ziedojumus un ceremonijas cilvēkiem jāveic dzīves laikā, lai iemantotu dvēseles nemirstību. Dvēseles nemirstību iespējams iegūt, izpildot visus nosacījumus un pēc iespējas labāk

²⁰ Bela, Tisenkopfs. Dzīves kvalitāte Latvijā. 22.lpp.

²¹ Farquhar M. Elderly People's Definitions of Quality of Life. Social Science and Medicine, Vol. 41, Issue 10. 1995. p.1442.

²² Smith A. Researching quality of life of older people: concepts, measures and findings. [skatīts 2014, 16.martā]

sakārtojot savu dzīvi. Augstāks dzīves līmeņa sakārtojums noveda pie nemirstības un augstākas pakāpes, kādā pārdzima cilvēka dvēsele.²³

Lai arī termins ‘Dzīves kvalitāte’ ir relatīvi nesens, tad koncepts par sabiedrības laimi ir bijis populārs dažādos periodos cauri vēsturei. Filozofi ilgus gadu tūkstošu ir uzskatījuši laimi par augstāko labumu un motivāciju visām cilvēku darbībām. Visagrākie minējumi par dzīves kvalitāti atrodami Sokrāta, Platona, kā arī Aristoteļa (384.-322. g.p.m.ē.) rakstos, kur tā tiek apzīmēta ar vārdiem „laba dzīve” un „laba dzīvošana”. 18. gadsimta raksti bija aizpildīti ar diskusijām par laimi un tās īpašībām, kā arī nosacījumiem kā laimi sasniegt. Un 1725.gadā filozofs Frensis Hučesons (*Francis Hutcheson*) lika pamatus utilitārai doktrīnai, pārliecinot, ka vislabākā darbība bija/ir tā, kura sniedz vislielāko laimi. Valdības līdzdalības loma tika plaši akceptēta. Laime kļuva par centrālo politisko ekonomistu interesi, kuri pieņēma, ka tā bija mērāma kvantitāte un ka valdības var tikt vērtētas attiecībā uz saviem pienākumiem radīt publisku laimi.²⁴ Pirmoreiz *kvalitātes* un *dzīves* terminus izmantoja Dž. Sets (*James Seth*) savā rakstā „Morāles revolūcija” (*The Evolution of Morality*) (1889). Tajā Sets runā par to morālo pilnību, uz kuru var tiekties cilvēks: „Mums jāpievēršas ne vien dzīves kvantitātei, bet arī dzīves kvalitātei, kas veido mūsu morālisko mērķi”.²⁵ Volfs Volfensbergs (*Wolf Wolfensberg*) saka, ka Dzīves kvalitāte ir relatīvi jauns koncepts, kurš sākot no 1960-tajiem gadiem, tiek aktīvi izmantots, lai aprakstītu sabiedrības dzīves apstākļus.²⁶

Savukārt Smits Makkols (*Smith McCall*), minējis, ka populārais termina pielietojums datējams ar 1961.gadu, kad šī frāze pirmo reizi tika lietota prezidenta Lindona Džonsona (*Lyndon Johnson*) publiskajā uzrunā.²⁷

Dzīves kvalitāte ir refleksivs jēdziens, kas atspoguļo kopējo sabiedrības attīstību. Sociālajās zinātnēs pastiprināta uzmanība dzīves kvalitātei tika pievērsta 20.gadsimta 90.gados, kad Rietumu teorētiķi apzinājās pāreju no industriālās uz

---

²³ Ozola I. Darba resursi un to kvalitāti ietekmējošie faktori Latgales reģionā.No: *Proceedings of the International Scientific Conference "Economic Science for Rural Development"*, 26-27 April 2006, Jelgava. Nr.10:Agriculture. Regional development. Pieejams: <http://web.b.ebscohost.com/abstract?direct=true&profile=ehost&scope=site&authtype=crawler&jrnl=16913078&AN=23771264&h=gWG%2fyTAtsITGTWNPP62gDZ8ZJYVsfex1JgLVOKOZQ4yAXXI KM8j5PesLTQQPdFKhF9B1Ij%2bg2zM9kz3RhlPCA%3d%3d&cr1=f> [skatīts 2014, 16.martā]

²⁴ Campbell, A. *The sense of well-being in America: Recent patterns and trends*. New York: McGraw-Hill. 1981. P.89.

²⁵ Smith A. *Researching quality of life of older people: concepts, measures and findings*.

²⁶ Wolfensberg, W. *Lets hang up „quality of life” as hopeless term*. P.9.

²⁷ McCall, S. *Quality of life*. Social Indicators Research. 1975. P.234.

postindustriālo sabiedrību ar tai raksturīgām individuālistiskām vērtīborientācijām un dzīves stiliem. Latvijā šie procesi bija aizkavējušies- un tagad modernizācija notiek reizē ar postmodernizāciju.²⁸

Lai gan oriģināli šis termins tika lietots daudz biežāk saistībā ar tādām bažām kā dabas piesārņojums vai pilsētvides pasliktināšanās, tad tagad konteksts, kādā to izmanto ir daudz plašāks. Dzīves kvalitāte ir arī kļuvusi par multinacionālu prioritāti.²⁹ Szalai (A. Szalai) ievēro līdzības starp pašreizējo dzīves kvalitātes jēdziena konceptu un jau novecojušo "Kā Tev iet?" tipa jautājumu, kas tiek bieži lietots daudzās dažādās sabiedrībās kā sveiciens, kurā cilvēks interesējas par otra veselību, labklājību un veiksmi (jeb tagad saukto dzīves kvalitāti). Kas ir ievērojams par šo jautājumu, Szalai (A. Szalai) min, tas ir tas, ka pirmkārt jau cilvēki vēlas atbildēt uz šāda tipa jautājumiem, un otrkārt, ka tas dod iespēju pastāstīt par to, kā cilvēks dzīvo un dzīves apstākļiem kādi tiem ir. Šāds jautājums dod iespēju apstiprināt kādam citam savu dzīves kvalitāti.³⁰

Jēdziena „dzīves kvalitāte” izpēte jāsāk ar vārda „kvalitāte” izcelsmes noskaidrošanu. „Kvalitāte” ir cēlies no vācu valodas *Qualität* un latīņu valodas *qualitas (qualitatis)*, kas nozīmē „kādība”. Filozofija par kvalitāti saka, ka tā ir priekšmeta, parādības utt. noteiktība, kas to dara tieši par šo, nevis kādu citu objektu.³¹ Ir vēl divi papildinoši skaidrojumi: -būtiska pazīme, īpašība, tādu kopums; -derīguma, labuma atbilstība noteiktām normām, prasībām. Tas nozīmē, ka „kvalitatīvs”, ja tam pievieno jēdzienu „dzīve” ir cilvēka dzīves kādu būtisku pazīmju kopums, kas atbilst kādām noteiktām normām, prasībām.

Termins “Dzīves kvalitāte” pārklājas, taču tas gluži nav sinonīms vairākiem citiem terminiem, tādiem kā “labklājība”, “sociālie indikatori” un “dzīvesveids”.³² Daudzi šī lauciņa pētnieki ir pārņēmuši frāzi “labklājības līmenis” kā vienu, kas spēj izteikt dzīves kvalitātes konceptu viskodolīgāk.

---

²⁸ Bela, Tisenkopfs. *Dzīves kvalitāte Latvijā*. 21.lpp.

²⁹ Andrews, F. M. and A.Szalai. *The quality of life: Comparative studies*. (From Frederick H. Buttell *Social Indicators Research* Vol.11, No.3. London: Sage Publications, 1980. P.276.

³⁰ Andrews, F. M. and A.Szalai. *The quality of life: Comparative studies*. P.15.

³¹ Grīnfelde, A. *Pensionāru dzīves kvalitāte Latvijas reģionos = Life quality of pensioners in Latvian regions*. Promocijas darbs ekonomikas doktora zin. grāda iegūšanai. Latvijas Lauksaimniecības Universitāte. Jelgava: LLU, 2010. Pieejams: http://lufb.llu.lv/disertacijas-aizstavesanai/economics/Anda_Grinfelde_promocijas_darbs_aizstavesanai_LLU_EF_2010_biblioteka.pdf [skatīts: 2014, 3.feb.]

³² Andrews, F. M. and A.Szalai. *The quality of life: Comparative studies*. p.279.

Veicot jēdziena „dzīves kvalitāte” definēšanas teorētisko izpēti, autore iepazīnās ar vairākiem tā skaidrojumiem. *Latvijas padomju enciklopēdijā* (1982)³³ dzīves kvalitātes jēdziens raksturots kā „buržuāziski sociālās politikas un ekonomikas domas virziens, kas kritiski aplūko kapitālisma negatīvās parādības”. Dzīves kvalitātes pamatā ir dzīves līmeņa kategorija, ko raksturo ar dažādiem kvantitatīviem rādītājiem (preču patēriņš uz 1 iedzīvotāju u.c.) Tos papildinot ar tā saucamajiem sociāliem indikatoriem (darba apstākļiem, izglītības iegūšanas iespējām, brīvā laika izlietošanu, apkārtējās vides stāvokli u.c. faktoriem), tiek izteikta dzīves kvalitāte. Dzīves kvalitāte tiek saistīta ar sabiedrības un dabas attiecību harmonizēšanu, pretrunu likvidēšanu cilvēku apziņā.³⁴ Savukārt pētījumā *Dzīves kvalitātes atšķirības Latvijas novados* tiek akcentēti Pītera Dikensa (*Peter Dickens*), Amartja Sena (*Amartya Sen*) un Martas Nusbaumas (*Martha Nussbaum*) uzskati par to, ka dzīves kvalitāte ir integrāls jēdziens, kura definīcijā nav iespējams izteikt visus tā aspektus, tāpēc biežāk pētījumos dots tā raksturojums un norādītas jomas, kas ar to ir saistītas. *Sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības likums* (2002)³⁵ precīzi definē, ka *dzīves kvalitāte* ir personas, ģimenes, personu grupas, sabiedrības labklājības rādītājs, kas ietver fizisko un garīgo veselību, brīvo laiku, tā izmantošanu, darbu un saikni ar sabiedrību, tiesības patstāvīgi pieņemt lēmumus un tos realizēt, kā arī materiālo nodrošinājumu. Turklāt, *Nacionālajā attīstības plānā 2007.-2013. Gadam* „dzīves kvalitāte” tiek definēta kā komplekss, sociāls, ekonomisks, politisks jēdziens, kas aptver plašu valsts iedzīvotāju dzīves apstākļu kopumu.³⁶ Raksturojot dzīves kvalitātes izaicinājumus, raksta, ka dzīves kvalitāte ir refleksīvs jēdziens, kas atspoguļo kopējo sabiedrības attīstību un analizējams no politiskā, ekonomiskā un sociāli psiholoģiskā viedokļa. Roberts Raiss (*Robert Rice, 1984*) dzīves kvalitāti definējis šādi: Dzīves kvalitāte ir kā indivīda dzīves pakāpe, kurā pieredze dzīvē apmierina indivīda vajadzības un vēlmes, gan fiziski, gan psiholoģiski.³⁷ Maikls Baks un Mārsija Riuksa (*Michael Bach and Marcia Rioux 1996*) dzīves kvalitāti definējā kā

---

³³ Jērāns P. *Latvijas padomju enciklopēdija*. 2.sējums. Galvenā enciklopēdiju redakcija. 1982.736 lpp.

³⁴ Krišjāne Z. Dzīves kvalitātes atšķirības Latvijas novados. *Latvijas Zinātņu Akadēmijas Vēstis*, 52.sēj., Nr.4./6. (597./599.).A daļa. 1998. 72.lpp.

³⁵ *Sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības likums*. Pieejams: <http://www.likumi.lv/doc.php?id=68488> [skatīts 2014, 16.martā]

³⁶ Tisenkopfs. Dzīves kvalitāte Latvijā. 13.-37.lpp.

³⁷ Rice, R. W. *Work and the quality of life*. In S. Oskamp (Ed.), *Applied social psychology annual .5: Applications in organizational settings* (pp. 155-177). Beverly Hills: Sage. 1984. P. 157

sociālu labsajūtu, kuru izjūt indivīds, kopiena vai sabiedrība kopumā.³⁸ Pēc Deivida Felca un Džonatana Perija (*David Falce, Jonathan Perry*) teorijas, dzīves kvalitāte ir objektīvu un subjektīvu faktoru kopums, kas ietver materiālo labsajūtu, veselību, produktivitāti, intimitāti, drošību, kopienas un emocionālo labsajūtu.³⁹ Trevors Parmenters (*Trevor Parmenter*) teicis, ka Dzīves kvalitāte atspoguļo to līmeni, kādā indivīds ir spējis apmierināt savas vajadzības un attīstījis savu personīgo izpratni par dzīvi, pašapziņu un māku iekļauties sociālajā vidē.⁴⁰

Dzīves kvalitāte ir definēta arī kā „indivīda vērtību, mērķu un vajadzību apmierinājums caur personas spēju vai dzīves veida aktualizāciju”.⁴¹ Šī definīcija saskan ar uzstādījumu, ka cilvēka apmierinātība un labsajūta izriet no pakāpes, kādā indivīda objektīvās situācijas saskan ar viņa vēlmēm vai vajadzībām.⁴² Savukārt Pasaules Veselības Organizācija dzīves kvalitāti definē kā „indivīda personīgās dzīves pozīcijas uztveri kontekstā ar kultūras un vērtību sistēmu, kurā indivīds dzīvo un sasaistē ar indivīda mērķiem, cerībām, standartiem un bažām. Tas ir plašs koncepts, kuru kompleksā veidā ietekmē personas fiziskā veselība, psiholoģiskais stāvoklis, personas uzskati, sociālās attiecības un vides nozīmīgākie faktori”.⁴³

Latvijā definētais dzīves kvalitātes jēdziens ietver fizisko un garīgo veselību, brīvo laiku un tā izmantošanu, darbu, ģimenes dzīvi, saikni ar sabiedrību, pašnoteikšanos, materiālo nodrošinājumu. Sociālajam darbiniekam, strādājot pie dzīves kvalitātes uzlabošanas, ir jāņem vērā tās subjektīvais un objektīvais raksturs.⁴⁴

Dzīves kvalitāte ir daudzdimensionāls jēdziens, kas raksturo indivīda, sociālo grupu un sabiedrības vispārējo labklājības līmeni, tas veidojas no daudzām

---

³⁸ Felce D, Perry J. *Quality of life: Its definition and measurement*. P. 17.

³⁹ Felce, D. and Perry, J. *Assessment of quality of life*, In: R. L. Schalock (ed), *Quality of Life: Volume I: Conceptualization and Measurement*. Washington, AAMR, 1996. P. 64.

⁴⁰ Schalock, Robert L. and Parmenter, T. *Reconsidering the Conceptualisation and Measurement of Quality of Life*. A consensus document Washington: IASSID. 2000. Pieejams: http://www.beachcenter.org/Books%5CFullPublications%5CPDF%5CFOLI_Quality%20of%20Life%20Consensus%20Document.pdf

[skatīts 2014, 19.mar.]

⁴¹ Emerson, E. *Evaluating the impact of deinstitutionalization on the lives of mentally retarded people*. American Journal of Mental Deficiency, 90(3). 1985. P.277.

⁴² Felce D, Perry J. *Quality of life: Its definition and measurement*. P.16.

⁴³ Oort, F., Visser, M., Sprangers, M. An application of structural equation modeling to detect response shifts and true change in quality of life data from cancer patients undergoing invasive surgery. *Quality of Life Research*, 14(3), 599-609. Springer. 2005. P. 560.

⁴⁴ Nacionālais attīstības plāns 2007. – 2013. Gadam. Pieejams: http://www.varam.gov.lv/lat/darbibas_veidi/tap/lv/?doc=13524 [Skatīts:

komponentēm, kas objektīvi ietekmē cilvēku dzīvi un subjektīvi izpaužas kā apmierinātības līmenis ar dzīvi.⁴⁵

Apkopojot visas iepriekš minētās definīcijas, ir jāakcentē galvenās iezīmes:

-dzīves kvalitāte ir reflektīvs, integrāls, komplekss, sociāls, ekonomisks,

politisks jēdziens, kas atspoguļo kopējo sabiedrības attīstību;

-personas, ģimenes, personu grupas, sabiedrības labklājības rādītājs;

- atsevišķu dzīves apstākļu, nosacījumu kopums un to subjektīvas uztveres elementi, kā arī šo elementu mijiedarbība ar labklājību, drošību un ilgtspēju kā galvenajiem dzīves kvalitāti veidojošajiem faktoriem.

Pamatojoties uz visu dzīves kvalitātes definīciju apkopojuma analīzi, autore piedāvā bakalaura darbam piemērotāko definīciju.

Dzīves kvalitāte ir personas, ģimenes, personu grupas vai sabiedrības **labklājības rādītājs**, kas ietver fizisko un garīgo veselību, brīvo laiku, tā izmantošanu, darbu un saikni ar sabiedrību, pašnoteikšanos, tiesības patstāvīgi pieņemt lēmumus un tos realizēt, kā arī materiālo nodrošinājumu. Dzīves kvalitāte ir saistīta ar vidi, kurā cilvēks dzīvo. Tas nozīmē, ka dzīves kvalitāte ir cieši saistīta ar dzīves standartu, kas pieņemts noteiktā vidē. Dzīves kvalitāte ir saistīta arī ar to, kā cilvēks jūtas savā dzīves vidē.

1.1.1 Dzīves kvalitātes domēni jeb sfēras

Dzīves kvalitāte nenoliedzami ir plašs, multidimensiāls koncepts, kas ietver visus dzīves aspektus un tiek izmantots dažādās jomās: ģeogrāfijā, filozofijā, medicīnā, sociālajās zinātnēs, veselības aizsardzībā.⁴⁶ Tomēr, joprojām nav panākta vienošanās ne par koncepta dimensiju skaitu, ne arī par dažādību. Jāņem vērā, ka joma, kurā tiek pielietota dzīves kvalitātes definīcija, var atstāt būtisku ietekmi uz tās sfērām jeb domēniem. Piemēram, Briks Ferels (*Brick Ferrell*), kurš ir īstenojis plašu pētījumu programmu par dzīves kvalitāti, ir definējis dzīves kvalitāti kā labsajūtu, kuru nosaka četras sfēras jeb domēni: dzīves kvalitāti veido fiziskā labsajūta, psihiskā

⁴⁵ Stepčenko, A. *Dzīves kvalitātes indikatori Eiropas Savienībā*. Metodoloģiski jautājumi. Socioloģija. Grām.: *Latvijas Universitātes raksti: Ekonomika, 701. sējums*. Rīga: LU. 2006. 9.lpp.

⁴⁶ Oort, F., Visser, M., Sprangers, M. An application of structural equation modeling to detect response shifts and true change in quality of life data from cancer patients undergoing invasive surgery. P. 602.

labsajūta, sociālā labsajūta un garīgā labsajūta⁴⁷. Šis definējums ir ievērojami šaurāks, kā citiem autoriem un ir skaidri jūtama vienas konkrētas nozares ietekme. Savukārt Lindstroms (*Lindsrtom*) ir prezentējis modeli, kurā dzīves kvalitāti nosaka četras citas dzīves sfēras: globālā, ārējā, starppersonu un personīgā, kuru savukārt pārstāv fiziskā, psihiskā un garīgā dimensija. Kā redzams no iepriekšējā dzīves kvalitātes dažādo definīciju apkopojuma, kaut arī dzīves kvalitātes sfēras dažādiem autoriem ir nedaudz atšķirīgas, kā arī var atšķirties to nosaukums, realitātē par galvenajām dzīves kvalitātes sastāvdaļām autoru viedokļi saskan.⁴⁸

Roberts Šallocks (*Robert Schallock*) izdala 8 dzīves kvalitātes sfēras: fiziskā labsajūta, materiālā labklājība, starppersonu attiecības, personīgā attīstība, pašnoteikšanās, emocionālā labsajūta, sociālā iekļaušana un tiesības. Visas autora minētās dzīves kvalitātes daļas ir savstarpēji saistītas un vienlīdz svarīgas, lai tiktu nodrošināta cilvēka dzīves kvalitāte. Minētie daudzveidīgie dzīves kvalitātes definējumi, kā arī atšķirīgie skatījumi uz konceptu sastādošajām sfērām, apstiprina viedokli, ka universāla dzīves kvalitātes definīcija varētu būt neiespējama. Šallocka minētās dzīves kvalitātes sfēras ir saistītas ar vienu no trim dzīves kvalitātes faktoriem:

- Neatkarība (personības attīstība, pašnoteikšanās);
- Sociālā līdzdalība (starppersonu attiecības, sociālā iekļaušana, tiesības);
- Labklājība (fiziskā labsajūta, emocionālā labsajūta, materiālā labklājība).⁴⁹

Sociālajās zinātnēs dzīves kvalitātes konceptualizācijā pastāv vairākas pieejas. Anna Stepčenko,⁵⁰ analizējot dzīves kvalitātes indikatorus Eiropas Savienībā, definē vairākas dzīves kvalitātes sfēras: veselība, nodarbinātība, ekonomika, zināšanas, ģimene, mājoklis, drošība, politika, ekoloģija un citas, kā arī sakārto plašo indikatoru kopumu makrolīmeņa un mikrolīmeņa, monetāros un nemonetāros, objektīvos un subjektīvos indikatoros. Ja cilvēkiem vaicā raksturot to dzīves, tie var atbildēt vai nu par dzīvi kopumā vai ar specifisku atsauci uz domēniem jeb dzīves sfērām, kurās tiem ir kāda pieredze. Dzīves sfēras ir saistītas ar aktivitātēm, lomām, vietām un attiecībām

---

⁴⁷ Ferrell B.R., K. Hassey Dow, M. Grant. Measurement of the quality of life in cancer survivors. *Quality of life Research*. Vol. 4, Issue 6. 1995. P.526.

⁴⁸ Felce, D. and Perry, J. Assessment of quality of life. P. 68.

⁴⁹ Schallock, Robert L. and Parmenter, T. *Reconsidering the Conceptualisation and Measurement of Quality of Life*.

⁵⁰ Stepčenko, A. Dzīves kvalitātes indikatoru Eiropas Savienībā. 146.-147.lpp.

ar cilvēkiem indivīda dzīvē. Piemēram, mēs vērtējam dzīves kvalitāti dažādās sfērās: darba dzīves kvalitāte, ģimenes dzīves kvalitāte utt.⁵¹

1.1.2 Kategorijas, kas nosaka dzīves kvalitāti

Apkopojot vairākas teorijas (Tālis Tisenkopfs⁵², Elisa Kerca (*Elyse W. Kerce*)⁵³, Un ‘‘Latvijas izaugsmes modelis- Cilvēks pirmajā vietā.’’⁵⁴ 2005.gads) var izveidot vairāku dzīves kvalitāti noteicošo faktoru kopu. Materiālā labklājība, nodarbinātība, veselība, sociālā drošība, mājoklis, neatkarība, ģimene, līdzdalība procesos, sava *es* nozīmība, politiskā stabilitāte un drošība, izglītība un personīgā attīstība, kultūra un citas brīvā laika pavadīšanas iespējas, fiziskā drošība, infrastruktūras pakalpojumi – elektrības, gāzes, siltuma, ūdens piegāde, elektronisko sakaru, pasta, transporta, atkritumu apstrādes pakalpojumi, kopienas dzīve un sabiedrības saliedētība, ārējās attiecības, bērnu, jauniešu un vecākās paaudzes dzīves kvalitāte, jaunrade, zinātne un pētniecība, inovācijas, spēja radīt un izmantot jaunas idejas, apkārtējās vides aizsardzība.

No sabiedrības viedokļa un to atbilstības nacionālajām interesēm var raksturot dažus no minētajiem faktoriem. Iedzīvotāju **materiālā labklājība** cieši saistās ar valsts ekonomisko attīstību. Tikai augsts iekšzemes kopprodukta pieaugums spēj nodrošināt strauju iedzīvotāju ienākumu palielināšanos kā nominālā, tā arī reālā izteiksmē. Iepriekšējo gadu sasniegumi ir ļāvuši Latvijas sabiedrībai kopumā pāriet no izdzīvošanas režīma attīstības režīmā. **Nodarbinātība**, labas darbavietas ir obligāts priekšnoteikums dzīves kvalitātes līmeņa paaugstināšanai. Problēma ietver jaunas iezīmes, jo izaugsmes modelī paredzētā zināšanu ietilpīgā ekonomika un darba produktivitātes pieaugums paši par sevi nenozīmē labu darbavietu skaita pieaugumu. **Izglītība**, zināšanu līmeņa saglabāšana un paaugstināšana vairāk nav tikai individuāla izvēle, izvēlētajā modelī tā kļūst arī būtiska valsts izaugsmei. Augsti kvalificēti speciālisti ir valsts stratēģiskais potenciāls. Ikvienu cilvēka pilnasinīgai līdzdalībai procesos nostiprinās jaunas specifiskas izglītības sistēmas iezīmes – informācijpratība, pāreja no mācīšanas uz patstāvīgu mācīšanos, mūžizglītība, izglītības un regulārā

⁵¹ Rice, R. W. Work and the quality of life pp. 166.

⁵² Bela, Tisenkopfs. Dzīves kvalitāte Latvijā.

⁵³ Elyse W. Kerce. Quality of life: Meaning, Measurement, and Models. Navy Personnel Research and Development Center. 1992.

⁵⁴ Latvijas Republikas Saeima. Izglītības, kultūras un zinātnes komisija. Ilgtermiņa konceptuālais dokuments. ‘‘Latvijas izaugsmes modelis- Cilvēks pirmajā vietā.’’ 2005.gads
Pieejams:http://www.saeima.lv/bi8/lasa?dd=LM0815_0#b. [skatīts: 2014, 18.janv.]

darba procesa simbioze. **Veselība** visa mūža garumā ir ne tikai ikviena cilvēka labklājības prioritāšu galvgalī, vesela sabiedrība ir arī principiāls valsts pastāvēšanas un attīstības priekšnosacījums. Pieaugušā zināšanu potenciāla rezultātā, ikvienam indivīdam rodas iespējas realizēt savu veselības potenciālu. Aktivizējas cīņa ar slimību cēloņiem, ko jāsekmē indivīda augošai izpratnei un atbildībai par savu veselību. Vienlaikus nesamazinās sociālo programmu nozīmīgums, jo tuvākajā nākotnē saglabāsies sabiedrības noslāņošanās pēc materiālā stāvokļa. **Mājoklis** kā dzīves telpa un cilvēka eksistences priekšnosacījums mūsu valstī paliks dzīves nepieciešamība ikvienā sabiedrības attīstības stadijā, tiesības uz mājokli ir arī viena no svarīgākajām cilvēktiesību normām. Taču mājoklis vairs nav tikai dzīves telpa; tā ir arī privātā darba vieta. Ikviena cilvēka **fiziskās drošības** sajūta par sevi un saviem tuvākajiem, par veselību un pat dzīvību, par pašcieņu un īpašumu, drošību uz ielas, mājās, skolā ir cieši saistīta ar augstu valsts kopējo iekšējās drošības līmeni. Drošības risku minimizēšana, preventīvas darbības noziedzības novēršanai, moderno tehnisko līdzekļu plaša izmantošana un tai pašā laikā valsts garantēto cilvēktiesību stingra ievērošana, personiskās dzīves drošība ir tikai daži iekšējās drošības aspekti. **Ģimene** ir mūsu sabiedrības pamats, tās loma paaudžu solidaritātes un sabiedrības saliedētības nostiprināšanā ir ļoti svarīga. Bērni ir mūsu sabiedrības lielākā vērtība; noturīga ģimene nodrošina gan dzimstību, gan arī mīlestību, veselību, ģimenisku aprūpi un izglītību bērniem. Stipra ģimene sekmē vērtību orientāciju, dzīves mērķu nodošanu jaunajai paaudzei, tā veic sociālās aizsardzības funkcijas sabiedrības novecošanās apstākļos. **Līdzdalība** procesos, sava *es* nozīmība labklājības valstī kļūst primāra izdzīvošanas vietā. Indivīda psiholoģiskā labklājība cieši saistās ar līdzdalību, subsidiaritāti pārvaldē un lēmumu pieņemšanā, dalību nevalstiskajās organizācijās, valsts un privātā sektora partnerību. Vienotības pamatā ir vienādo iespēju un līdzdalības princips, visu sabiedrības locekļu iesaiste, dzīves līmeņa paaugstināšana ikvienam sabiedrības loceklim, Panākot sabiedrības dzīves kvalitātes paaugstināšanos, ieguvumus iegūst ikviens indivīds. **Pilnvērtīga atpūta**, ieskaitot **kultūras aktivitātes**, aktīvo atpūtu, tūrismu un sportu, hobijus ir absolūti nepieciešama pie intensīvas garīgas noslodzes, kas ir neatņemama dzīves kvalitātes uzlabošanas sastāvdaļa.⁵⁵

Labai dzīvei nepieciešami daudzi priekšnosacījumi: materiālā labklājība,

---

⁵⁵ Karnītis, E. *Latvijas iedzīvotāju dzīves kvalitātes indekss*. Stratēģiskās analīzes komisijas darba grupas atskaite. Rīga, 2006.
Pieejams:http://www.president.lv/images/modules/items/PDF/item_598_Dzives_kval_indekss.pdf
[skatīts: 2014, 3.febr.]

nodarbinātība, veselība, sociālā drošība, izglītība, mājoklis, labas attiecības ģimenē, iekļaušanās sociālajos procesos un daudz kas cits. Tomēr svarīgāka par ārējiem apstākļiem un materiālajiem nosacījumiem ir cilvēka spēja veidot dzīvi atbilstīgi savām vēlmēm un iecerēm, sasniegt mērķus un gūt piepildījumu. Nenoliedzot objektīvu ekonomisko rādītāju nozīmi, būtiska ir paša indivīda spēja un prasme veidot savu dzīvi. Te noder jēdziens *ričībaspēja*, kas norāda uz indivīda autonomiju, brīvību, spējām, zināšanām, praktisko māku.⁵⁶

Bijuši arī mēģinājumi izveidot integrētu dzīves kvalitātes teoriju, kam jāapvieno ekonomiskie, sociālie un psiholoģiskie aspekti, jāsaskaņo objektīvie un subjektīvie indikatori. Somu sociologs Ēriks Allarts (*Eric Allardt, 1993*) piedāvājis strukturēt labu dzīvi pēc trim cilvēka pamatvajadzībām: *piederēt, mīlēt un būt* (*having, loving and being*). "Piederēt" norāda uz nepieciešamiem ekonomiskajiem un sociālajiem labumiem, īpašumu, mājokli u.tml. Tam var pieskaitīt arī personības resursus- izglītību, veselību, garīgās un fiziskās spējas. Tie ir cilvēka resursi, ar kuriem viņš var rīkoties- cilvēciskais kapitāls. "Mīlēt" izsaka nepieciešamību būt sociāli iekļautam- ģimenē, kopienā, plašākā sabiedrībā. Tā ir arī vajadzība pēc emocionālas tuvības, mīlestības, partnerattiecībām. Mīlestībai svarīgas darbības ir rūpju sniegšana un saņemšana, attiecību uzturēšana, jūtu dzīves vadīšana. Galu galā tā cilvēkam sniedz emocionālo drošību un labsajūtu. "Būt" Ērika Allarta izpratnē nozīmē cilvēka pašrealizāciju, atzinību un novērtējumu no citiem sabiedrības locekļiem. Kā raksta Matra Nisbauma un Amartaija Sens (*Martha Nussbaum and Amartya Sen, 1996*): "Cilvēka funkcionēšana, no elementārām lietām tiecoties uz pilnīgāku labklājību, ietver kompleksasrīcības priekšnosacījumus attīstīt savas spējas, celt pašapziņu. Izvairoties no dažādiem traucējumiem un izmantojot savus resursus, paveras plašākas iespējas darboties un izvēlēties savu dzīves labklājības līmeni." Tādējādi integrētā skatījumā uz dzīves kvalitāti svarīga ir saikne starp materiālajiem un sociālajiem apstākļiem, cilvēka spējām un viņa praktisko darbību sabiedrībā.⁵⁷

1.1.3 Dzīves kvalitātes mērīšanas iespējas

Lai noteiktu svarīgākās jomas, kuras ietekmē dzīves kvalitāti, Roberts Kummins (*Robert Cummins*) veica 27 plašāk izmantoto dzīves kvalitātes definīciju analīzi un secināja, ka 85% ietver emocionālo labsajūtu, 70% veselību, 70% privātās

⁵⁶ Bela, Tisenkopfs. *Dzīves kvalitāte Latvijā*. 13.lpp.

⁵⁷ Bela, Tisenkopfs. *Dzīves kvalitāte Latvijā*. 17.lpp.

dzīves jautājumus, un 56% darbu un ikdienas aktivitātes.

Attiecībā uz specifiskām dzīves jomām, ir secināts, ka prioritizējot (ranžējot) dzīves kvalitātes rādītājus, nozīmīga loma ir tam, kura no dzīves jomām cilvēkam ir svarīgāka vai mazāk svarīga. Piemēram, ja izvērtējot cilvēka dzīves kvalitāti, kāds no rādītājiem ir neapmierinoši zems, tas tomēr var būtiski neietekmēt cilvēka dzīves kvalitāti, ja dzīves joma, uz kuru rādītājs attiecas, cilvēkam ir nebūtiska. Un pretēji – dzīves kvalitātes rādītāja zems līmenis var ļoti būtiski ietekmēt cilvēka dzīves kvalitāti, ievērojami pazeminot to, ja tas attiecas uz dzīves jomu, kura cilvēkam ir ārkārtīgi nozīmīga.⁵⁸

Tātad, veicot dzīves kvalitātes izvērtējumu, svarīgi ir ievērot gan **objektīvos**, gan **subjektīvos** dzīves kvalitātes rādītājus. Pētījumos par dzīves kvalitāti svarīgi ir izvēlēties atbilstošu mērījumu metodiku. Dzīves kvalitātes mērīšana tiek raksturota attiecībā pret izmantotajiem mērījumiem, kuru dažādos ārvalstu zinātnieku ziņojumos ir visai daudz. Dzīves kvalitātes mērījumos visplašāk un visbiežāk pamanāmā atšķirība ir starp objektīvajiem un subjektīvajiem mēriem. Ir iespējams klasificēt dzīves kvalitātes mērījumus, kas tiek izmantoti mārketingā un radniecīgās sfērās saskaņā ar analīzes līmeņiem. Katru no šiem analīzes līmeņiem dzīves kvalitātē var konceptualizēt un mērīt, izmantojot reflektīvos un formatīvos indikatorus. Par *reflektīvajiem* indikatoriem sauc tādus, kas mēra šo konstruktus vistiešākajā veidā; tie atspoguļo skatījumu uz konstruktus kā viendimensionālu. Savukārt, *formatīvie* indikatori, izmantojot vairāku to veidojošo dimensiju kopumu, ir labākais veids, kā to mērīt. Balstoties uz formatīvo indikatoru aizstāvju viedokli, dimensijas, kuras veido šo konstruktus, var aplūkot kā konstrukta determinantus.⁵⁹

Eksistē liels daudzums dzīves kvalitātes mērījumu, kurus izmanto dažādās akadēmiskās un profesionālajās aprindās, daļa no tiem balstās uz subjektīvajiem, bet daļa – uz objektīvajiem indikatoriem. **Subjektīvie** indikatori pamatā balstās uz psiholoģisko reakciju, piem., apmierinātību ar dzīvi, apmierinātību ar darbu, laimes izjūtu u.c. Piemēram, dzīves apmierinātības mērījums ir viens no subjektīvajiem mērījumiem, kura mērķis ir konstatēt indivīda dzīves kvalitāti. Pastāv liels skaits subjektīvo dzīves kvalitātes mērījumu, kas saistās ar laimi vai apmierinātību ar dzīvi.

---

⁵⁸ Carver, C. S. *Resilience and thriving: Issues, models, and linkages*. Journal of Social Issues, Vol. 54, 245-265. 1998. Pieejams: http://www.psy.miami.edu/faculty/ccarver/98_thriving.pdf [skatīts 2014, 19.mar.]

⁵⁹ M.J. Sirgy. *Handbook of Quality-of-Life Research: An Ethical Marketing Perspective* By Social Indicators Research Series. Volume 8. Netherlands: Kluwer Academic Publishers. 2001. P. 458.

Daži mērījumi ir vispārēji tai ziņā, ka tiecas apskatīt laimi vai apmierinātību ar dzīvi kā veselumu, kamēr daži apskata laimi vai apmierinātību ar dzīvi atsevišķās tās jomās. Kopumā ir atklāts, ka vislabākie priekšnoteikumi apmierinātībai ar dzīvi kopumā ir laulība un ģimenes dzīve, brīvā laika aktivitātes, darbs un finanses, mājvieta, dzīvesvieta un draugi. V. Vilsons (*V. Wilson*) izpētīja visu to, kas saistīts ar subjektīvo labklājību, un secināja, ka „laimīgs cilvēks tiek iztēlots kā jauns, vesels, labi izglītots, ar labi apmaksātu darbu, ekstraverts, optimistisks, bezrūpīgs, reliģisks, esošs laulībā, ar augstu pašapziņu, augstu darba morāli, pieticīgām vēlmēm, kas var piederēt pie jebkura no diviem dzimumiem un ar dažādām prāta spējām”. Viņš arī secināja, ka laimes izpratnē pētnieki nav pāvirzījušies ne cik tālu kopš grieķu filozofu laikiem.⁶⁰ Subjektīvā dzīves kvalitāte kā emocionālu ticību kopums, virzīts tieši uz indivīda dzīvi. Subjektīvā pieeja ļauj indivīdiem pašiem definēt savus dzīves kvalitātes standartus un atpazīst iespēju lielam skaitam dažādu virzienu.⁶¹ **Objektīvie** indikatori ir „cieti” (saskaitāmi) rādītāji, kas nav saistīti ar subjektīvu vērtējumu. To vidū ir dzīves standarti, fiziskās veselības stāvoklis, ienākumi u.c.⁶²

Tie izmanto ne-subjektīvu informāciju, kas signalizē par noteiktas vienības (indivīda, ģimenes, reģiona, valsts) dzīves kvalitāti, piem., ierēdņi ANO izmanto Cilvēkattīstības indeksu (*Human Development Index*)⁶³ (HDI), lai izvērtētu dzīves kvalitāti dažādās valstīs. HDI ir šai jomā visbiežāk lietotais indikators, kuru veidoja saistībā ar ANO attīstības programmu, kas tiecas izvērtēt progresu visās pasaules valstīs un tad publicēt to ikgadējā izdevumā „Ziņojumi par cilvēkattīstību” (*Human Development Reports*). HDI ir visai būtisks mērinstruments, kas tiek izmantots, gatavojot šos ziņojumus. Šī mērījuma pamata variantā ir trīs jomas.

1. Tas runā par dzīves apstākļiem materiālās pārpilnības ziņā un par sociālās vienlīdzības pakāpi.
2. HDI ietver izglītības iespējas. Kaut arī augsts izglītības līmenis negarantē labu fizisku un garīgu veselību, tas nozīmē, ka liela daļa pilsoņu ir ieguvuši vismaz pamatzināšanas.

---

⁶⁰ M.J. Sirgy. Handbook of Quality-of-Life Research: An Ethical Marketing Perspective. P.82.

⁶¹ Andrews, F. M. and A.Szalai. The quality of life: Comparative studies. P. 279.

⁶² M.J. Sirgy. Handbook of Quality-of-Life Research: An Ethical Marketing Perspective. 458.p.

⁶³ Human Development Index Pieejams: http://en.wikipedia.org/wiki/Human_Development_Index [skatīts: 2014, 25.apr.]

3. Jautājums par dzīves ilgumu ir rezultāta maiņlielums.⁶⁴

Roberts Raiss (*Robert Rice*) definē objektīvo dzīves kvalitāti kā pakāpi cik lielā mērā noteikts dzīves līmenis, ir izpildīts ar objektīvi pārbaudāmiem apstākļiem, darbībām un darbības sekām indivīda dzīvē. Objektīvā pieeja balstās uz pieņemumu par eliti, kurai piemīt specifiski standarti, ka tās kārtība/iekārta apmierinās cilvēku vēlmes.

Kompleksos dzīves kvalitātes pētījumos izmanto gan objektīvos rādītājus, kurus iegūst ar statistikas metodēm, gan subjektīvos vērtējumus, kurus iegūst aptauju ceļā.⁶⁵

Dzīves kvalitātes mērīšanas iespējas ir multidimensiālas un rada metodoloģiskās problēmas:

-objektīvie un subjektīvie dzīves kvalitātes rādītāji var uzrādīt pretēju rezultātu; - ir jānedefinē atskaites punkts dzīves kvalitātes subjektīvajam salīdzinājumam laikā un telpā; - „laime” un „apmierinātība ar dzīvi” bieži tiek izmantoti kā sinonīmi, bet jānovērtē, ka tie ir atšķirīgi labklājības mērījumi; -dzīves kvalitātes starptautiski salīdzinošai analīzei, būtiski ir harmonizēt pētniecības instrumentāriju un indikatorus.

1.2 Dzīves kvalitātes atspoguļojums pētījumos

Pasaulē veiktie pētījumi par dzīves kvalitāti tiek veikti par pamatu ņemot visdažādākās dzīves jomas un faktorus, kas to ietekmē. Šie pētījumi ir par dažādām sabiedrības grupām, piemēram, cilvēkiem ar funkcionālas dabas traucējumiem, konkrētu nozaru pārstāvjiem vai dažādām nacionalitātēm u.c. Šāda tipa pētījumi regulāri tiek izstrādāti gan Latvijā, gan citur pasaulē dažādos mērogos.

Latvijā veiktie pētījumi, sākot ar zināmākajiem vai populārākajiem:

“**Dzīves kvalitāte Latvijā**” tika sākts 2005.gadā- zīmīgā laikā- 15 gadu pēc neatkarības atjaunošanas, gadu pēc iestāšanās Eiropas Savienībā. Tas ir būtisks laikposms, kad var atskatīties uz sasniegto, izvērtēt tagadnes situāciju un izvirzīt uzdevumus, kas vēl jāsasniedz. Dzīves kvalitātes pētījums tiecas fiksēt un izprast situāciju galvenajās jomās, kas ir nozīmīgas labas dzīves sasniegšanai un uzturēšanai.

⁶⁴ Human Development Index Pieejams: http://en.wikipedia.org/wiki/Human_Development_Index [skatīts: 2014, 25.apr.]

⁶⁵ Bela, Tisenkopfs. *Dzīves kvalitāte Latvijā*. 16.lpp.

Pētījuma **mērķis** bija analizēt dzīves kvalitātes objektīvos rādītājus, to atšķirības iedzīvotāju grupās, kā arī skatīt dzīves kvalitāti saistībā ar nozīmīgām mūsdienu dzīves tendencēm. Būtisks aplūkots dzīves kvalitātes aspekts ir cilvēku subjektīvie priekšstati par to, kas ir laba dzīve, viņu subjektīvais dzīves novērtējums un apmierinātība ar dažādām tās jomām. Īpaša uzmanība pievērsta cilvēku rīcībspējas analīzei un konkrētu dzīves uzlabošanas stratēģiju noskaidrošanai. Pētījums sniedz aptverošu ieskatu dzīves kvalitātes problemātikā, procesos un tendencēs mūsdienu Latvijā.⁶⁶

Šis pētījums iezīmēja ekonomisko situāciju, nodarbinātību, izglītību, ģimeni, mājokli, veselību, sociālo līdzdalību un dialogu, darba un atpūtas laika sadalījumu kā galvenos dzīves kvalitātes rādītājus mūsu valsts iedzīvotāju izpratnē, kuri pamatā nosaka subjektīvos rādītājus – laimes izjūtu, apmierinātību ar dzīvi kopumā un konkrētām dzīves jomām.

Pētījuma darba grupas sastāvā ir apvienoti un ar dažādu aktivitātes pakāpi darbu veica ekonomisti, sociologi, politologi un statistiķi (alfabēta secībā): B. Bela-Krūmiņa, P. Eglīte, E. Karnītis, M. Kazāks, Ž. Ozoliņa, B. Rivža, A. Švarckopfa, T. Tīsenkopfs, U. Ušackis.⁶⁷

Dzīves kvalitāte Latvijā šī vārda plašā nozīmē tiek akcentēta arī Komisijas **2005.g. – 2006.g. pētījumā *Latvija un brīva darbaspēka kustība: Īrijas piemērs***. Gadu pēc iestāšanās ES, kad valsts un sabiedrība sāk aizvien tiešāk apzināties, kādus izaicinājumus un iespējas rada dalība 25 valstu blokā, SAK pētnieki veica pētījumu par Latvijas iedzīvotāju došanos strādāt uz Īriju - valsti, kura nav likusi šķēršļus brīvai darbaspēka kustībai un piesaistījusi daudz iedzīvotāju no jaunajām ES dalībvalstīm, tai skaitā Latvijas. Pētījuma **mērķis** bija noskaidrot galvenos iemeslus un iedzīvotāju motivāciju, kāpēc viņi izvēlējušies strādāt Īrijā, analizēt situāciju plašākā kontekstā un izzināt aizbraukušo motivāciju atgriezties Latvijā, nevis spriest, kas ir cietēji un kas - vainīgie tāpēc, ka Latvijas darbaspēks izmanto iespēju strādāt citās valstīs.⁶⁸

To iemeslu analīze, kas ir pamatā šodienas emigrācijai, parāda blakus ekonomiskajam faktoram kā ļoti nozīmīgu savstarpējo attiecību un zināmas atstumtības iemeslu, sociālā dialoga un līdzdalības iespēju trūkumu, kas kopumā

⁶⁶ Bela, Tīsenkopfs. *Dzīves kvalitāte Latvijā*.9.lpp.

⁶⁷ Turpat, 9.lpp.

⁶⁸ *Latvija un brīva darbaspēka kustība: Īrijas piemērs*. 2005./2006.gads. 3.lpp.

http://www.president.lv/images/modules/items/PDF/item_489_Irijas_piemers_zinojums.pdf [skatīts 2014, 16.martā]

nerada stabilitātes sajūtu par nākotni. Paralēli tam atkal tiek uzsvērta mājokļa un ģimenes nozīme dzīves kvalitātes izpratnē.⁶⁹

2005. – 2006. g. tiek izstrādāts Nacionālais attīstības plāns 2007. – 2013. gadam kā vidēja termiņa plānošanas dokuments, kura funkcionālais uzdevums ir sekmēt līdzsvarotu un ilgtspējīgu valsts attīstību un nodrošināt Latvijas konkurētspējas palielināšanos. Plāna pamatā ir likts izaugsmes modelis. Lai novērtētu plāna izpildi, ir atzīts par nepieciešamu izvirzīt arī kvantitatīvus dzīves kvalitātes kritērijus, kas kopumā ar integrēta dzīves kvalitātes indeksa aprēķinu sniegtu objektīvu vērtējumu par reālo cilvēku dzīves kvalitātes pieaugumu Latvijā. Nacionālais attīstības plāns, kas definē Latvijas attīstības vadlīnijas laikposmam līdz 2013.gadam, dzīves kvalitāti izvirza kā galveno uzdevumu. Pievēršas indivīda dzīvei, viņa labklājībai, rīcībai un atbildībai Latvijā kļūst par caurviju motīvu sociālos pētījumos un politiskajos dokumentos. Dzīves kvalitāte norāda uz jauniem attīstības orientieriem un mudina meklēt politiskos mehānismus, kā mūsu valsts straujo ekonomisko izaugsmi pārveidot iedzīvotāju labklājībā.⁷⁰

LR Saeima 2005.Gadā apstiprināja zinātnieku grupas izstrādāto konceptuālo dokumentu „**Latvijas izaugsmes modelis: Cilvēks pirmajā vietā**”, kura pamatā ir uz cilvēku centrēta pieeja. Saskaņā ar šo modeli dzīves kvalitātes paaugstināšana kļūst par Latvijas izaugsmes mērķi, kura viens no priekšnosacījumiem ir ilgtspējīgas izaugsmes politikas nodrošinājums reģionos.⁷¹

Ingas Šķesteres pētījuma par dzīves kvalitātes izvērtējuma metodēm un instrumentiem⁷², mērķis bija sniegt ieteikumus cilvēku ar invaliditāti dzīves kvalitātes novērtēšanas sociālos pakalpojumos metodikas izstrādei. Autore sava darba pirmajā daļā atspoguļo dzīves kvalitātes definīcijas teorētisko pusi, tai skaitā šī jēdziena novērtēšanas iespējas. Darba otrā daļa sastāv no teorijas, kas attiecināma uz, cilvēku ar intelektuālās attīstības traucējumiem, teoriju. Kā arī tiek sniegts praktiskā pētījuma apraksts. Sava pētījuma ietvaros autore veic respondentu aptauju, kuras vispārīgais jautājums ir “Cik apmierināts Tu esi ar savu dzīvi?”. Pētījuma

⁶⁹ Bela, Tisenkopfs. *Dzīves kvalitāte Latvijā*.

⁷⁰ Nacionālais attīstības plāns 2007. – 2013. Gadam. Pieejams:

http://www.varam.gov.lv/lat/darbibas_veidi/tap/lv/?doc=13524 [skatīts 2014, 25.apr.]

⁷¹ Latvijas Republikas Saeima. Izglītības, kultūras un zinātnes komisija. Ilgtermiņa konceptuālais dokuments. “*Latvijas izaugsmes modelis- Cilvēks pirmajā vietā.*” 2005.gads

⁷² Šķestere, Inga. *Pētījums par dzīves kvalitātes izvērtējuma metodēm un instrumentiem 1.daļa.*

2012.gads Pieejams: http://www.sif.lv/nodevumi/nodevumi/4881/petijums_dz_kvalit_2.pdf [skatīts: 2014, 30.janv.]

instrumentam ir izstrādāta modifikācija, kura ir pielāgota cilvēku ar intelektuālās attīstības traucējumiem apmierinātības ar dzīvi izvērtēšanai. Instrumentu var izmantot verbāli vai aizpildīt rakstiski. Lai veiktu apmierinātības ar dzīvi izvērtējumu, respondentam tika uzdoti vienkārši jautājumi. Par katru dzīves sfēru tiek uzdots viens jautājums.⁷³

Annas Grīnfeldes pētījums “Pensionāru dzīves kvalitāte Latvijas reģionos = Life quality of pensioners in Latvian regions.”⁷⁴ Pētījuma mērķis bija izpētīt un salīdzināt pensionāru dzīves kvalitāti Latvijas reģionos, identificējot nozīmīgākos to ietekmējošos faktorus, un izstrādāt ieteikumus reģionālajai politikai dzīves kvalitātes paaugstināšanā novecošanas procesā. Promocijas darba pensionāru dzīves kvalitātes Latvijas reģionos pētījuma metodika hronoloģiski tika iedalīta vairākos posmos: 1. *izlūkošanas pētījumi*, lai izzinātu pensionāru dzīves kvalitātes novērtējuma tendenci iezīmes Latvijā un pētnieciskā instrumentārija aprobācijai Zemgales reģionapētījumam. 2. *padziļināto interviju veikšana*, lai noskaidrotu Zemgales pensionāru subjektīvos priekšstatus par dzīves kvalitātes definēšanu. 3. *pensionāru dzīves kvalitāti Latvijas reģionos raksturojošo datu apstrāde*, lai izmantojot Latvijā pieejamās reprezentatīvās LR CSP izlases, varētu analizēt ar dzīves kvalitāti saistītos objektīvos un subjektīvos rādītājus. 4. *pensionāru aptauja Zemgales reģionā*, lai iegūtu pēc iespējas jaunāku informāciju par pensionāru dzīves kvalitāti un aprobētu autores izstrādātu sociāli ekonomiskās pieejas objektīvās un subjektīvās izpētes instrumentāriju reģionos. 5. *ar pensionāru dzīves kvalitāti saistītu ekspertu interviju un fokusa grupu diskusiju organizēšana*, lai izpētītu starpinstitutionu sadarbību un reģionālās politikas pilnveidošanas iespējas pensionāru dzīves kvalitātes uzlabošanā. Promocijas darbā tiek izmantotas vispārzinātniskās, statistiskās matemātiskās statistikas, grafiskās un socioloģisko pētījumu metodes. Autores veiktie pētījumi bija teorētiski un praktiski nozīmīgi, jo ar iegūtajiem rezultātiem būtiski papildināta un attīstīta reģionālās ekonomikas un politikas teorētiskā bāze, izanalizēta dzīves

---

⁷³ Šķestere, Inga. *Pētījums par dzīves kvalitātes izvērtējuma metodēm un instrumentiem 1.daļa.*

⁷⁴ Grīnfelde, A. *Pensionāru dzīves kvalitāte Latvijas reģionos = Life quality of pensioners in Latvian regions.* Promocijas darbs ekonomikas doktora zin. grāda iegūšanai. Latvijas Lauksaimniecības Universitāte. Jelgava: LLU, 2010.

Pieejams:http://lufb.llu.lv/disertacijas-aizstavesanai/economics/Anda_Grinfelde_promocijas_darbs_aizstavesanai_LLU_EF_2010_biblioteka.pdf [skatīts: 2014, 3.febr.]

kvalitātes izpētes evolūcija un paradigmas novecošanas procesā ES un izvērtētas tās izpētes iespējas Latvijā.⁷⁵

Pētījums ‘Quality of life and well being: Measuring the benefits of culture and sports’, 2005.gada Martā Skotijas Izpildvara (Scottish Executive) Kultūras politikas izpētes centram (Centre for Cultural Policy Research (CCPR)) pasūtīja pētījumu, kas definētu ‘dzīves kvalitāti’ kultūras, mākslu un sporta kontekstā. Kā arī izpētītu veidus kādos dzīves kvalitāte un labklājība tiek ietekmēta caur kultūru, sportu un mākslu un var būt identificēta un mērāma, gan sociāli gan ekonomiski. Pētījumā iekļauts literatūras pārskats par tēmu un pētnieku domas. Pētījuma mērķi bija vairāki:

- Izskatīt lielāku dzīves kvalitātes jēdziena ‘kopainu’ nekā tas izdarīts līdz šim;
- Iezīmēt dzīves kvalitātes definīciju kultūras, mākslu un sporta kontekstā;
- Nodrošināt skaidru izpratni par sociālo un ekonomisko ieguvumu, kas izriet no kultūras un sporta projektiem, kas attiecināmi uz dzīves kvalitātes uzlabošanu;
- Identificēt sociālos un ekonomiskos indikatorus, kas var tik izmantoti, lai mērītu dzīves kvalitāti. Galvenie literatūras pārskata mērķi:
- Apkopot dažādas teorijās pieejamās dzīves kvalitātes un labklājības definīcijas;
- Balstoties uz pieejamo literatūru koncentrēties uz dzīves kvalitātes definīcijām kultūras, mākslu un sporta kontekstā;
- Izvēlēties atbilstošāko definīciju šī pētījuma mērķim;
- Atklāt grūtības, kas saistītas ar dzīves kvalitātes un labklājības mērīšanu;
- Minēt standarta metodes un rezultātus un aprakstīt metodoloģijas.⁷⁶

Interesants fakts, ka 1982/83.gadā veiktais zviedru pētījums par dzīves apstākļiem, kurā tika uzdoti arī jautājumi par kultūras aktivitātēm jeb to apmeklēšanas paradumiem, pēc deviņiem pētījuma rezultāti gadiem parādīja, ka no 12,700 intervētajiem (847 bija miruši) 11,853 izdzīvojušie izrādījās tie cilvēki, kuri aptaujā

---

⁷⁵ Grīnfelde, A. *Pensionāru dzīves kvalitāte Latvijas reģionos = Life quality of pensioners in Latvian regions*. Promocijas darbs ekonomikas doktora zin. grāda iegūšanai. Latvijas Lauksaimniecības Universitāte. Jelgava: LLU, 2010. Pieejams: http://lufb.llu.lv/disertacijas-aizstavesanai/economics/Anda_Grinfelde_promocijas_darbs_aizstavesanai_LLU_EF_2010_biblioteka.pdf [skatīts: 2014, 3.feb.]

⁷⁶ Quality of life and well being: Measuring the benefits of culture and sports. A literature review and thinkpiece. Scottish Executive Social Research. 2006. 43.lpp. Pieejams: <http://www.scotland.gov.uk/Resource/Doc/89281/0021350.pdf> [skatīts: 2014, 16.mar.]

atzīmēja, ka regulāri piedalījušies kultūras aktivitātēs. Rezultātā tie bija tie, kuri nodzīvoja ilgāk, nekā tie, kuri reti kad bija ņēmuši dalību šādās aktivitātēs.⁷⁷ Šo faktu rekomendē minēt daudzu mūsdienu kultūras jomas autoru darbos, lai par to uzzina ļaudis un sāk vairāk apmeklēt kultūras pasākumus. Savukārt pētījuma rezultāti par mūzikas ietekmi uz cilvēka dzīves kvalitāti, demonstrēja, ka muzikālas performances rada cilvēkā labklājības sajūtu jeb paceļ emocionālo cilvēka pasauli augstākā līmenī, kas līdz ar to paaugstina cilvēka dzīves kvalitāti. Tika aptiprināts, ka mūzikai ir terapeitiska nozīme cilvēka dzīvē.⁷⁸

Pētījumi par dzīves kvalitāti Eiropā (EQLS) European Quality of life survey.⁷⁹ Šis unikālais, reizi četros gados visās Eiropas valstīs veiktais apsekojums, ļauj vērtēt gan Eiropas pilsoņu dzīves objektīvos apstākļus, gan arī pašu pilsoņu viedokli par šiem apstākļiem un viņu dzīvi kopumā. Apsekojumā tiek ņemti vērā vairāki aspekti, piemēram, nodarbinātība, ienākumi, izglītība, mājoklis, ģimene, veselība, kā arī darba un privātās dzīves līdzsvars. Tiek aptverti arī subjektīvas dabas jautājumi, tādi kā cilvēku laimes izjūta, apmierinātība ar dzīvi, sabiedrības kvalitātes vērtējums. Regulāra apsekojumu veikšana ļauj noteikt cilvēku dzīves kvalitātes galvenās tendences laika gaitā. Piemēram, iepriekšējie apsekojumi ļauj spriest, ka kopš ekonomikas krīzes sākuma cilvēkiem ir lielākas grūtības savilkt galus kopā. Turklāt daudzās valstīs valda uzskats, ka ir pieaugusi spriedze starp dažādām etniskajām grupām. Visās Eiropas valstīs cilvēki mazāk nekā iepriekš uzticas savas valsts valdībai. Taču cilvēki vēl joprojām lielāko apmierinājumu gūst ģimenes dzīvē un personīgajās attiecībās.

Gadiem ejot, EQLS ir attīstījies un ļauj iegūt vērtīgu rādītāju kopumu, kas papildina tradicionālos ekonomikas izaugsmes un dzīves līmeņa rādītājus, piemēram, IKP un ienākumu. EQLS rādītāji ir tikpat skaidri un saprotami kā IKP, bet tajos labāk atspoguļojas vides un sociālās attīstības aspekti, tāpēc tie ir viegli iekļaujami lēmumu pieņemšanas procesā un sabiedriskajā apspriešanā ES un visu Eiropas Savienības valstu līmenī.

---

⁷⁷ Bygren, L, Konlaan, B & Johansson, S. Attendance at cultural events, reading books or periodicals, and making music or singing in a choir as determinants for survival: Swedish interview survey of living conditions. *British Medical Journal*, vol. 313(7072)1996. P.500. Pieejams:

<http://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC2359094/pdf/bmj00573-0013.pdf> [skatīts 2014, 19.mar.]

⁷⁸ Turpat.

⁷⁹ Pētījumi par dzīves kvalitāti Eiropā. Pieejams:

http://www.eurofound.europa.eu/surveys/eqls/index_lv.htm [Skatīts: 2014, 18. Janv.]

Katrā no apsekojumiem intervēšanai tika nejaušināti atlasīti pieaugušie iedzīvotāji. Ņemot vērā gaidāmo ES paplašināšanos un EBTA valstu ieinteresētību, apsekojuma ģeogrāfiskais aptvērums laika gaitā ir paplašinājies.⁸⁰

Līdzšim ir veikti trīs šādi pētījumi- **2003., 2007. Un 2013.gadā.** Eiropas dzīves kvalitātes apsekojumu (EQLS), kas tika veikts **2003.gadā** aptvēra 28 valstis un iesaistītās intervējot 26000 cilvēku. Aptauja izskatīja virkni jautājumu, piemēram, nodarbinātību, ienākumiem, izglītību, mājokli, ģimenes, veselības, darba un privātās dzīves līdzsvaru, apmierinātību ar dzīvi un uztverto kvalitāti sabiedrībā.

Galvenie secinājumi apstiprināja plaši izplatīto viedokli par vispārējām ekonomiskajām un sociālajām plaisām starp bijušajām ES15 un pievienošanās valstīm un kandidātvalstīm. Tiek uzsvērtas atšķirības starp 10 jaunajām dalībvalstīm un trim kandidātvalstīm tādās jomās kā mājokļi un izglītība. Dzīves līmenis ir ievērojami zemāks jaunajās dalībvalstīs nekā agrākajās ES15.

Rezultāti arī sniedz ieskatu platībās, kas ir bieži izceltas - platības, kur jaunās dalībvalstis var lepoties ar priekšrocībām, un, ja ir tad kopēju modeli visa paplašinātajā Eiropā.⁸¹

Eurofound otrais pētījums par dzīves kvalitāti Eiropā (EQLS), kas tika veikts **2007. gadā**, sniedz plašu priekšstatu par daudzveidīgiem sociālajiem apstākļiem 27 dalībvalstīs, kā arī Norvēģijā un kandidātvalstīs Turcijā, Maķedonijā un Horvātijā.

Pētījumā tika atkārtoti uzdoti daudzi no 2003 gada pirmajā EQLS uzdotajiem jautājumiem par tādām tēmām kā nodarbinātība, ienākumi, izglītība, mājokļi, ģimene, veselība, darba un privātās dzīves līdzsvars, apmierinātība ar dzīvi un uztvere par sabiedrības kvalitāti. Pētījumu grupas rīcībā nu jau bija divas datu kopas, kas ļāva izdarīt secinājumus par to, kā pētījumu starplaikā mainījusies cilvēku dzīve.

Šī pētījuma rezultāti atspoguļo to, ka tajā laikā eiropieši kopumā bija apmierināti ar dzīvi un laimīgi: vērtējot desmit ballu sistēmā, vidējais apmierinātības ar dzīvi rādītājs ES 27 valstīs ir 7, bet laimes rādītājs — 7,5. Mājsaimniecību ienākumu atšķirības Eiropā bija ļoti izteiktas: ES27 valstu Bulgārijas un Rumānijas iedzīvotāju ienākumi bija gandrīz tikpat zemi kā kandidātvalstī bijušajā Dienvidslāvijas Maķedonijas Republikā; nepietiekamo ienākumu dēļ apmēram puse mājsaimniecību 12 jaunajās dalībvalstīs un 3 kandidātvalstīs (izņemot Kipru un

---

⁸⁰ Pētījumi par dzīves kvalitāti Eiropā.

⁸¹ 2003. gada pētījums par dzīves kvalitāti Eiropā. Pieejams: <http://www.eurofound.europa.eu/surveys/eqls/2003/index.htm> [skatīts: 2014, 18.janv.]

Maltu) pašas audzēja pārtikas produktus iztikai. Liela loma bērnu un veco cilvēku aprūpē ir ģimenei, un neatliekamās situācijās iedzīvotāji pēc atbalsta joprojām vispirms vēršas pie ģimenes; saskaņā ar apsekojumā iegūtajiem datiem, eiropieši ir ļoti apmierināti ar savu ģimenes dzīvi; sievietes citu ģimenes locekļu kopšanai un mājas darbu veikšanai joprojām velta vairāk laika nekā vīrieši. Sekmīgu darba un privātās dzīves līdzsvaru sasniegt ir sarežģīti; apsekojuma dati liecina, ka šajā jomā problēmas visbiežāk rodas Dienvidaustrumeiropā: Horvātijā un Grieķijā nedaudz vairāk par 70% strādājošo iedzīvotāju apgalvo, ka vismaz vairākas reizes mēnesī pēc darba ir pārāk noguruši, lai veiktu mājas darbus; 81% ES iedzīvotāju uzskata, ka laba veselība ir 'ļoti svarīgs' dzīves kvalitātes elements, taču vidēji tikai 21% cilvēku savu veselību vērtē kā 'ļoti labu'; Apsekojuma **Sabiedrības kvalitātes**⁸² vērtējumā iegūtie dati liecina, ka valsts politiskajām institūcijām vismazāk uzticas 12 jauno Austrumeiropas dalībvalstu, kā arī Itālijas un Portugāles iedzīvotāji. Visvairāk valsts institūcijām uzticas ziemeļvalstu un Turcijas iedzīvotāji, bet apkārtējiem cilvēkiem visvairāk uzticas ziemeļvalstu un Nīderlandes iedzīvotāji.⁸³

Trešā Eiropas dzīves kvalitātes apsekojuma aptauja tika veikta 27 Eiropas Savienības dalībvalstīs laikposmā no **2011. gada septembra beigām līdz 2012. gada februāra sākumam**. Galvenie pētījuma secinājumi ir sekojoši: Dažās ES valstīs par vairāk nekā 20 % mazinājies optimisma un laimes sajūtas līmenis, un vairāk nekā trešdaļa no aptaujātajiem piemin finansiālā stāvokļa pasliktināšanos pēdējos piecos gados. Šie rezultāti lielākoties atbilst - ar dažiem interesantiem izņēmumiem - ekonomiskajai situācijai, jo augstākais optimisma līmenis noteikts Dānijā un Zviedrijā, bet zemākais – Grieķijā, Itālijā un Portugālē. Sociālā situācija Eiropas Savienībā pašlaik ir ārkārtīgi sarežģīta. Kopš iepriekšējā, 2007. gadā veiktā apsekojuma, pieaudzis to cilvēku skaits, kuriem agrāk bija labi ienākumi un kvalitatīvi mājokļi, bet pašlaik jārisina ar bezdarbu, nedrošību pajumtes ziņā un pakalpojumu pieejamību saistītās problēmas. Turklāt apsekojuma dati liecina, ka daudziem ir grūtāk savilkt galus kopā: 7% ir 'ļoti grūti' savilkt galus kopā, bet atšķirības starp valstīm ir ļoti lielas, no 22% Grieķijā līdz 1% Somijā. Uz jautājumu, no kā steidzamos

---

⁸² Eiropas dzīves un darba apstākļu uzlabošanas fonds. *Otrās Eiropas dzīves kvalitātes apsekojums. Dzīves kvalitāte Eiropā, 2003.-2007.gads*. Pieejams:

http://www.eurofound.europa.eu/publications/htmlfiles/ef09771_lv.htm [skatīts: 2014, 25.apr.]

⁸³ 2007. gada pētījums par dzīves kvalitāti Eiropā. Pieejams:

<http://www.eurofound.europa.eu/surveys/eqls/2007/index.htm> [skatīts: 2014, 18.janv.]

gadījumos varētu aizņemties naudu, vairums eiropiešu (70%) atbildēja, ka tas būtu ģimenes loceklis vai cits radnieks. Daļa aptaujāto (12%) aizņemtos no drauga, kaimiņa vai kāda cita cilvēka, bet 8% vērstos pie kāda pakalpojumu sniedzēja vai iestādes. Viens no desmit (10%) atzīstas, ka nevarētu lūgt aizdevumu ne no viena; tas īpaši attiecas uz cilvēkiem, kas ierindojami zemākajā ienākumu kvartilē (15%). Kopumā 8% ES iedzīvotāju nav varējuši atdot neformālos aizdevumus savlaicīgi.

Pēdējos piecos gados strauji mazinājusies uzticēšanās nozīmīgākajām valsts iestādēm, valdībām un parlamentiem, un ievērojamākais samazinājums izpaužas valstīs, kas saskaras ar vissmagākajām ekonomiskajām problēmām, piemēram, Spānijā un Grieķijā. Uzticēšanās valsts iestādēm Dānijā, Somijā, Luksemburgā un Zviedrijā ir visaugstākā, galvenokārt tāpēc, ka šajās dalībvalstīs cilvēki ārkārtīgi uzticas valsts politiskajām institūcijām.

Pārskata ziņojumā analizēti vairāki aspekti, piemēram, nodarbinātība, ienākumi, mājoklis un dzīves apstākļi, ģimene, veselība, darba un privātās dzīves līdzsvars, apmierinātība ar dzīvi un viedoklis par sabiedrības kvalitāti. 2013. gadā tika publicēti arī ziņojumi par subjektīvo labklājības izjūtu, sociālo nevienlīdzību, sabiedrības kvalitāti un sabiedriskajiem pakalpojumiem, kā arī dzīves kvalitātes tendencēm trijās apsekojuma kārtās.⁸⁴

Pētījums: Kultūra un labklājība: Kultūras ietekme uz indivīda subjektīvo labklājību Itālijas iedzīvotāju vidū. (*Culture and Well-Being: Impact of Culture on Individual Subjective Well-Being of Italian Population.*)⁸⁵ Pētījums koncentrējas galvenokārt uz kultūras un individuālās labklājības mijiedarbības attiecībām. Lai nodrošinātu iespējamo novērtējumu par kultūras ietekmi un labklājību, ar aptaujas palīdzību Itālijas iedzīvotāju vidū tiek veikta subjektīvās uztveres izpēte. Šis pētījuma pārskats ir sadalīts 3 svarīgākajās daļās: pirmajā tiek atainots literatūras pārskats par dzīves kvalitāti, individuālo labklājību un kultūru. Otrajā daļā ir aprakstīta pētījuma metodoloģija, savukārt trešā daļa atspoguļo pētījuma rezultātus. Aptauja tika izstrādāta sadarbībā ar Doxa organizācijas (Itālija) telefona intervijām, ko atbalsta CATI sistēma. Aptaujas mērķgrupa bija 52,4 miljoni Itālijas iedzīvotāji vecumā no 15

⁸⁴ 2012. gada pētījums par dzīves kvalitāti Eiropā. Pieejams:

<http://www.eurofound.europa.eu/surveys/eqls/2011/index.htm>[skatīts: 2014, 18.janv.]

⁸⁵ Grossi, Enzo. Pier Luigi Sacco. *Culture and Well-Being: Impact of Culture on Individual Subjective Well-Being of Italian Population. Kultūra un labklājība: Kultūras ietekme uz indivīda subjektīvo labklājību itāļu iedzīvotāju vidū.*

Pieejams:<http://www.happinessconomics.net/ocs/index.php/heirs/relationalgoods/paper/viewFile/110/82> [skatīts 2014, 18.mar.]

gadiem. Dati tika analizēti ar ISTAT (Itālijas Nacionālā Statistikas institūta) starpniecību, kas ir veikuši daudzus ar kultūras patēriņu saistītus pētījumus Itālijas iedzīvotāju vidū. Lai arī veiktais pētījums Itālijā bija viens no pirmajiem mēģinājumiem ar šāda tipa metodoloģiju, kas ietvēra tik lielu mērķgrupu, tas ieguva reprezentatīvus un valsts politikai noderīgus datus, kas saistīti ar labas dzīves priekšnoteikumiem.⁸⁶

Pētījums: *Definition, Measurement, and Correlates of Quality of Life in Nursing Homes.* (Dzīves kvalitāte pansionātos- Definēšana, Mērīšana un Korelāts)

Pētījuma⁸⁷ mērķis bija noteikt problēmas, mērīšanas instrumentus, un izpētīt pansionātu iedzīvotāju dzīves kvalitāti. Pētījuma ietvaros tika veikta teorētiskā analīze, pamatojoties uz literatūru, kā arī tika veikta pašas autores veiktā pētījuma analīze par dzīves kvalitāti pansionātos. Pētījuma rezultāti liecināja, ka dzīves kvalitātes pansionātos ir salīdzinoši zema prioritāte. Sliktās kvalitātes aprūpe tiek skaidrota ar to, ka visaptverošā nozīmē, pansionātos ir bezjēdzīgi ietekmēt dzīves kvalitāti. Lai gan pansionātu iedzīvotāji saprata, ka dzīves kvalitāte arī daļēji ir viņu veselības rezultāts, un sociālā atbalsta darbinieki un citi cilvēki (piem. Brīvprātīgie), var tieši ietekmēt dzīves kvalitāti pansionātos izmantojot savu politiku, praksi, un vidi, un netieši, caur viņu pieeju ģimenēm un sabiedrībai. Pētniecības programma ir nepieciešama, kas ietver abus metodoloģisku izpēti un dzīves kvalitātes teorētisku izpēti.⁸⁸

Pētījums: Dzīves kvalitāte vietējā/reģionālajā līmenī: operatīvs piemērs Eiropas Savienības Eiropas komisijai. (*Quality of life at the sub-national level: An operational example for the EU*)⁸⁹ Šis pētījums ir Eiropas Komisijas kopīgā projekta par dzīves kvalitātes mērīšanu Eiropas reģionos, rezultāts. Eiropas Savienības kohēzijas politika atbalsta ekonomisko un sociālo attīstību reģionos, un ar integrētu pieeju ar galīgo mērķi uzlabot iedzīvotāju labklājību, jo īpaši atpalikušākajos

---

⁸⁶ Grossi, Enzo. Pier Luigi Sacco. *Culture and Well-Being: Impact of Culture on Individual Subjective Well-Being of Italian Population.* Kultūra un labklājība: Kultūras ietekme uz indivīda subjektīvo labklājību itāļu iedzīvotāju vidū.

⁸⁷ Kane, Rosalie A. *Definition, Measurement, and Correlates of Quality of Life in Nursing Homes: Toward a Reasonable Practice, Research, and Policy Agenda.* The Gerontologist Vol. 43, special issue II, 28-36., 2003.

⁸⁸ Turpat.

⁸⁹ Annoni Paola. Dorota Weziak- Bialowolska. *Quality of life at the sub-national level: An operational example for the EU* European Commission. Joint Research centre. 2012. Pieejams: http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docgener/studies/pdf/6th_report/2013_quality_of_life_report.pdf [skatīts: 2014, 30.janv.]

reģionos. Šajā ietvarā dzīves kvalitātes mērīšana reģionālajā līmenī ir pirmais solis, lai sasniegtu rezultātus par reģioniem, kuri var nodrošināt vai kuriem ir potenciāls nodrošināt labu dzīves kvalitāti un, kuriem nav.

Mērāmā koncepta definīcija ir pirmā un visbiežāk sarežģītākā pētījumu procesa fāze. Cilvēku labklājības kontekstā uzdevums ir sevišķi sarežģīts. Tādi koncepti kā dzīves kvalitāte, laime, labklājība un apmierinātība ar dzīvi ir tik savstarpēji saistīti ar viens otru, ka ir ļoti grūti noteikt to atšķirības un katram savu nozīmi. Balstoties uz plašu literatūras pārskatu, pētījumā fokuss tiek likts uz pamata funkcijām. Galvenie pētījuma mērķi ir; pirmkārt, mēģināt noteikt dzīves kvalitāti Eiropas Savienības reģionos, otrkārt, apkopošanas tipa dzīves kvalitātes teoriju apskats, un treškārt, mājokļu izmaksu aprēķināšana dažādos reģionos, attiecībā uz personas rīcībā esošo ienākumu daudzumu.⁹⁰

---

⁹⁰ Annoni Paola, Dorota Weziak- Bialowolska. *Quality of life at the sub-national level: An operational example for the EU* European Commission. Joint Research centre. 2012.

2. BRĪVAIS LAIKS DZĪVES KVALITĀTES KONTEKSTĀ. DAUGMALES MULTIFUNKCIONĀLĀ CENTRA PIEMĒRS.

Šīs nodaļas mērķis ir sniegt izpratni par saikni, kas novērojama starp dzīves kvalitātes konceptu un Daugmales Multifunkcionālo centru.

Pamatojoties uz iepriekš apskatīto Roberta Šalloka (*Robert Shalock*)⁹¹ teoriju par dzīves kvalitātes domēniem jeb sfērām, var apgalvot, ka pētījuma priekšmets, Daugmales Multifunkcionālais centrs jeb tā darbība Daugmales pagastā skar sekojošas **dzīves kvalitātes sfēras**: fizisko labsajūtu, pašnoteikšanos, emocionālo labsajūtu un sociālo iekļaušanos. Katra no šīm sfērām ir saistītas ar vienu no trim dzīves kvalitātes **faktoriem**:

- Neatkarība (pašnoteikšanās);
- Sociālā līdzdalība (sociālā iekļaušana);
- Labklājība (fiziskā labsajūta, emocionālā labsajūta).

DMC darbības uzsākšana skar sekojošus dzīves kvalitātes **aspektus**: Veselība un pilnvērtīga atpūta (peldbaseins, ūdens aerobikas nodarbības, sauna), kultūra un citas brīvā laika pavadīšanas aktivitātes (nodrošinātas labi aprīkotas telpas kultūras pasākumu rīkošanai un apmeklēšanai, iespēja izīrēt telpas, kafejnīca), nodarbinātība (jaunas darbavietas Daugmales pagastā- DMC administrācija, peldbaseina apkalpojošais personāls, kafejnīcas personāls, kultūras pasākumu organizators DMC). Šie visi faktori veicina publiskās infrastruktūras kvalitātes uzlabošanu.

Nodaļā ir iekļauts Daugmales Multifunkcionālā centra projekta apraksts, un teorētiski materiāli par to kāda nozīme ir brīvā laika pavadīšanas aspektam, it sevišķi, kultūras aktivitātēm, kā arī vietējo iedzīvotāju sociālajai iekļaušanai vietā, kurā tie dzīvo.

2.1 Daugmales Multifunkcionālā centra projekta apraksts

2009.gadā Ķekavas novada pašvaldība Eiropas Savienības, Eiropas Lauksaimniecības fonda lauku attīstības projektu konkursā iesniedza projektu ar nosaukumu *Multifunkcionāla saietu izveide Daugmalē*. Latvijas Lauku attīstības

---

⁹¹ Schalock, Robert L. and Parmenter, T. *Reconsidering the Conceptualisation and Measurement of Quality of Life*.

programmas 2007.–2013.gadam pasākuma mērķis bija veicināt publiskās infrastruktūras kvalitātes uzlabošanu lauku teritorijās apdzīvotības saglabāšanai. Savukārt Daugmales projekta mērķis bija izveidot Ķekavas novada iedzīvotājiem publiski pieejamu Sporta un kultūras centru (multifunkcionāls centrs) ar baseinu, saieta zāli un saieta telpu, kas veicinātu saturīga brīvā laika pavadīšanas iespējas Ķekavas novada iedzīvotājiem. Taču šī projekta vēsture bija sākusies jau laiku pirms tam. Lai uzlabotu sociālekonomisko vidi Daugmales pagastā, un nodrošinātu pirmsskolas izglītības pakalpojumu pieejamību Daugmales pagasta iedzīvotājiem, 2008.gadā Daugmales pagastā, realizējot izstrādāto tehnisko projektu, tika uzsākta bērnudārza celtniecība, kura būvniecības pirmajai kārtai tika saņemts Valsts Kases galvojums. Uzsākot bērnudārza celtniecību, tika plānots, ka bērnudārzs būs ar 125 vietām. Līdz 2009.gada decembrim tika pabeigta viena korpusa būvniecība. Mainoties ekonomiskajai situācijai, nepieciešamība pēc bērnudārza Daugmalē bija mazinājusies. Administratīvi teritoriālās reformas rezultātā, pievienojot Daugmales pagastu Ķekavas pagastam un Baložu pilsētai, tika izveidota jauna administratīvi teritoriālā vienība - Ķekavas novads, ar centru Ķekavā, un divām pārvaldēm - Daugmalē un Baložos. Tajā laikā Ķekavas novada Daugmales pagastā nebija nevienas publiskā saieta telpas. Un lai nodrošinātu gan Daugmales pagasta iedzīvotājus, gan arī citus Ķekavas novada iedzīvotājus ar saturīgām brīvā laika pavadīšanas iespējām ne tikai novada centrā, bet arī mazāk attīstītajās novada teritorijās, un nodrošinātu likumā "Par pašvaldībām" 15.panta prasību izpildi, tika pieņemts lēmums bērnudārza viena bloka vietā veidot multifunkcionālo centru (saieta namu) ar baseinu, saieta zāli (kultūras pasākumu, konferenču, semināru vajadzībām) un saieta telpu. Izveidotais centrs būtu publiski pieejams ikvienam Ķekavas novada iedzīvotājam. Projekta īstenošanas rezultātā izveidotajā multifunkcionālajā centrā tā apmeklētājiem būtu pieejams baseins ar labiekārtotām ģērbtuvēm un dušas telpu, ēdināšanas telpas (virtuves bloks un ēdamzāle), kā arī saieta telpas konferenču un semināru organizēšanai, kultūras pasākumu organizēšanai, mūzikā izglītības pasākumu organizēšanai, radošo apvienību sanāksmēm. Projekta tiešā mērķgrupa - Ķekavas novada Daugmales pagasta iedzīvotāji - kopskaitā 2000 cilvēki, kuri ikdienā varēs izmantot projekta rezultātā izbūvēto peldbaseinu, lai apgūtu vai pilnveidotu peldēšanas prasmes, kā arī dažādotu brīvā laika pavadīšanas iespējas. Novada iedzīvotāju vajadzībām tiks izveidota un aprīkota arī saieta zāle, kurā būs iespēja organizēt izglītojošus seminārus, apmācības, konferences, koncertus un saviesīgus pasākumus, tādējādi nodrošinot sabiedrisko

pakalpojumu pieejamību ikvienam novada iedzīvotājam. Projekta netiešā mērķauditorija - Ķekavas novada iedzīvotāji (Ķekavas pagasts, Baložu pilsēta), kā arī blakus esošo pašvaldību - Salaspils, Baldones, Iecavas, Olaines - iedzīvotāji.

Šī konkursa rezultātā projektam līdzekļi tika piešķirti, un saskaņā ar visu pieteikumā minēto 2012.gada 2.janvārī Daugmales Multifunkcionālais centrs tika atvērts.⁹²

2.2 Brīvais laiks un kopienas kultūras identitāte

Dzīves kvalitāte ir cieši saistīta ar ikdienas norisēm cilvēka dzīvē. Dzīves kvalitāte ir dzīvošanas kvalitāte laikā un telpā, pieejamos apstākļos un situācijā, kā arī apmierinātība ar šīm iespējām. Laika izlietojums dažādām darbībām, dzīves ritms un apmierinātība ar to ir veids, kā raksturot ikdienas dzīves norišu kvalitāti.⁹³ Ikdienas dzīve ir centrālā joma, kurā izpaužas dzīves kvalitāte- objektīvie dzīves apstākļi, to subjektīvais vērtējums, kā arī to radītās iespējas un ierobežojumi pilnvērtīgai dzīvei un mērķu sasniegšanai.

Būtiska cilvēka ikdienas dimensija ir laiks. Ikdienas dzīves norišu savstarpējā saistība laikā, to secība ir cieši saistīta ar pieejamajiem laika resursiem, kā arī raksturīga dažādiem dzīves apstākļiem, piemēram, dažādiem sabiedriskajiem pakalpojumiem, infrastruktūras pieejamībai.⁹⁴ Šajā gadījumā par piemēru tiek ņemts Daugmales Multifunkcionālais centrs ar visiem tā klāstā pieejamajiem pakalpojumiem. Ikdienas laika plānošana un izlietojums, kā arī dzīves organizācija, plānošana kopumā ne tikai atspoguļo cilvēka faktiskās vajadzības un vēlmes, bet plašākā skatījumā arī norāda uz sabiedrības organizāciju, sociālās politikas nostādņēm, dažādu pakalpojumu pieejamību un attīstības līmeni.⁹⁵

Dzīves kvalitātes idejas centrā atrodas indivīds, cilvēka dzīves norišu kvalitātes vērtējums, turklāt būtisks ir tieši ikdienas norišu kopums. Ikdienas dzīve pretstatā notikumiem ir tā, kas veido būtiskāko dzīves norišu daļu.⁹⁶ Būtiska nozīme dzīves kvalitātei, ir iespēja realizēt dažādas darbības vēlamajā apjomā.⁹⁷

---

⁹² Eiropas Savienības, Eiropas Lauksaimniecības fonda lauku attīstībai (ELFLA), Atklāta projektu iesniegumu konkursa, Latvijas Lauku attīstības programmas 2007.–2013.gada pasākuma "Pamatpakalpojumi ekonomikai un iedzīvotājiem" projekta iesniegums. Ķekavas novada pašvaldība. [skatīts 2014. 25.apr.]

⁹³ Bela, Tisenkopfs. Dzīves kvalitāte Latvijā. 339.lpp.

⁹⁴ Turpat.

⁹⁵ Turpat, 340.

⁹⁶ Turpat, 341.

⁹⁷ Turpat, 342.

Aleks C. Michalos un Bruno D. Zumbo (*Alex C. Michalos and Bruno D. Zumbo*) izpētīja ieteikmi uz cilvēku brīvā laika pavadīšanu dzīves kvalitātes kontekstā, kas tika operacionalizēta kā apmierinātība ar dzīvi kopumā, laimi un apmierinātību ar vispārējo dzīves kvalitāti.⁹⁸ Lai arī multifunkcionālā centra projekts formāli netiek asociēts ar mākslas un kultūras stratēģijām, vienalga var piekrist apgalvojumam, ka šāda tipa iestāde palīdz atklāt un vairot sabiedrības daļas identitāti (šajā gadījumā Daugmales pagasts)- tās unikālo nozīmi, vērtību un raksturu. Tiek veidota pagasta/kopienas fiziskā un sociālā forma. Šī identitāte atspoguļojas caur kopienas raksturu vai vietas atmosfēru. Taču kopienas vietas atmosfēra nav statisks koncepts: drīzāk, tas aug un attīstās līdz ar laiku, atspoguļojot kopienas sociālās vērtības. Šādā veidā pilsētas, novada vai pagasta raksturs var būt skatīts kā tāds vietas stāsts. Pārvaldes ierēdņi un kopienas iedzīvotāji var sanākt kopā, lai atklātu un spodrinātu šo stāstu caur:

- Vēsturi, kultūru, ekonomiku;
- Aņņemšanos nostiprināt un uzlabot kopienas identitāti;
- Politiku un notikumiem sabiedrībā.

Kā iepriekš minēts, tad dzīves kvalitātes uzlabošanā svarīga ir arī iedzīvotāju sociālā iekļaušana, un iespēja veidot sava pagasta identitāti caur kādu aktivitāšu kopu, šajā gadījumā tie būtu kultūras un cita veida pasākumi, kas norisinās Daugmales Multifunkcionālajā centrā, ir vistiešākajā nozīmē sociālā iekļaušanās, jo katram tiek dota iespēja dot savu ieguldījumu. Šāda iespēja bieži vien var būt kā pirmais solis sabiedrības rakstura atklāšanā- vai uzdevums, kas iesaista iedzīvotājus no dažādiem sabiedrības segmentiem interaktīvā, radošā procesā attīstot vīziju kopienas nākotnei. Tas apzināti nepārtraukti palīdzēs nostiprināt radošas idejas, iedvesmot pilsoņus, un dod cerību, ka iespējas pastāv un ir svarīgi sabiedrībai. Tas palielina iespējamību, ne tikai īstenojot mākslas programmas, bet arī to integrāciju ar citiem kopienas plāniem.⁹⁹

Kultūra un šajā gadījumā arī brīvā laika pavadīšana ir kļuvusi par īpaši pētītu

---

⁹⁸ Michalos, A. C., & Zumbo, B. D. *Quality of Life in Quesnel, British Columbia*. Paper No. ESQBS-2002-1). Prince George, B.C.: University of British Columbia. Edgeworth Laboratory for Quantitative Behavioral Science. 2002. Pieejams: <http://faculty.educ.ubc.ca/zumbo/2002-1.pdf> [skatīts 2014, 19.mar.]

⁹⁹ Soule, Jeff. Hodgson Kimberly. Kelly Ann Beavers. *Community character. How Arts and Cultural Strategies Create, Reinforce, and Enhance Sense of Place*. <http://www.planning.org/research/arts/briefingpapers/character.htm> [skatīts 2014, 16.martā]

lauku saistībā ar attīstības procesiem rietumu sabiedrībā. Ieguldījumi kultūras infrastruktūrā, pasākumos un kultūras politikā sniedz priekšrocības sociālajos un ekonomiskajos līmeņos, kas ir viens no galvenajiem instrumentiem, kas saistīti ar renovācijas politikām pilsētās. Attīstības stratēģijas vērstas uz kultūras vērtību definīciju, kas tiek uzskatīta par prioritāti, un kā ātrs veids, lai palielinātu vērtību, pilsētu un reģionālajā līmenī, jo tiem ir ietekme uz visiem sociālajiem dalībniekiem.¹⁰⁰

Kopienas pārlicība par identitāti un tās raksturu tiek stiprināta izskatot visas sabiedrības intereses lēmumu pieņemšanas procesos; mākslas un kultūras resursu integrācija ar pilsoniskā redzējuma programmām; un balansēšana starp konfliktējošajām pagātnes, tagadnes un nākotnes vērtībām. Mākslas un kultūru stratēģijas var tikt lietotas, lai saprastu sabiedrības saturu, godinātu kopienas raksturu un pilnībā izveidotu, pārveidotu vai uzlabotu vietas atmosfēru. Mākslas un kultūras priekšmeti ļauj kopienai izprast vēsturisko, kultūras, ekonomisko un sociālo sabiedrības saturu- pamatus, lai attīstītu un veidotu vietas atmosfēru. Radošā sabiedrības vīzija var nepārtraukti attīstīt un iekļaut jaunas idejas. Šādam skatījumam ir jāstiprina un jāpapildina vietas mainīgais klimats, kultūra un raksturs. Savukārt, lai saglabātu un uzlabotu vietējo identitāti, unikalitāti, un mākslas un kultūras vērtības no sabiedrības tiek prasīts, lai pieņemtie lēmumi, plānotie procesi un politika atbalstītu un atspoguļotu sabiedrības raksturu. Mākslu un kultūras plānošanai ir nozīmīga loma, lai nodrošinātu zināšanas par vietējo vēstures un kultūras saturu, un iespējām piedalīties sabiedrības dzīvē caur: festivāliem, īpašām sanāksšanas vietām, pasākumiem, radošajām darbnīcām un citām aktivitātēm. Paplašinot tradicionālās kultūras iespējas/redzesloku, plānotāji var labāk izpētīt mākslu bagātību, kultūras un radošās iespējas pašvaldību un kaimiņattiecību līmenī.¹⁰¹

---

¹⁰⁰ Grossi, Enzo. Pier Luigi Sacco. *Culture and Well-Being: Impact of Culture on Individual Subjective Well-Being of Italian Population*. p.1.

¹⁰¹ Soule, Jeff. Hodgson Kimberly. Kelly Ann Beavers. *Community character. How Arts and Cultural Strategies Create, Reinforce, and Enhance Sense of Place*.

3. DAUGMALES PAGASTA RAKSTUROJUMS

Bakalaura empīriskā daļa ietver jaukta tipa pētījuma metodi, kas sastāv no trim daļām. 1. Daļa veltīta statistikas datu apskatei un analīzei par Daugmales pagastu, 2. Daļā tiek analizētas divas kvalitatīvā pētījuma dziļās intervijas ar Daugmales pagasta pārvaldnieku Uģi Volosovski un Daugmales Multifunkcionālā centra direktoru Andri Ceļmalnieku. 3.daļa ir kvantitatīvais pētījums ar nosaukumu Daugmales Multifunkcionālā centra nozīme uz Daugmales pagasta dzīves kvalitātes uzlabošanu. Visu šo daļu kopējais mērķis ir gūt risinājumu/atbildi darba sākumā izvirzītajai pētnieciskajam jautājumam: *Ar DMC darbības uzsākšanu ir uzlabojusies dzīves kvalitāte sekojošās dzīves kvalitātes sfērās: fiziskā labklājība, pašnoteikšanās, emocionālā labsajūta un sociālā iekļaušanās. Kā arī, tiek skarti sekojoši dzīves kvalitātes faktori: Veselība un pilnvērtīga atpūta, Kultūra un citas brīvā laika pavadīšanas aktivitātes, Nodarbinātība. Šie visi faktori veicina publiskās infrastruktūras kvalitātes uzlabošanu.*

Daugmales pagasts ir viena no Ķekavas novada administratīvajām teritorijām tā austrumos, Daugavas kreisajā krastā. 35km attālumā no Rīgas. Daugmales pagasts robežojas ar sava novada Ķekavas pagastu, kā arī Baldones novada Baldones pagastu, Ķeguma novada Tomes pagastu un pa Daugavu ar Ikšķiles novada Tīnūžu pagastu un Salaspils novada Salaspils pagastu. Pagasta platība ir 6333,9 ha, no kuriem lauksaimniecībā izmantojamā zeme ir 1365,6 ha (22%), meži 3796,8 ha (61%). Lielākā apdzīvotā vieta un pagasta centrs ir Daugmale.¹⁰² Iedzīvotāju skaits šobrīd 1164, kas pakāpeniski pieaug jau no 1995.gada, kad iedzīvotāju skaits bija tikai 865 cilvēki.¹⁰³ Daugmales pagasts ir nodrošināts ar nepilnu pakalpojumu infrastruktūru:

- Pārvaldes pakalpojumu pieejamība;
- dzīvošanas funkcija;
- darba iespējas apdzīvotās vietas teritorijā**
- publiskā ārtelpa un atpūtas iespējas apdzīvotajā vietā;
- kultūras un izglītības iestādes (kultūras centrs, pirmsskolas, skolas un interešu izglītības iestādes, bibliotēka);
- veselības un sociālās aprūpes iestādes;

¹⁰² Daugmales pagasta padome. *Rīgas rajona Daugmales pagasta teritorijas plānojums 2007.-2019.gadam ar 2009.gada grozījumiem*. I. daļa Paskaidrojuma raksts. 2009. 22.lpp.

¹⁰³ Daugmales pagasta padome. *Rīgas rajona Daugmales pagasta teritorijas plānojums 2007.-2019.gadam ar 2009.gada grozījumiem*. 23.lpp.

- tirdzniecības, sadzīves pakalpojumi;
- vienota komunālā saimniecība**
- sabiedriskā transporta pakalpojumi.

**var nebūt minēto pakalpojumu pieejamība, ņemot vērā centra specifiku. ¹⁰⁴

Daugmales pagasta pārvaldes pakalpojumi ir pieejami Ķekavas novada pašvaldības Daugmales pagasta pārvaldē un klientu apkalpošanas centrā, kas atrodas vienā un tajā pašā ēkā. Visblīvāk apdzīvotā vieta ir Daugmales centrs, kas sastāv no daudzdzīvokļu ēku rajona un privātmāju ciema. Ārpus centra ir vairākas viensētu mājas.

Daugmales pagastā bezdarba līmenis pieaudzis no 2006. gada līdz 2008. gadam, bet 2010. gadā, tāpat kā 2011. gadā, tas pretēji situācijai citās administratīvajās teritorijās ir samazinājies, ko varētu skaidrot ar to, ka nevis iedzīvotāji bija atraduši darbu savā pagastā, bet gan devušies to meklēt uz citu novadu vai uz citu valsti. Darbavietas Daugmales pagastā ir ierobežotā daudzumā.

Kopumā viss Ķekavas novads ir uzskatāms par saimnieciski aktīvu, uzņēmējdarbība attīstās vairākos virzienos – ir gan ražotāji, gan pakalpojumu sniedzēji un liels skaits tirdzniecības uzņēmumu. Uzņēmumos strādā gan Ķekavas novada, gan citu pašvaldību iedzīvotāji (tai skaitā arī no Rīgas). Pēc *Lursoft* datiem, Ķekavas novadā 2012. gada sākumā bija reģistrēti 1960 uzņēmumi, tai skaitā 1654 SIA, ir pārstāvētas arī citas uzņēmējdarbības formas. Savukārt tieši Daugmales pagastā šobrīd lielākie uzņēmumi ir SIA ‘‘KK RECYCLING’’- plastmasas otrreizējā pārstrāde, SIA Tecnopali – metāla izstrādājumu, apgaismes ķermeņu balstu ražošana un SIA *TEGO* – putuplasta izstrādājumi.

Daugmales pagasts ir salīdzinoši labi nodrošināts ar sabiedrisko transportu. Kā arī ir pieejams pašvaldības nodrošināts skolēnu transports, kas kursē no Ķekavas uz Daugmales pamatskolu un atpakaļ. Vienu reizi nedēļā pašvaldība nodrošina arī vienu bezmaksas pārvadājumu pensionāriem – no Baložiem, Daugmales un Plakanciema uz Ķekavu. Sakaru sistēma novadā ir labi attīstīta gan attiecībā uz fiksētajām telefona sakaru līnijām (SIA *Lattelecom*), gan mobilā telefona sakaru centrālēm, tomēr tā ir neatgriezeniski saistīta ar centralizētās elektroapgādes nepieciešamību. Visu trīs

¹⁰⁴ Ķekavas novada attīstības programma 2013-2020. I. redakcija Baložu pilsēta, Daugmales pagasts, Ķekavas pagasts. 2012. Pieejams: http://www.kekava.lv/uploads/filedir/Attistiba/isejums_pasreizejasituacija_2014_2020_gala_red_public.pdf [skatīts: 2014, 25.apr.]

mobilo telefonu operatoru – LMT, TELE2, BITE pārklājums visā novada teritorijā ir pieejams un labs. Novadā ir 4 pasta nodaļas (Katlakalns LV-2111, Ķekava LV-2123, Titurga LV-2128, Daugmale LV-2124). Iedzīvotāji bieži izsaka sūdzības par pasta nepieejamību Baložos, Valdlaučos un Plakanciemā. Publiskas datora un interneta izmantošanas iespējas tiek piedāvātas bibliotēkās un klientu apkalpošanas centros, tomēr šīs iespējas ir ierobežotas aprīkojuma un telpu ziņā. Daugmales centrā pieejams pārtikas veikals ‘‘Elvi’’, degvielas uzpildes stacija ‘‘Statoil’’ un aptieka. Vietējiem iedzīvotājiem nozīmīga pakalpojumu iestāde ir 2012.gada sākumā darbību sākušais Daugmales Multifunkcionālais centrs, kuru dienā apmeklē nu jau vidēji 150 cilvēki. DMC ir pieejams baseins ar saunu, kuru apmeklē ne tikai Daugmales iedzīvotāji, bet arī citi novadnieki un kaimiņi, piemēram, Baldones un Ķeguma novada Tomes pagasta iedzīvotāji. Turpat ir pieejama arī labi aprīkota saietu zāle, kurā notiek dažādi kultūras un izklaides pasākumi. Ir iespējas izīrēt telpas privātiem un korporatīviem pasākumiem. Darbojas kafejnīca. Labi ir ne tikai tas, ka ar šī centra darbības sākšanu ir radušās jaunas pakalpojumu iespējas Daugmalē, bet arī pāris jaunas darbavietas.

Pēdējo gadu straujais bezdarba līmeņa pieaugums, iedzīvotāju maksātspējas pazemināšanās, migrācija ir ietekmējusi sociālo situāciju novadā. Pieaug sociālā dienesta sociālās palīdzības saņēmēju personu skaits. Ķekavas novadā sociālo palīdzību un sociālos pakalpojumus iedzīvotājiem sniedz pašvaldības aģentūra *Ķekavas sociālais aprūpes centrs* un pašvaldības iestāde *Sociālais dienests*. Pašvaldības aģentūras *Ķekavas sociālais aprūpes centrs* pārziņā ir Ilgstošās sociālās aprūpes centrs, Dienas centrs pensijas vecuma cilvēkiem, alternatīvās sociālās palīdzības dienas centrs *Adatiņas*. Daugmales Dienas centrs *Adatiņas*, piesaistot ERAF līdzfinansējumu, tika izveidots un savu darbību uzsāka 2011. gada 28. martā. Tas nodrošina Ķekavas novada iedzīvotājiem alternatīvās aprūpes pakalpojumus, sociālo prasmju attīstību, kā arī brīvā laika pavadīšanas iespējas skolas vecuma bērniem, bērniem no sociālā riska grupas ģimenēm, cilvēkiem pensijas vecumā un personām ar funkcionāliem traucējumiem.

Novada izglītības sistēmu veido piecas pirmsskolas izglītības iestādes – *Ieviņa, Zvaigznīte, Avotiņš, Bitīte un Namiņš (Daugmalē)*. Vispārizglītojošās skolas – Pļavniekkalna sākumskola, Daugmales pamatskola, Ķekavas un Baložu vidusskolas, profesionālās ievirzes izglītības iestādes – Ķekavas mākslas, sporta un mūzikas skolas. Lielāko daļu novada izglītības iestāžu ir dibinājusi pašvaldība. Daugmales skolas mūžs aizsākās jau 1926. gadā, kad Daugmales iedzīvotāji pašu rokām uzcēla

skolas ēku. Šobrīd Daugmales pamatskola ir Ķekavas novada pašvaldības izglītības iestāde, kura īsteno pirmsskolas izglītības un pamatizglītības programmu. Skolā mācās 119 skolēni. Daugmales pamatskola ir iesaistījusies ļoti pozitīvā, sabiedrībai un skolai zaļā pasākumā – ekoskolu programmā. Skolā sekmīgi darbojas mazpulks. Daugmales Multifunkcionālā centra atklāšana pie skolas 2011. gadā ir skolas papildu pievilcības un novada izglītības piedāvājuma un iedzīvotāju veselības attīstības līdzeklis.

Sabiedrības attīstībai nozīmīgas ir visas kultūras izpausmes formas, bet visvairāk – tautas jeb tradicionālā kultūra, kas nodrošina vislielāko iedzīvotāju līdzdalību. Tieši tautas kultūrai ir vislielākā nozīme Ķekavas pagasta iedzīvotāju nacionālās un novada identitātes veidošanā un attīstībā, jo tā veido patīkamu un labvēlīgu dzīves vidi, nodrošina daudzveidīgas brīvā laika izmantošanas iespējas, rada interesi un informē par Ķekavas novadu, mazina sociālo spriedzi un veicina sabiedrības izlīdzināšanos (integrāciju).

Pašvaldība sniedz materiālo un cita veida atbalstu kultūras aktivitāšu realizēšanai: piedāvā attīstītu infrastruktūru – telpas nodarbībām, pasākumiem, nodrošina radošo kolektīvu un to vadošo darbinieku algas, dod līdzekļus tērpu un dekorāciju iegādei, kā arī citām materiālajām vajadzībām. Nodrošina transportu, kas nepieciešams pagasta kultūras dzīvei.

Ar 2014.gada 1.februāri Daugmales pagastā ir sākusi darboties jauna struktūrvienība Daugmales Kultūras centrs, kurš savā pakalpojumu klāstā ietver bibliotēku, kultūras un izklaides pasākumu organizēšanu, Daugmales keramikas radošās darbnīcas un vietējo amatieru teātra trupu. Daugmale var lepoties arī ar vairākiem kultūras vēstures pieminekļiem. Tādiem kā Daugmales pilskalns (pirmie cilvēki apmetušies otrajā gadu tūkstošā pirms mūsu ēras), Sakaiņu pilskalns, Nāves salas Pirmā pasaules kara kauju un Brīvības cīņu piemineklis (atklāts 1924. gadā pirmais Latvijā, autors – arhitekts Eižens Laube), Septiņu nezināmo karavīru kapuvietā Nāves salā un Senču svētkalniņu ar tēlnieka Tālivalža Muzikanta skulptūru ‘‘Važu rāvējs’’. Sporta dzīvi Ķekavas novadā, tajā skaitā Daugmales pagastā organizē Ķekavas novada sporta aģentūra.

Veselības aprūpes joma Daugmales pagastā ir normas robežās. Daugmales pašvaldība vēsturiski sadarbojās ar Ķekavas ambulanci, jo gan Ķekava, gan Daugmale bija saistīta ar Baldones zonālās slimnīcas apkalpes zonu līdz tās reorganizācijai

deviņdesmito gadu beigās. Patlaban Daugmalē, kur ir 1164 iedzīvotāji, ir ģimenes ārsta prakses vieta, kur ārsts pieņem pacientus divas reizes nedēļā. Daugmales iedzīvotāji izmanto aģentūras sniegtos laboratoriskos pakalpojumus. Arī Daugmalē ģimenes ārsts iznomā pašvaldības telpas. Ir nepieciešamība pēc medmāsas vai felčera pakalpojumiem dienās, kad ģimenes ārste nepieņem.¹⁰⁵

Dzīves kvalitāte Ķekavas novadā paaugstināma, nodrošinot pievilcīgus dzīves apstākļus un sociālos pakalpojumus atbilstoši pieprasījumam. Tas nozīmē, ka visjaunākajiem iedzīvotājiem tiek pilnībā nodrošinātas vietas pirmskolas mācību iestādēs vai aukļu, dienas centru pakalpojumi. Skolas vecuma iedzīvotājiem izglītība pieejama vispārīzglītojošās mācību iestādēs visos izglītības līmeņos, pieejama augstvērtīga profesionālās ievirzes izglītība. Darbojas jaunrades tehniski zinātniskie centri, jauniešu centri. Pieaugušajiem tiek piedāvāts mūžizglītības mācību iestādes programmas Ķekavā (Baložos, Daugmalē), kas nodrošinātu apmācības un pārkvalifikācijas iespējas novada iedzīvotājiem, atbilstoši uzņēmējdarbības attīstības vajadzībām un darba tirgus tendencēm. Jārada ērti sasniedzamas veselības uzlabošanas un aprūpes iestādes (ģimenes ārstu prakses), jāpaplašina sociālās aprūpes iestāžu pakalpojumi un kapacitāte. Turklāt, sociālo pakalpojumu klāsta pilnveidošana un palielināšana novada teritorijā radīs jaunas darbavietas un uzņēmējdarbības aktivitāti.¹⁰⁶

3.1 Ķekavas novada pašvaldības nākotnes vīzija

Ilgspējīga attīstība veicina sabiedrības kopējo labklājību un sniedz cilvēkam iespēju dzīvot veselīgā vidē, īstenojot savu potenciālu un spējas. **Ilgspējīga attīstība un plānošana** nozīmē dzīvot un saimniekot atbildīgi, kas ir liels izaicinājums ne tikai globālā, reģiona vai valsts mērogā, un ir atkarīgs no katra, no mums, ģimenes, kopienas, sabiedrības, pašvaldības, no mūsu izvēles – tā ir domāšanas un vērtību maiņa, tiecoties uz videi draudzīgu dzīvesveidu.

---

¹⁰⁵ Ķekavas novada attīstības programma 2013-2020. I. sējums pašreizējās situācijas raksturojums un SVID analīze. 1.redakcija. 2012.
http://www.kekava.lv/uploads/filedir/Attistiba/isejums_pasreizejasituacija_2014_2020_gala_red_public.pdf [skatīts 2014, 25.apr.]

¹⁰⁶ Ķekavas novada attīstības programma 2013-2020. I. redakcija Baložu pilsēta, Daugmales pagasts, Ķekavas pagasts. 2012.
http://www.kekava.lv/uploads/filedir/Attistiba/isejums_pasreizejasituacija_2014_2020_gala_red_public.pdf, 44. [skatīts 2014, 25.apr.]

Ķekavas novada ilgtspējīgas attīstības stratēģija ir ilgtermiņa teritorijas attīstības plānošanas dokuments, kas ir pirmais Ķekavas novadam kopējais dokuments. Stratēģija definē pašvaldības politiku periodā līdz 2030. gadam, nosakot Ķekavas novada ilgtermiņa attīstības redzējumu (vīziju), stratēģiskos mērķus, ilgtermiņa prioritāros mērķus un telpiskās attīstības perspektīvu. Ilgtermiņa attīstības stratēģija izstrādāta vienlaikus ar **Ķekavas novada attīstības programmu 2014.-2020.gadam**, kas ir vidējā termiņa plānošanas dokuments un detalizē rīcības ilgtermiņā izvirzīto mērķu sasniegšanai un finansējuma piesaistei. Stratēģija izstrādāta, balstoties uz esošās situācijas analīzi un vispārīgām attīstības tendencēm Latvijā un starptautiskā mērogā, saskaņā ar Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģiju „Latvija 2030”, Rīgas plānošanas reģiona attīstības stratēģiju 2000.–2020. gadam, ievērojot pēctecības principus pamatojoties uz Ķekavas novada Baložu pilsētas, **Daugmales** un Ķekavas pagastu teritorijas plānojumiem, teritoriju (pirms apvienošanas) attīstības programmām, publiski pieejamiem informācijas avotiem un datu bāzēm saskaņā ar Latvijas Republikas normatīvajos aktos noteikto.¹⁰⁷

Iedzīvotāji ir novada nozīmīgākais kapitāls, rūpes par iedzīvotājiem pieejamu kvalitatīvu, līdzsvarotu dzīves vides attīstību ir novada prioritāte. Vienlīdz svarīgs novada attīstības pamatuzdevums ir sabalansēt savas intereses ar kaimiņu un valsts mēroga interesēm, kā arī sakārtot savas vietējā līmeņa intereses, balstoties uz līdzsvarotas attīstības principiem.

Vīzija un attīstības stratēģiskie mērķi nosaka novada attīstības galveno koncepciju. Lai sekmētu savas vīzijas īstenošanos, novads ir noteicis 3 galvenos attīstības mērķus. Pirmais noteiktais mērķis ir **attīstīts novada cilvēkresursu potenciāls**, kas savā būtībā ietver uz veselīgu dzīvesveidu un ģimeniskām vērtībām orientētu demokrātisku, izglītotu un integrētu sabiedrību. Šis mērķis saistīts ar iedzīvotāju dzīves un labklājības līmeņa celšanos un, ja tas tiks īstenots, tad ekonomiskā attīstība veicinās jaunu darbavietu rašanos, ļaus paaugstināt novada iedzīvotāju dzīves līmeni, attīstīt sociālos pakalpojumus, piesaistīt teritorijai jaunus un uzņēmīgus cilvēkus. Otrs ir **ekonomisko aktivitāti un uzņēmējdarbību veicinošas vides radīšana**. Balstīta uz zināšanām, inovācijām, ģeogrāfiski stratēģiskā

---

¹⁰⁷ Ķekavas novada ilgtspējīgas attīstības stratēģija līdz 2030.gadam. 1.redakcija. Baložu pilsēta, Daugmales pagasts, Ķekavas pagasts. 2012. 1.sējums
http://www.kekava.lv/uploads/filedir/Attistiba/kekavas_nov_ias_2030_isej_strategija.pdf [skatīts 2014, 25.apr.]

novietojuma potenciāliem labvēlīga vide ilgtspējīgas uzņēmējdarbības attīstībai. Mērķis saistīts ar novada kā administratīvi pastāvīgas, ekonomiski spēcīgas un konkurētspējīgas teritorijas attīstību. Pastāv visi priekšnosacījumi, lai veicinātu daudzveidīgu uzņēmējdarbību, attīstītu videi draudzīgu, uz zināšanām un jaunajām tehnoloģijām balstītu ražošanu un dažādus pakalpojumus, infrastruktūru.

Trešais mērķis ir, lai novadā būtu **kvalitatīva dzīvesvide novada iedzīvotājiem un viesiem**. Mērķis saistīts ar dabas un kultūrvēsturisko vērtību aizsardzību un racionālu apsaimniekošanu, apdzīvoto vietu teritoriju sakopšanu un apzaļumošanu, tūrisma attīstību.¹⁰⁸

3.2 Daugmales Multifunkcionālā centra ieguldījums pagasta iedzīvotāju dzīves kvalitātes uzlabošanā

Lai iegūtu uz iepriekšējo gadu balstītu pieredzes salīdzinājumu ar šī brīža situāciju Daugmales pagastā, tika veikts neliels kvalitatīvs pētījums, kura instruments bija strukturēta dziļā intervija, kas sastāvēja no četriem, bakalaura darba tēmai atbilstošiem jautājumiem. Intervijas mērķis bija noskaidrot šī brīža situāciju Daugmales pagastā, kas izveidojusies kopš Daugmales Multifunkcionālā centra darbības sākšanas. Intervijas veiktas ar Ķekavas novada pašvaldības Daugmales pagasta pārvaldnieku Uģi Volosovski un Daugmales pamatskolas un Multifunkcionālā centra direktoru Andri Ceļmalnieku.

Intervējamie sniedza atbildes uz 4 sekojošiem jautājumiem:

Uz jautājumu **Vai 2009.gada Ķekavas novada pašvaldības Eiropas Savienības, Eiropas Lauksaimniecības fonda lauku attīstības projektu konkursā iesniegtā projekta *Multifunkcionāla saieta nama izveide Daugmalē, mērķis izveidot Ķekavas novada iedzīvotājiem publiski pieejamu Sporta un kultūras centru (multifunkcionāls centrs) ar baseinu, saieta zāli un saieta telpu, kas veicinātu saturīga brīvā laika pavadīšanas iespējas Ķekavas novada iedzīvotājiem, ir sasniegts, un kādi ir galvenie novērojumi saistībā ar DMC darbību, kas izmainījies vai uzlabojies Daugmales pagasta dzīvē?*** Daugmales Multifunkcionālā centra direktors Andris Ceļmalnieks atbild, ka izvirzītais mērķis ir sasniegts daļēji- ir atvērti divi labiekārtoti un ar masāžas iekārtām aprīkoti peldbaseini, tiek piedāvātas organizētas ūdens

¹⁰⁸ Ķekavas novada attīstības programma 2013-2020 II.sējums. Stratēģiskā daļa, rīcības plāns un programmas īstenošanas uzraudzības kārtība. Gala redakcija 2012.gada 13.decembris. 2012. http://www.kekava.lv/uploads/filedir/Attistiba/ap_iisejums_strategiskadala_2014_2020_gala_red_public.pdf [skatīts 2014, 25.apr.]

aerobikas nodarbības dažādām iedzīvotāju grupām, baseini ir pieejami sākot no pavisam maziem bērniem un beidzot ar sirmgalvjiem. Cenu politika ir ļoti demokrātiska, īpaši draudzīga daudz bērnu ģimenēm. Tā rezultātā peldbaseini ir kļuvuši populāri plašā apkārtnē. Mūsu apmeklētāju loks aptver, neskaitot pašu Daugmali, Rīgu, Ķekavu, Iecavu, Vecumniekus, Ķegumu un Lielvārdi.¹⁰⁹ Apmeklētāju skaita pieaugumu raksturo pielikumā esošais grafiks.¹¹⁰

Par DMC izveidotās aktu zāles nozīmību Daugmales pagastā, direktors izsakās sekojoši: aktu zāle ar skatuvi un multimēdiju aprīkojumu nodrošina iespēju organizēt sapulces, koncertus un citus pasākumus vismaz 200 apmeklētājiem. Iepriekš tas bija iespējams tikai skolas aktu zālē, kuras ietilpība un tehniskais nodrošinājums ir nesalīdzināmi mazāks. DMC zāli izmanto pagasta pašdarbnieku kopas gan mēģinājumiem, gan izrādēm. Var apgalvot, ka DMC zāles esamība ir paaugstinājusi kultūras pasākumu piedāvājuma klāstu, kvalitāti un iedzīvotāju interesi par to.¹¹¹

DMC kompleksā šogad darbu uzsāka kafejnīca, kurā vietējie iedzīvotāji var ieturēt pusdienas. Šo iespēju atzinīgi novērtējuši dažādu uzņēmumu strādājošie un arī peldbaseinu apmeklētāji.¹¹²

Daugmales pagasta pārvaldnieks Uģis Volosovskis arī apstiprina to, ka projekta mērķis ir sasniegts, turklāt ir sasniegts vēl, kāds Daugmales pagasta mērķis-bērnu dārzs. "Realizējot šo projektu kopumā tika sasniegti divi mērķi - DMC un vēlāk arī bērnu dārzs. DMC sniedz mūsu novada un arī apkārtējo novadu iedzīvotājiem labas brīvā laika pavadīšanas iespējas. Peldbaseins un pirts, pasākumu zāle, kafejnīca ir DMC sastāvdaļas. Arī bērnu dārzs bija ļoti nepieciešams. Pateicoties peldbaseinam, Daugmali apmeklē krietni vairāk cilvēku nekā iepriekš."¹¹³

Atbildot uz otro jautājumu **Kādi ir nākotnes plāni attiecībā uz Daugmales Multifunkcionālā centra darbības uzlabošanu? Vai ir plānoti kādi papildus pakalpojumi?** Uģa Volosovska kungs min, ka būtu nepieciešama trenāžieru zāle, turklāt DMC direktors Andris Ceļmanieks tā arī saka, ka DMC darbu plānots pilnveidot un paplašināt. Tuvākie darbi: trenāžieru zāles izveidošana un aprīkošana; ūdens vingrošanas piedāvājuma paplašināšana; kafejnīcas darba laika pagarināšana un sortimenta piemērošana vakara apmeklētāju vēlmēm; aktu zāles tehniskā aprīkojuma

¹⁰⁹ Citāts no dziļās intervijas ar DMC direktoru Andri Ceļmalnieku

¹¹⁰ Skatīt pielikumu sadaļā 3.pielikums

¹¹¹ Citāts no intervijas.

¹¹² Citāts no intervijas.

¹¹³ Citāts no dziļās intervijas ar Daugmales pagasta pārvaldnieku Uģi Volosovski.

pilnveidošana- kulises un aizkari; DMC zāles iespēju popularizēšana; precīzas un mērķtiecīgas kultūras programmas sagatavošana 2014./2015.gada sezonai.¹¹⁴

Pieskaroties ekonomiskajam faktoram, tiek uzdots jautājums: **Kāda ir DMC pastāvēšanas ekonomiskā stabilitāte? Vai nav kādi draudi tam, ka centrs varētu kļūt mazāk apmeklēts?** Andris Ceļmalnieks atbild, ka DMC uzturēšana iepriekšējā periodā (līdz 2014.gada 1.janvārim) izmaksāja ~ 100 000 Ls/gadā. Ieņēmumi veidoja ~ 35000 Ls/gadā. Starpību nodrošina pašvaldības budžets no nodokļu maksātāju naudas. Sakarā ar to tiek veidota jauna cenu politika, kuras rezultātā pieaugs apmeklējumu izmaksas, un tās būs dažādas novadā deklarētajiem iedzīvotājiem un citu pašvaldību iedzīvotājiem. DMC peldbaseinus daudz izmanto Ķekavas novada izglītības iestāžu izglītojamo peldētapmācības organizēšanai, tas ir bez maksas- izdevumus sedz pašvaldība- tas ir viens no iemesliem, kāpēc izdevumi pārsniedz ieņēmumus. Tuvāko 3 gadu laikā Ķekavas novadā varētu tikt uzbūvēts jauns 25 metru peldbaseins, kas noteikti aizvilinās daļu mūsu apmeklētāju, bet šajā periodā, līdz jaunā baseina atklāšanai, būs „nostprinājušies” DMC klienti un viņu skaits būtiski nemainīsies, tā kā tie ir maksājošie klienti, tad ienākumu lielums paliks iepriekšējais, savukārt aizies tieši peldētapmācības un sporta skolas grupas, kuras tika uzturētas par pašvaldības naudu. Rezultātā mēs esam droši par DMC nākotni, ar nosacījumu, ka konsekventi ievērosim multicentra moto: „Tīrība, drošība un laipnība”.¹¹⁵

Arī Daugmales pagasta pārvaldnieks Uģis Volosovskis apstiprina to ka DMC pēc būtības tiek uzturēts no pašvaldības līdzekļiem. Baseinu izmanto ne tikai peldēt gribētāji, kas pērk biļetes, bet arī novada skolas, dažādas biedrības... DMC mērķis gluži nav veikt komercdarbību, bet nodrošināt saturīgu brīvā laika pavadīšanu mūsu iedzīvotājiem.

Uz noslēdzošo jautājumu **Vai Jūsu prāt DMC darbības uzsākšana ir uzlabojusi kopējo dzīves kvalitāti Daugmales pagastā? Ja ir, tad kādā ziņā?** Ceļmalnieka kungs sniedz viennozīmīgu atbildi: “Noteikti- jā!”¹¹⁶ Reālās situācijas atainojumu viņš raksturo šādi: Ir radītas jaunas darbavietas! Ir jauns un apmeklēts objekts, kurš pats par sevi vietējiem iedzīvotājiem rada gandarījuma sajūtu un ceļ pašapziņu. Ir vieta, kur pulcēties. Ir labāks, daudzveidīgāks kultūras pasākumu piedāvājums. Ir paaugstinājies Daugmales kā dzīvesvietas reitings, īpašumu

¹¹⁴ Citāts no dziļās intervijas ar DMC direktoru Andri Ceļmalnieku

¹¹⁵ Citāts no intervijas.

¹¹⁶ Citāts no intervijas.

pārdošanas sludinājumos tiek uzsvērta DMC esamība. Ir vieta, kur darbadienās ieturēt maltīti (jāstrādā pie reklāmas).¹¹⁷

Arī Uģis Volosovkis papildina, ka dzīves kvalitāte Daugmales pagastā līdz ar DMC darbības uzsākšanu ir uzlabojusies. ‘‘Kā jau minēju, DMC nodrošina mūsu iedzīvotājiem saturīgu laika pavadīšanu, gan sportojot, gan baudot kultūras pasākumus. Un nav mazsvarīgi, ka DMC ir arī kafejnīca, kuras agrāk nebija.’’¹¹⁸

---

¹¹⁷ Cītāts no intervijas.

¹¹⁸ Cītāts no intervijas ar Uģi Volosovski.

4. IEDZĪVOTĀJU VIEDOKĻA IZPĒTE. DAUGMALES MULTIFUNKCIONĀLĀ CENTRA NOZĪME UZ DZĪVES KVALITĀTI DAUGMALES PAGASTĀ.

Lai papildinātu iepriekš analizētos datus par Daugmales pagasta dzīves kvalitāti, tika veikts kvantitatīvs pētījums ar **mērķi** ir iegūt vērtīgus, analizējamus datus no, kuriem varētu veikt secinājumus un sniegt ieteikumus Daugmales Multifunkcionālā centra un Daugmales pagasta dzīves kvalitātes turpmākai attīstībai. Pētījuma **uzdevums** bija, aptaujāt Daugmales pagasta iedzīvotājus un citur dzīvojošos DMC apmeklētājus par norisēm DMC un Daugmales pagasta dzīves kvalitāti kopumā. **Lai sasniegtu izvirzīto mērķi un uzdevumus** tika veikta DMC apmeklētāju aptauja. **Galvenie anketas pētnieciskie jautājumi:**

5. Daugmales Multifunkcionālā centra darbības novērtējums (piedāvāto pakalpojumu klāsta kvalitātes izvērtējums, iestādes personāla darbs, apmeklētāju ieteikumi centra darbības uzlabošanai).
6. Daugmales pagasta dzīves kvalitātes novērtējums atsevišķās sfērās un ieteikumi.

No iegūtajiem datiem var secināt to, kāda ir iedzīvotāju attieksme pret pašvaldības dzīves kvalitāti kopumā un vai tie ir apmierināti vai drīzāk neapmierināti. Pamatojoties uz respondentu sniegtajām atbildēm, var noteikt DMC un Daugmales pagasta nākotnes mērķus darbības tālākai attīstībai.

Šis, bakalaura darba empīriskās daļas kvantitatīvais pētījums ietver, kā mārketinga, tā arī socioloģiska pētījuma iezīmes. Aptaujas anketas pirmā daļa ir DMC pakalpojumu novērtējuma daļa, kuru aizpilda visi anketas respondenti (gan pagasta iedzīvotāji, gan pārējie citur dzīvojošie apmeklētāji), savukārt otrā anketas sadaļa ir veltīta tikai Daugmales pagasta iedzīvotājiem, kur jāizsaka viedoklis par dzīves kvalitāti Daugmales pagastā.

4.1 Pētījumā izmantotā metodoloģija

Pētījumā izmantota kvantitatīvā metodoloģija, jo ar to iespējams izpētīt salīdzinoši lielu Daugmales Multifunkcionālā centra apmeklētāju viedokli. Apmeklētāju aptauja ietver objektīvo un subjektīvo pētījuma pieeju, jo respondents atbild gan par objektīviem, gan subjektīviem rādītājiem.

Pētījumā kā **mērķa grupa** tika identificēti Daugmales pagasta iedzīvotāji, kas

pēdējā gada laikā vismaz reizi ir apmeklējuši Daugmales Multifunkcionālo centru un pārējie citur Ķekavas novadā vai blakus novados dzīvojošie iedzīvotāji, kas apmeklē Daugmales Multifunkcionālo centru. Respondentu vecums - no 18 gadu vecuma.

Respondentu **izlase** veidota pēc pieejamības principa. Lai sasniegtu pēc iespējas reprezentatīvākus datus, Daugmales Multifunkcionālā centra apmeklētāji tika aptaujāti gan darba dienās, gan brīvdienās dažādos laikos un dažādās vietās.

Datu ievākšanai izmantota tiešā personiskā intervija pakalpojuma sniegšanas vietā un ārpus tās. Šāds, aptaujāšanas veids, nodrošina pēc iespējas plašāku respondences loku. Līdz ar to, rezultātā dati ir reprezentatīvi, tie atspoguļo reālo situāciju. Pretējā gadījumā, ja aptauja tiktu veikta interneta vidē, būtu liela iespējamība, ka netiktu saņemtas atbildes no pensionāru vecuma ļaudīm, jo tie internetu izmanto salīdzinoši reti. Lauka darba realizācijas vietas bija:

- Daugmales Multifunkcionālajā centrā uz vietas (baseina, kultūras pasākumu un kafejnīcas apmeklētāju vidū)
- Daugmales pagasta pārvaldes ēkā
- Daugmales pamatskolā (skolotāji, darbinieki)
- Daugmales sociālā atbalsta dienas centrā "Adatiņas" (darbinieki un apmeklētāji)
- Satiekot uz ielas.

Aptaujai tika izstrādāta daļēji strukturēta paš aizpildāma anketa, kura paredzēta visiem Daugmales Multifunkcionālā centra apmeklētājiem. Ar anketas palīdzību DMC apmeklētāju viedokli pētīja, fiksējot atbildes uz mērķtiecīgi uzdotiem jautājumiem, lai izskaidrotu apmeklētāju uzvedību, paradumus un vēlmes. Aptauja veikta laika posmā no 2014.gada 1.marta līdz 2014.gada 30.aprīlim (2 mēnešus). Instrumentārijs pirms pētījuma veikšanas tika saskaņots ar Daugmales Multifunkcionālā centra vadību. Vēlamais aizpildīto anketu skaits bija 150, taču sasniegts ir 81 aizpildīta anketa. Ņemot vērā mazo Daugmales pagasta iedzīvotāju skaitu (1164) šāds aizpildīto anketu skaits ir pietiekams, lai risinātu bakalaura darba pētniecisko jautājumu: *Ar 2012.gada 2.janvāri Ķekavas novada pašvaldības Daugmales pagastā tika atvērts Daugmales Multifunkcionālais centrs, kuru dienā apmeklē nu jau vidēji 150 cilvēki. Ar DMC darbības uzsākšanu ir uzlabojusies dzīves kvalitāte sekojošās dzīves kvalitātes sfērās: fiziskā labklājība, pašnoteikšanās, emocionālā labsajūta un sociālā iekļaušanās. Kā arī, tiek skarti sekojoši dzīves*

kvalitātes faktori: Veselība un pilnvērtīga atpūta, Kultūra un citas brīvā laika pavadīšanas aktivitātes, Nodarbinātība. Šie visi faktori veicina publiskās infrastruktūras kvalitātes uzlabošanu.

4.2 Respondences raksturojums

Aptaujāto respondentu vidū ir 53% jeb 43 sievietes un 47% jeb 38 vīrieši.¹¹⁹ Atbildes snieguši respondenti vecumā 18 līdz 79 gadu vecumam. Vidējais respondentu vecums 36.5 gadi. Respondenti pēc vecuma iedalīti trīs grupās: vecumā no 18-29, 30-49, 50-79. 20% no respondentiem ietilpst 50-79 gadu grupā, 37% 18-29 gadu, 43% 30-49 gadu grupā.¹²⁰ Sadalījums pēc valodas, kādā runā ģimenē, ir šāds: 96% latviski un tikai 4% krieviski.¹²¹ Pēc sasniegtā izglītības līmeņa lielākā daļa 52% respondentu ir ar augstāko izglītību, 25% ieguvuši vidējo profesionālo, 11% vispārējo vidējo un tikai 8% ir ar pamatzglītību.¹²² Lielākā daļa no aptaujāto pašsaprotami ir vietējie Daugmales pagasta iedzīvotāji, tie ir 62 no visiem (81) respondentiem. Pārējie DMC apmeklētāji dzīvo citviet Ķekavas novadā vai otrpus Daugmalei.¹²³ Uz jautājumu par nozari, kurā respondents darbojas, atbildi atzīmējuši 76 no visiem (81) respondentiem. 13% ir pakalpojumu un klientu apkalpošanas jomā strādājoši. 12% kultūras, mākslas un izklaides jomā, tāpat 12% izglītības un zinātnes jomā. 11% par savu nodarbošanās jomu atzīmējuši valsts pārvaldi. 9% sporta nozari. Pārējais nozaru sadalījums pa procentiem, skatāms 2. Pielikumā, 6.attēlā.

4.3 Aptaujas rezultātu analīze: Dati analizēti 2 tēmu lokos:

1. DMC pakalpojumu novērtējums un ieteikumi,
2. Daugmales pagasta dzīves kvalitātes novērtējums un ieteikumi.

Daugmales Multifunkcionālā centra darbības uzsākšana un dzīves kvalitātes uzlabošanās

Ar aptaujas palīdzību vispirms tika noskaidrots vai respondentiem šķiet, ka ar DMC darbības uzsākšanu ir uzlabojusies dzīves kvalitāte Daugmales pagastā. Respondentiem netika doti nekādi norādījumi par jēdziena *dzīves kvalitāte* būtību, tādējādi katrs pats saprata tos aspektus un tādā proporcijā, kā viņam šķiet svarīgi. Uz

¹¹⁹ Skatīt 2. Pielikumā, Attēls: 1

¹²⁰ Skatīt 2. Pielikumā, Attēls: 2

¹²¹ Skatīt 2. Pielikumā, Attēls: 3

¹²² Skatīt 2. Pielikumā, Attēls: 4

¹²³ Skatīt 2. Pielikumā, Attēls: 5

jautājumu atbildēja visi (81) respondenti. Saskaņā ar aptaujas datiem, vairums 90.1% jeb 73 respondentu uzskata, ka Daugmales Multifunkcionālā centra darbības uzsākšana ir uzlabojusi dzīves kvalitāti Daugmales pagastā. 8.6% jeb 7 respondenti, atbildējusi, ka drīzāk, ir nekā nav. Taču tikai 1.2% jeb 1 respondents atzīmējis, ka dzīves kvalitāte līdz ar DMC nav uzlabojusies.¹²⁴ Pēc šiem datiem viennozīmīgi var apgalvot, ka dzīves kvalitāte Daugmales pagastā ir uzlabojusies.

DMC apmeklējuma biežums

Lai noskaidrotu DMC apmeklējuma biežumu tika uzdots jautājums ‘‘Cik vidēji bieži Jūs apmeklējat DMC? ‘‘ Uz jautājumu atbildēja visi (81) respondenti, bija iespējama tikai viena atbilde.

24.7% jeb 20 respondenti DMC apmeklē vairākas reizes nedēļā. 22.2% jeb 18 respondenti vismaz reizi nedēļā. 17.3% jeb 14 respondenti reizi ceturksnī, 13.6% jeb 11 respondenti vairākas reizes mēnesī, 12.3% jeb 10 respondenti vismaz reizi mēnesī, 4.9% jeb 4 resp. reizi pusgadā, 3.7% jeb 3 resp. retāk kā reizi gadā, 1.2% jeb 1 resp. reizi gadā.¹²⁵

DMC apmeklējuma mērķis

Lai noskaidrotu ar kādu apmeklējuma mērķi pēdējā gada laikā respondents ir apmeklējis DMC, katram respondentam tika dota iespēja atzīmēt vairākas atbildes no 5 iespējamajām. Kopā no visiem (81) respondentiem tika iesniegtas 156 atbildes, jo uz jautājumu varēja atbildēt atzīmējot vairākus atbilžu variantus. 42.3% atbildējuši, ka visbiežāk apmeklē peldbaseinu (individuāli, ar ģimeni vai draugiem). 32.7% apmeklējuši DMC notikušos kultūras pasākumus. 13.5% izmantojuši kafējnīcas paklāpumus, 6.4% ūdens aerobiku, 5.1% īrējuši telpas privātiem pasākumiem.¹²⁶

DMC pakalpojumu kvalitātes novērtējums

Lai saprastu DMC apmeklētāju attieksmi pret piedāvāto pakalpojumu klāstu, tika lūgts novērtēt 5 dažādu DMC piedāvāto pakalpojumu kvalitāti 5 ballu sistēmā, kur 1- ļoti slikti, bet 5- ļoti labi.

Peldbaseins 44 gadījumos jeb 57.9% respondentu vērtējumā novērtēts uz 5 ballēm. 39.5% vērtējuši ar 4 ballēm. 1.3% jeb 1 ielicis vērtējumu 1 un vēl viens

---

¹²⁴ Skatīt 2. Pielikumā, Attēls: 7

¹²⁵ Skatīt 2. Pielikumā, Attēls: 8

¹²⁶ Skatīt 2. Pielikumā, Attēls: 9

vērtējumu 3. Var secināt, ka peldbaseins lielākoties ir novērtēts ar augstas kvalitātes rādītāju.

Ūdens aerobika 39.6% gadījumos vērtēta uz 5, taču turpat blakus 33.3% to novērtējuši ar 3, kas ir vidējais vērtējums. Šie rādītāji visticamāk liecina par to, ka piedāvātais pakalpojums ir labas kvalitātes, taču pieprasījums uz to ir tik liels, ka nepietiek vietas visiem gribētājiem. 25% ielikuši 4 balles, savukārt tikai viens respondents novērtējis uz 2.

Kultūras pasākumi 53.2% gadījumu vērtēti ar 4 ballēm, 32.3% ar 5 ballēm, 12.9% ar 3, 1.6% ar vērtējumu 2. Tā kā šis ir vairāk subjektīvas pieejas jautājums, tad iegūtie dati precīzi arī attaino subjektīvo viedokļu dažādību.

Kafejnīcas darbs 41.2% novērtēts uz 3 ballēm, 27.5% uz 4, 19.6% - 5, 11.8% uz 2 ballēm. Sasummējot datus, procentuāli lielākā respondentu daļa kafejnīcas darba kvalitāti vērtē labi.

Telpu īres pakalpojums 44.2% vērtēts uz 5 ballēm, 36.5% uz 3, 13.5% uz 4, 5.8% uz 2 ballēm.¹²⁷

DMC personāla darba novērtējums

Peldbaseina un DMC administrācijas personāls 64.6% gadījumu 5 ballu vērtēšanas sistēmā novērtēts ar 5. Tātad personāls savu darbu veic labi. Tomēr viedokļi ir dažādi un ir respondenti, kas personāla darbu vērtē ar 4, 3 un pat 1. Var secināt, ka personāla darbs galvenokārt ir apmierinošs, tomēr ir faktori, kas būtu jāuzlabo. Kafejnīcas personāla darbs 51.9% vērtēts uz 5 ballēm, 24.1% ar 3 ballēm, 20.4% vērtējums bijis 4, 3.7% ar 2.¹²⁸

Informācijas avoti par norisēm DMC

Lai noskaidrotu, kur respondenti galvenokārt iegūst informāciju par DMC pieejamajiem pakalpojumiem- baseina darba laikiem, kultūras pasākumiem, pakalpojumu iespējām un citiem jaunumiem, tika dota iespēja atzīmēt visas iespējamās informācijas iegūšanas vietu atbildes. No visiem (81) respondentiem tika iesniegtas 233 atbildes. Visvairāk- 18.9% gadījumu informācija tiek iegūta DMC mājaslapā daugmalemc.lv, 15.5% informāciju gūst turpat uz vietas DMC, 15% sociālajos tīklos (draugiem.lv, facebook, twitter), 13.7% no draugiem, radiem,

---

¹²⁷ Skatīt 2. Pielikumā, Attēls: 12

¹²⁸ Skatīt 2. Pielikumā, Attēls: 13

paziņām, 13.3% no afišām, 12.9% Ķekavas novada avīzē, 6.4% parkulturu.lv mājas lapā, 3.4% Daugmales pagasta pārvaldes ēkā, 0.9% ieguvuši informāciju no Ķekavas novada mājas lapas un Daugmales pamatskolas.¹²⁹

Informētība par DMC pieejamajiem pakalpojumiem

Tā kā DMC apmeklējums arī nelielā mērā ir atkarīgs no iedzīvotājiem pieejamās informācijas par tajā notiekošo, tad respondentiem tika lūgts novērtēt cik informēti vai neinformēti tie ir. Iegūtie dati liecina par to, ka lielākā daļa respondentu ir informēti par DMC pieejamajiem pakalpojumiem. Detalizētāku informāciju skatīt 2. Pielikumā, attēls: 15.

Jaunu pakalpojumu ieviešana DMC

Lai noskaidrotu kādus vēl pakalpojumus DMC apmeklētāji vēlētos tur redzēt, tika lūgts brīvi izteikt savas vēlmes. Atbildes uz atvērtā tipa jautājumu sniedza 50 no visiem (81) respondentiem. Vislielākais respondentu skaits (20 DMC apmeklētāji) vēlētos, lai tiktu ieviesta trenāžieru zāle. Kā arī vairākas reizes tika minēts, ka vēlētos aerobikas nodarbības, un citas sporta nodarbības, tajā skaitā pilates, jogu un niršanas nodarbības. Pāris respondenti bija minējuši, ka labprāt apmeklētu skaistumkopšanas procedūras, tas būtu- masāžas, SPA, solārijs. Kāds bija minējis, ka vajadzētu papildus pakalpojumus veselības uzlabošanai. Divi respondenti bija minējuši, ka vēlētos biljarda un galda spēļu telpu. Un sakarā ar to, ka DMC peldbaseinā bērniem notiek treniņi peldēšanā, vecākiem ir jāgaida, tāpēc divi no tiem ir minējuši, ka vēlētos, lai būtu iespēja noskatīties hokeja spēlēs, kamēr bērns treniņā. Respektīvi, būtu vērtīgi, ja DMC tiktu uzstādīts televizors. Vairāki respondenti izteikuši vēlmi par kafējnīcas darba laika pagarināšanu kā darba dienās, tā sestdienās, kā arī kafējnīcas darba laika ieviešanu svētdienās un pasākumu laikos. Savukārt, attiecībā uz kultūras un cita veida pasākumiem, populārs minējums bija kino demonstrēšana DMC zālē, kā arī bērnu pasākumu organizēšana (teātris, kino, koncerti, masku balles). Pāris respondenti tika minējuši, ka vajadzētu ieviest bērnu un jauniešu deju nodarbības, teātra pulciņu vai citas ar skatuves mākslu un mūziku saistītas aktivitātes. Ir izteikta vēlme pēc papildus kultūras pasākumiem- tematiskajām nedēļas nogalēm, dzīvās mūzikas koncertiem un humora šoviem (improvizācijas teātriem). Vēl kāds respondents bija minējis, ka ar laiku varētu ieviest velosipēdu īri.

---

¹²⁹ Skatīt 2. Pielikumā, Attēls: 14

Ieteikumi DMC darbības uzlabošanai

Ieteikumus DMC darbības uzlabošanai sniedza tikai 21 no visiem (81) respondentiem. 2 respondenti minēja, ka vēlētos iespēju norēķināties ar bankas kartēm. Kā jau pie papildus pakalpojumu sadaļas minēts par to, ka ir vēlēšanās, lai tiktu pagarināts kafejnīcas darba laiks, tad arī pie ieteikumiem ir minēts, ka kafejnīca varētu strādāt brīvdienās. Pietam paplašināt piedāvātā sortimenta klāstu. Sniegti vēl sekojoši ieteikumi: Mazāk ūdens aerobikas, jo pārējiem tad ir liegums peldēt. Iespēju maksāt pusi no baseina apmeklējuma cenas, ja iet tikai uz vienu stundu. Mainīt darbinieku attieksmes jautājumus pret klientiem, tajā skaitā pieklājīgāku personālu. Kāds minējis, ka ļoti vēlētos labāku pieeju wi-fi internetam, jo pašreizējais esot par švaku. Vairāki respondenti ir minējuši, ka vēlētos vairāk pieejamus baseina apmeklēšanas laikus. Ņemot vērā kultūras pasākumu aspektu, ir izteikts ieteikums zālē, skatuves daļu pārvietot uz otru galu, lai pasākumu laikā netraucē kavētāji un staigātāji. Kā arī piesaistīt apsardzi pasākumos, kad tas visvairāk nepieciešams. Vairāki respondenti šajā sadaļā minējuši, ka neko nevēlētos mainīt vai uzlabot, jo pašlaik ar visu ir apmierināti.

Daugmales pagasta dzīves novērtējums un ieteikumi

Otrā anketas daļa bija paredzēta tikai Daugmales pagasta iedzīvotājiem un tā sākās ar subjektīvas pētījuma pieejas tipa jautājumu par to, vai respondentam patīk dzīvot Daugmales pagastā. Uz jautājumu atbildēja 62 (Daugmales iedzīvotāji) respondenti. 98.4% atbildējuši, ka patīk, un tikai 1.6% jeb 1 respondents minējis, ja būtu iespēja, tad pārceltos uz citu pagastu/pilsētu. Šajā gadījumā tā bija minēta Rīga, jo tur dzīvot būtu vērtīgāk un izdevīgāk, ņemot vērā zemo darba iespēju līmeni Daugmalē.¹³⁰

DMC darbības uzsākšanas nozīme uz dzīves kvalitāti Daugmales pagastā atsevišķās sfērās

Lai noskaidrotu vai DMC darbības uzsākšana ir uzlabojusi dzīves kvalitāti Daugmales pagastā tādās jomās kā; Veselība un sports (Peldbaseins, ūdens aerobikas nodarbības); Kultūra (Pasākumu rīkošanai labi aprīkotas telpas); Pakalpojumu joma vispārīgi un Nodarbinātība, tad respondentiem tika lūgts atzīmēt, cik lielā mērā tie piekrīt vai nepiekrīt, ka ir uzlabojusies dzīves kvalitāte sekojošās jomās. Visos

---

¹³⁰ Skatīt 2. Pielikumā, Attēls: 16

gadījumos lielākā respondentu daļa atzīmējuši atbildi, "Pilnīgi piekrītu". Līdz ar to var secināt, ka pēc iedzīvotāju domām dzīves kvalitāte Daugmales pagastā ir uzlabojusies.¹³¹

Daugmales pagasta dzīves kvalitātes novērtējums atsevišķās jomās

Aptaujā respondentiem tika lūgts novērtēt Daugmales pagasta dzīves kvalitāti atsevišķās jomās 5 ballu sistēmā, kur 1-ļoti zems, 5-ļoti augsts. Kopumā viszemāk novērtētās trīs jomas ir infrastruktūra, nodarbinātība un ražošana. Līdz ar to šīs ir Daugmalē sevišķi attīstāmās jomas. Savukārt visaugstāk novērtētās jomas ir izglītība, kultūra un sociālā joma. Procentuālo šo un citu jomu novērtējumu Skatīt 2. Pielikumā, Attēls: 18.

Ieteikumi Daugmales pagasta dzīves uzlabošanai

Lai noskaidrotu ko pagasta iedzīvotāji vēlētos uzlabot vai mainīt sava pagasta dzīvē, anketā tika atvēlēta vieta savu ieteikumu izteikšanai. No 62 respondentiem (Daugmales iedzīvotāji) ieteikumus devuši 24 respondenti.

Lielākā daļa respondentu min, ka nepieciešama bankomāta ieviešana Daugmales pagasta centrā, par potenciālo bankomāta atrašanās vietu tiek minēta degvielas uzpildes stacija "Statoil". Vairāki pilngadību sasnieguši jaunieši izteikuši vēlmi par apgaismojuma uzstādi sporta laukumā pie Daugmales pamatskolas vasaras periodā, lai var nodarboties ar sporta aktivitātēm arī siltajās vasaras naktīs. Pretējā gadījumā laukums ir pa tumšu, lai varētu nodarboties ar sporta aktivitātēm. Tāpat kāds respondents ir minējis, ka būtu nepieciešama sporta stadiona izveide.

Minēti vēl sekojoši ieteikumi: ērtāk pieejamus pasta pakalpojumus, jo šobrīd tā darba laiks ir tikai no 8:00-14:00, kad lielākā daļa cilvēku ir darbā. Biežāk notiekošus kultūras pasākumus, tajā skaitā kino demonstrācijas. Sporta aktivitātes jauniešiem, atpūtas vietu, kur pavadīt laiku brīvdienu vakaros (kafejnīca, piemēram). Izveidot skaistu atpūtas vietu pie Daugavas. Veloceliņa izveide līdz Ķekavai. Attīstīt namu apsaimniekotāju piesaisti. Biežāku sabiedrisko transportu. Izveidot atpūtas parku. Jāmeklē nodarbinātības iespējas, it sevišķi jaunatnei; arī skolniekiem vasaras brīvlaikā. Piesaistīt jaunus uzņēmējus un atbalstīt uzņēmējdarbību. Vairāk sabiedriskus pasākumus brīvā dabā. Ēku siltināšanas nepieciešamība. Attīstīt infrastruktūru, piesaistot investīcijas. Pieejama laivu īre Daugavā.

---

¹³¹ Skatīt 2. Pielikumā, Attēls: 17

4.4 Uz pētījumu balstīta secinājumu un rekomendāciju kopa

Analizējot aptaujas rezultātus, var secināt: Aptauja kopumā rāda, ka vairums Daugmales pagasta iedzīvotāju un viesu uzskata, ka Daugmales Multifunkcionālā centra darbības uzsākšana ir uzlabojusi dzīves kvalitāti pagastā. Tas liecina par pozitīvu iedzīvotāju un apmeklētāju attieksmi pret DMC un tā piedāvātajiem pakalpojumiem.

Populārākie DMC apmeklēšanas iemesli ir peldbaseina pakalpojumu izmantošana un kultūras pasākumi. DMC piedāvāto pakalpojumu kvalitāte kopumā tiek novērtēta labi. Visvairāk par pakalpojuma kvalitātes uzlabošanu vajadzētu padomāt kafējnīcas pārvaldniekiem. Liels respondentu skaits ir izteikuši vēlmi par kafējnīcas darba laika pagarināšanu, tajā skaitā, lai kafējnīca strādātu arī svētdienās un pasākumu laikos. Ūdens aerobikas pakalpojuma lielākais mīnus ir tas, ka baseinā un ģērbtuvēs ir vietu nepietiekamība visiem vingrot gribētājiem. Tomēr skaidri apzinoties situāciju, var apgalvot, ka šis faktors gandrīz nemaz nav maināms, jo, tomēr gandrīz vienmēr un visās sabiedrisko pakalpojumu vietās, vietu skaits būs ierobežots.

DMC administrācijas personāla darbs tiek vērtēts apmierinoši, tomēr ar ieteikumiem uzlabot dažu darbinieku attieksmes jautājumus attiecībā pret klientiem un būt pieklājīgākiem. Darbinieku mērķim vajadzētu būt- iestādes prestiža noturēšana.

Par DMC notiekošajām aktivitātēm lielākā daļa ir informēti. Tas ir diezgan loģiski, jo, ja cilvēks izmanto konkrēto pakalpojumu, tad tas pats kaut kādā mērā par to arī interesējas. Populārākās informācijas ieguves vietas ir DMC mājas lapa, parkulturu.lv, sociālie tīkli (facebook, twitter) un ķekavas novada avīze.

Ņemot vērā faktu, ka šis ir informāciju tehnoloģiju laikmets un ļoti daudzi cilvēki vismaz 3 reizes dienā ieskatās sociālajos tīklos, tad būtisks ieteikums ir piestrādāt pie DMC tēla interneta vide. Uzturēt lapu facebook un regulāri atjaunot informāciju mājas lapā. Tas nodrošinātu lojālus un arvien jaunus klientus. DMC interneta lapās var likt regulāru informāciju par norisēm baseinā (ja ir nepieciešams), par kultūras pasākumiem, iespējām izīrēt telpas privātiem pasākumiem, kā arī kafējnīcas piedāvājumiem piemēram, piedāvāt iespēju pasūtīt banketa mielastu.

Šādas mārketingu veicinošas darbības var uzlabot iestādes ekonomisko stāvokli, kas ir ļoti būtisks aspekts veiksmīgai pastāvēšanai.

Spriežot par jaunu pakalpojumu ieviešanu, respondentu vidū ir izteikta ļoti

liela vēlme pēc sporta/trenažieru zāles, kurā ar sportu varētu nodarboties gan individuāli, gan grupu nodarbībās.

Domājot par bērnu un jauniešu brīvā laika pavadīšanas iespējām, būtu nepieciešams organizēt regulāras ar skatuvi un mūziku saistītas nodarbības/pulciņus. Tas varētu būt- tautu deju kolektīvs, hip-hop dejas, skatuves runa, teātra pulciņš vai dziedāšana, kā ansablī, tā solo.

Attiecībā uz kultūras pasākumu piedāvājumu, respondenti vēlētos vairāk dažādām interešu grupām veltītus pasākumus. Bērniem, jauniešiem, pieaugušajiem, pensionāriem.

Domājot par nākotnes plāniem attiecībā uz piedāvāto pakalpojumu klāstu, ideju sarakstā var pievienot velosipēdu īres ieviešanu. Iesākumam tie var būt kaut vai tikai 2 velosipēdi. Velosipēdu īre varētu būt pieejama rudens, pavasara un vasaras periodos.

Par Daugmales pagasta dzīves kvalitāti atsevišķās jomās viedokļi dalās, tomēr lielākā sabiedrības daļa uzskata, ka sevišķi būtu jāuzlabo infrastruktūra, it īpaši ceļi, nodarbinātība un ražošana. Šajā situācijā noder kāda respondenta ieteikums par infrastruktūras attīstīšanu piesaistot investīcijas, kā arī ieteikums par jaunu uzņēmēju piesaisti. Respektīvi, attīstīt uzņēmējdarbības vidi.

Daugmales pagasta dzīves kvalitātes uzlabošanas nolūkos ir ieteikums ņemt vērā iedzīvotāju izteikto vēlmi jeb vajadzību pēc skaidras naudas izņemšanas iespējas. Būtu nepieciešama bankomāta ieviešana.

Iedzīvotāju, it sevišķi, jauniešu aktīvā dzīves veida veicināšanai ieteikums būtu uzstādīt nakts apgaismojumu sporta laukumā pie Daugmales pamatskolas, lai siltajos gadalaiku mēnešos var sportot arī tumšajā dienas laikā.

Lai veicinātu kultūrvēstures tūrisma attīstību Daugmales pagastā, būtu nepieciešama laivu piestātnes izveide pie Daugavas pretim Nāves salai. Kā arī jābūt iespējai izīrēt laivas.

KOPSAVILKUMS

Šis darbs pierāda pamata apgalvojumu par dzīves kvalitātes uzlabošanos Daugmales pagastā līdz ar Daugmales Multifunkcionālā centra atvēršanu.

Šodien dzīves kvalitāte vairs nav vienkāršs sociālo indikatoru kopums, bet komplekss un multidimensionāls koncepts, kurš ietver savstarpējā mijiedarbībā esošus „objektīvos” un „subjektīvos” rādītājus dažādās dzīves jomās. Tas ir starpdisciplinārs un komplekss jēdziens, kas ir attīstījies vairāku zinātņu ietvaros un var tikt pielietots praktiski visās būtiskajās dzīves jomās. Līdz ar to joprojām starp dzīves kvalitātes pētniekiem nav vienotības par universālu un visaptverošu dzīves kvalitātes definīciju.

Dzīves kvalitātes jēdziens ietver gan objektīvos indikatorus- ekonomisko situāciju, nodarbinātību, mājokli, veselību un veselības aprūpi, ģimeni, sociālo līdzdalību, gan arī cilvēku subjektīvo apmierinātību kā ar savu dzīvi kopumā, tā ar atsevišķām tās jomām.

Dzīves kvalitātes definīciju dažādība palīdz izprast šodienas dzīves kvalitātes konceptu un principus, kā arī nodrošina ietvaru, kurā iespējams iekļaut jaunas idejas un skatījumus.

Pirmoreiz *kvalitātes* un *dzīves* terminus izmantoja Džeims Sets (*James Seth*) savā rakstā „Morāles revolūcija” (*The Evolution of Morality*) (1889). Tajā Sets runā par morālo pilnību, uz kuru var tiekties cilvēks: „Mums jāpievēršas ne vien dzīves kvantitātei, bet arī dzīves kvalitātei, kas veido mūsu morālisko mērķi”.

Pamatojoties uz visu *dzīves kvalitātes* definīciju apkopojuma analīzi, autore piedāvā bakalaura darbam piemērotāko definīciju: Dzīves kvalitāte ir personas, ģimenes, personu grupas vai sabiedrības labklājības rādītājs, kas ietver fizisko un garīgo veselību, brīvo laiku, tā izmantošanu, darbu un saikni ar sabiedrību, pašnoteikšanos, tiesības patstāvīgi pieņemt lēmumus un tos realizēt, kā arī materiālo nodrošinājumu. Dzīves kvalitāte ir saistīta ar vidi, kurā cilvēks dzīvo. Tas nozīmē, ka dzīves kvalitāte ir cieši saistīta ar dzīves standartu, kas pieņemts noteiktā vidē. Dzīves kvalitāte ir saistīta arī ar to, kā cilvēks jūtas savā dzīves vidē.

Ja cilvēkiem vaicā raksturot to dzīves, tie var atbildēt, vai nu par dzīvi kopumā vai ar specifisku atsauci uz domēniem jeb dzīves sfērām, kurās tiem ir kāda pieredze. Dzīves sfēras ir saistītas ar aktivitātēm, lomām, vietām un attiecībām ar cilvēkiem indivīda dzīvē. Piemēram, mēs vērtējam dzīves kvalitāti dažādās sfērās: darba dzīves kvalitāte, ģimenes dzīves kvalitāte utt.

Roberts Šalloks (*Robert Schalock*) izdala 8 dzīves kvalitātes sfēras: fiziskā labsajūta, materiālā labklājība, starppersonu attiecības, personīgā attīstība, pašnoteikšanās, emocionālā labsajūta, sociālā iekļaušana un tiesības. Šīs visas autora minētās dzīves kvalitātes daļas ir savstarpēji saistītas un vienlīdz svarīgas, lai tiktu nodrošināta cilvēka dzīves kvalitāte.

Eksistē liels daudzums dzīves kvalitātes mērījumu, kurus izmanto dažādās akadēmiskajās un profesionālajās aprindās, daļa no tiem balstās uz subjektīvajiem, bet daļa – uz objektīvajiem indikatoriem.

Pasaulē veiktie pētījumi par dzīves kvalitāti tiek veikti par pamatu ņemot visdažādākās dzīves jomas un faktorus, kas to ietekmē. Šie pētījumi ir par dažādām sabiedrības grupām, piemēram, cilvēkiem ar funkcionālas dabas traucējumiem, konkrētu nozaru pārstāvjiem vai dažādām nacionalitātēm u.c. Šāda tipa pētījumi regulāri tiek izstrādāti gan Latvijā, gan citur pasaulē dažādos mērogos.

Latvijā ar 2005.gadu veiktais pētījums ‘‘Dzīves kvalitāte Latvijā’’ tiecas fiksēt un izprast situāciju galvenajās jomās, kas ir nozīmīgas labas dzīves sasniegšanai un uzturēšanai. Pētījums sniedz aptverošu ieskatu dzīves kvalitātes problemātikā, procesos un tendencēs mūsdienu Latvijā.

Lielākajā daļā pētījumu ietvaros, kas saistīti ar dzīves kvalitāti parasti tiek veikta teorētiskā analīze pamatojoties uz literatūru, kā arī paša pētījuma analīze un rezultātu atainojums.

Pamatojoties uz Roberta Šalloka (*Robert Schalock*) teoriju par dzīves kvalitātes domēniem jeb sfērām, var apgalvot, ka šī darba pētījuma priekšmets, Daugmales Multifunkcionālais centrs jeb tā darbība Daugmales pagastā skar sekojošas dzīves kvalitātes sfēras: fizisko labsajūtu, pašnoteikšanos, emocionālo labsajūtu un sociālo iekļaušanos. Un katra no šīm sfērām ir saistītas ar vienu no trim dzīves kvalitātes faktoriem: Neatkarība (pašnoteikšanās); Sociālā līdzdalība (sociālā iekļaušana); Labklājība (fiziskā labsajūta, emocionālā labsajūta). Kā arī, skar sekojošus dzīves kvalitātes aspektus: Veselība un pilnvērtīga atpūta (peldbaseins, ūdens aerobikas nodarbības, sauna), kultūra un citas brīvā laika pavadīšanas aktivitātes (nodrošinātas labi aprīkotas telpas kultūras pasākumu rīkošanai un apmeklēšanai, iespēja izīrēt telpas, kafējnīca), nodarbinātība (jaunas darbavietas Daugmales pagastā- DMC administrācija, peldbaseina apkalpojošais personāls, kafējnīcas personāls, kultūras pasākumu organizators DMC).

Ar Daugmales Multifunkcionālā centra darbības uzsākšanu ir atvērti divi labiekārtoti un ar masāžas iekārtām aprīkoti peldbaseini, tiek piedāvātas organizētas ūdens aerobikas nodarbības dažādām iedzīvotāju grupām, baseini ir pieejami sākot no pavisam maziem bērniem un beidzot ar sirmgalvjiem. Cenu politika ir ļoti demokrātiska, īpaši draudzīga daudz bērnu ģimenēm. Tā rezultātā peldbaseini ir kļuvuši populāri plašā apkārtnē. Mūsu apmeklētāju loks aptver, neskaitot pašu Daugmali, Rīgu, Ķekavu, Iecavu, Vecumniekus, Ķegumu un Lielvārdi.

DMC aktu zāle ar skatuvi un multimediju aprīkojumu nodrošina iespēju organizēt sapulces, koncertus un citus pasākumus vismaz 200 apmeklētājiem. Iepriekš tas bija iespējams tikai skolas aktu zālē, kuras ietilpība un tehniskais nodrošinājums ir nesalīdzināmi mazāks. DMC zāli izmanto pagasta pašdarbnieku kopas gan mēģinājumiem, gan izrādēm. Var apgalvot, ka DMC zāles esamība ir paaugstinājusi kultūras pasākumu piedāvājuma klāstu, kvalitāti un iedzīvotāju interesi par to.

DMC kompleksā šogad darbu uzsāka kefejnīca, kurā vietējie iedzīvotāji var ieturēt pusdienas. Šo iespēju atzinīgi novērtējuši dažādu uzņēmumu strādājošie un arī peldbaseinu apmeklētāji.

DMC darbu plānots pilnveidot un paplašināt. Tuvākie darbi: trenāžieru zāles izveidošana un aprīkošana; ūdens vingrošanas piedāvājuma paplašināšana; kafejnīcas darba laika pagarināšana un sortimenta piemērošana vakara apmeklētāju vēlmēm; aktu zāles tehniskā aprīkojuma pilnveidošana- kulises un aizkari; DMC zāles iespēju popularizēšana; precīzas un mērķtiecīgas kultūras programmas sagatavošana 2014./2015.gada sezonai.

DMC uzturēšana iepriekšējā periodā (līdz 2014.gada 1.janvārim) izmaksāja ~ 100 000 Ls/gadā. Ieņēmumi veidoja ~ 35000 Ls/gadā. Starpību nodrošina pašvaldības budžets no nodokļu maksātāju naudas. Sakarā ar to tiek veidota jauna cenu politika, kuras rezultātā pieaugs apmeklējumu izmaksas, un tās būs dažādas novadā deklarētajiem iedzīvotājiem un citu pašvaldību iedzīvotājiem.

Ikdienas dzīve ir centrālā joma, kurā izpaužas dzīves kvalitāte- objektīvie dzīves apstākļi, to subjektīvais vērtējums, kā arī to radītās iespējas un ierobežojumi pilnvērtīgai dzīvei un mērķu sasniegšanai.

Būtiska cilvēka ikdienas dimensija ir laiks. Ikdienas dzīves norišu savstarpējā saistība laikā, to secība ir cieši saistīta ar pieejamajiem laika resursiem, kā arī raksturīga dažādiem dzīves apstākļiem, piemēram, dažādiem sabiedriskajiem pakalpojumiem, infrastruktūras pieejamībai.

Pamatojoties uz šādu teoriju, par piemēru tiek ņemts Daugmales Multifunkcionālais centrs ar visiem tā klāstā pieejamajiem pakalpojumiem. Ikdienas laika plānošana un izlietojums, kā arī dzīves organizācija, plānošana kopumā ne tikai atspoguļo cilvēka faktiskās vajadzības un vēlmes, bet plašākā skatījumā arī norāda uz sabiedrības organizāciju, sociālās politikas nostādņēm, dažādu pakalpojumu pieejamību un attīstības līmeni.

Dzīves kvalitātes idejas centrā atrodas indivīds, cilvēka dzīves norišu kvalitātes vērtējums, turklāt būtisks ir tieši ikdienas norišu kopums. Ikdienas dzīve pretstatā notikumiem ir tā, kas veido būtiskāko dzīves norišu daļu. Būtiska nozīme dzīves kvalitātei, ir iespēja realizēt dažādas darbības vēlamajā apjomā.

Autori Aleks C. Mikalos un Bruno D. Zumbo (*Alex C. Michalos and Bruno D. Zumbo*) izpētīja ieteikmi uz cilvēku brīvā laika pavadīšanu dzīves kvalitātes kontekstā, kas tika operacionalizēta kā apmierinātība ar dzīvi kopumā, laimi un apmierinātību ar vispārējo dzīves kvalitāti.

Lai arī Daugmales Multifunkcionālā centra projekts formāli netiek asociēts ar mākslas un kultūras stratēģijām, vienalga var piekrist apgalvojumam, ka šāda tipa iestāde palīdz atklāt un vairo sabiedrības daļas identitāti (šajā gadījumā Daugmales pagasts)- tās unikālo nozīmi, vērtību un raksturu. Tiek veidota pagasta/kopienas fiziskā un sociālā forma. Šī identitāte atspoguļojas caur kopienas raksturu vai vietas atmosfēru.

Dzīves kvalitātes uzlabošanā svarīga ir iedzīvotāju sociālā iekļaušana, un iespēja veidot sava pagasta identitāti caur kādu aktivitāšu kopu, šajā gadījumā tie būtu kultūras vai cita veida pasākumi, kas norisinās Daugmales Multifunkcionālajā centrā, ir vistiešākajā nozīmē sociālā iekļaušanās, jo katram ar motivāciju un gribasspēku apveltītam pagasta iedzīvotājam tiek dota iespēja sniegt savu ieguldījumu sabiedriskās dzīves uzlabošanā.

Šāda iespēja bieži vien var būt kā pirmais solis sabiedrības rakstura atklāšanā- vai uzdevums, kas iesaista iedzīvotājus no dažādiem sabiedrības segmentiem interaktīvā, radošā procesā attīstot vīziju kopienas nākotnei.

Kultūra un šajā gadījumā arī brīvā laika pavadīšana ir kļuvusi par īpaši pētītu lauku saistībā ar attīstības procesiem rietumu sabiedrībā. Ieguldījumi kultūras infrastruktūrā, pasākumos un kultūras politikā sniedz priekšrocības sociālajos un ekonomiskajos līmeņos, kas ir viens no galvenajiem instrumentiem, kas saistīti ar renovācijas politikām pilsētās.

Daugmales pagasts ir viena no Ķekavas novada administratīvajām teritorijām tā austrumos, Daugavas kreisajā krastā. Atrodas 35km attālumā no Rīgas.

Iedzīvotāju skaits šobrīd ir 1164, kas pakāpeniski pieaug jau no 1995.gada, kad iedzīvotāju skaits bija tikai 865 cilvēki.

Daugmales pagasts ir nodrošināts ar nepilnu pakalpojumu infrastruktūru: pārvaldes pakalpojumu pieejamība, dzīvošanas funkcija, darba iespējas apdzīvotās vietas teritorijā, publiskā ārtelpa un atpūtas iespējas apdzīvotajā vietā, kultūras un izglītības iestādes (kultūras centrs, pirmsskolas, skolas un interešu izglītības iestādes, bibliotēka), veselības un sociālās aprūpes iestādes; tirdzniecības, sadzīves pakalpojumi, vienota komunālā saimniecība, sabiedriskā transporta pakalpojumi.

Ilgtermiņa teritorijas attīstības plānošanas dokuments Ķekavas novada ilgtspējīgas attīstības stratēģija definē pašvaldības politiku periodā līdz 2030. gadam, nosakot Ķekavas novada ilgtermiņa attīstības redzējumu (vīziju), stratēģiskos mērķus, ilgtermiņa prioritāros mērķus un telpiskās attīstības perspektīvu.

Ilgtermiņa attīstības stratēģija izstrādāta vienlaikus ar Ķekavas novada attīstības programmu 2014.- 2020.gadam, kas ir vidējā termiņa plānošanas dokuments un detalizē rīcības ilgtermiņā izvirzīto mērķu sasniegšanai un finansējuma piesaistei.

Daugmales Multifunkcionālā centra darbības uzsākšana ir uzlabojusi dzīves kvalitāti Daugmales pagastā, jo ir radītas jaunas darbavietas, ir jauns un apmeklēts objekts, kurš pats par sevi vietējiem iedzīvotājiem rada gandarījuma sajūtu un ceļ pašapziņu. Ir vieta, kur pulcēties. Ir labāks, daudzveidīgāks kultūras pasākumu piedāvājums. Ir paaugstinājies Daugmales kā dzīvesvietas reitings, īpašumu pārdošanas sludinājumos tiek uzsvērta DMC esamība. Ir vieta, kur darbadienās ieturēt maltīti.

Daugmales pagasta iedzīvotāju un DMC apmeklētāju aptauja kopumā rāda, ka vairums iedzīvotāju un viesu uzskata, ka Daugmales Multifunkcionālā centra darbības uzsākšana ir uzlabojusi dzīves kvalitāti pagastā.

Aptaujā iegūtie dati liecina par pozitīvu iedzīvotāju un apmeklētāju attieksmi pret DMC un tā piedāvātajiem pakalpojumiem.

Daugmales pagastā sevišķi attīstāmās jomas ir infrastruktūra, jo īpaši ceļu stāvvokļa uzlabošana, nodarbinātība, ražošana un uzņēmējdarbība.

Kvantitatīvā pētījuma aptaujas rezultāti sniedz izpratni par respondentu attieksmi un vēlmēm attiecībā uz Daugmales Multifunkcionālā centra darbību. Iegūtie dati ir noderīgs avots DMC darbības pašreizējai analīzei un nākotnes perspektīvu

iezīmēšanai.

Daugmales pagasta pārvaldes interesēs ir aptaujas otrajā daļā iegūtie dati par dzīves kvalitātes novērtējumu pagastā. Dati sniedz iespēju iepazīties ar problēmām no iedzīvotāju redzesloka. Šādi dati var kļūt par labu motivāciju pārmaiņu un uzlabojumu ieviešanā.

Darba sākumā izvirzītais mērķis, *parādīt kā pašvaldības iniciatīva, izmantojot kādu dzīves kvalitātes uzlabošanas instrumentu, var veicināt dzīves kvalitātes celšanos pagastā*, ir sasniegts atrisinot visus mērķa sasniegšanai izvirzītos uzdevumus.

AVOTU UN LITERATŪRAS SARAKSTS

Literatūra:

1. Andrews, F. M. and A.Szalai. *The quality of life: Comparative studies* (pp. 273-285). From Frederick H. Buttell *Social Indicators Research* Vol.11, No.3. London: Sage Publications, 1980.
2. Bela, Baiba, Tālis Tisenkopfs. *Dzīves kvalitāte Latvijā; Stratēģiskās analīzes komisija*. Rīga: "Zinātne", 2006.
3. Borthwick- Duffy, S.A. *Quality of life and quality of care in mental retardation*. Berlin: Springer- Verlag, Ed. L. Rowitz, 1992.
4. Campbell, A. *The sense of well-being in America: Recent patterns and trends*. New York: McGraw-Hill. 1981.
5. Elyse W. Kerce. *Quality of life: Meaning, Measurement, and Models*. Navy Personnel Research and Development Center. 1992.
6. Emerson, E. *Evaluating the impact of deinstitutionalization on the lives of mentally retarded people*. *American Journal of Mental Deficiency*, 90(3). 1985.
7. Farquhar M. *Elderly People's Definitions of Quality of Life*. *Social Science and Medicine*, Vol. 41, Issue 10, p.1439-1446. 1995.
8. Felce D, Perry J. *Quality of life: Its definition and measurement*. *Research in Developmental Disabilities*. Vol. 16. Issue 1. 1995.
9. Felce, D. and Perry, J. *Assessment of quality of life*, In: R. L. Schalock (ed), *Quality of Life: Volume I: Conceptualization and Measurement*. Washington, AAMR, pp. 63–72. 1996.
10. Ferrell B.R., K. Hassey Dow, M. Grant. *Measurement of the quality of life in cancer survivors*. *Quality of life Research*. Vol. 4, Issue 6. 1995.
11. Jērāns P. *Latvijas padomju enciklopēdija*. 2.sējums. Galvenā enciklopēdiju redakcija. 1982.
12. Kane, Rosalie A. *Definition, Measurement, and Correlates of Quality of Life in Nursing Homes: Toward a Reasonable Practice, Research, and Policy Agenda*. *The Gerontologist* Vol. 43, special issue II, 28-36., 2003.
13. Krišjāne Z. *Dzīves kvalitātes atšķirības Latvijas novados*. *Latvijas Zinātņu Akadēmijas Vēstis*, 52.sēj., Nr.4./6. (597./599.).A daļa, 70.-78. lpp. 1998.
14. McCall, S. *Quality of life*. *Social Indicators Research*, 2, 229-248. 1975.

15. M.J. Sirgy. *Handbook of Quality-of-Life Research: An Ethical Marketing Perspective* By Social Indicators Research Series. Volume 8. Netherlands: Kluwer Academic Publishers. 2001.
16. Oort, F., Visser, M., Sprangers, M. *An application of structural equation modeling to detect response shifts and true change in quality of life data from cancer patients undergoing invasive surgery*. *Quality of Life Research*, 14(3), 599-609. Springer. 2005.
17. Oort, F. *Using structural equation modeling to detect response shifts and true change*. *Quality of Life Research*, 14(3), 587-598. Springer. 2005.
18. Rice, R. W. *Work and the quality of life*. In S. Oskamp (Ed.), *Applied social psychology annual .5: Applications in organizational settings* (pp. 155-177). Beverly Hills: Sage. 1984.
19. Stepčenko, A. *Dzīves kvalitātes indikatori Eiropas Savienībā*. Metodoloģiski jautājumi. Socioloģija. Grām.: *Latvijas Universitātes raksti: Ekonomika*, 701. sējums. Rīga: LU. 2006.
20. Wolfensberg, W. *Lets hang up „quality of life” as hopeless term*. In D. Goode (Ed.), *Quality of life for Persons with Developmental Disabilities: International Perspectives and Issues*. Cambridge, MA Brookline Books. 1994.

Elektroniskie informācijas avoti:

1. Annoni Paola, Dorota Weziak- Bialowolska. *Quality of life at the sub-national level: An operational example for the EU* European Commission. Joint Research centre. 2012. Pieejams: http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docgener/studies/pdf/6th_report/2013_quality_of_life_report.pdf [skatīts: 2014, 30.janv.]
2. Bygren, L, Konlaan, B & Johansson, S. *Attendance at cultural events, reading books or periodicals, and making music or singing in a choir as determinants for survival: Swedish interview survey of living conditions*. *British Medical Journal*, vol. 313(7072) 1996. Pieejams: <http://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC2359094/pdf/bmj00573-0013.pdf> [skatīts 2014, 19.mar.]

3. Carver, C. S. *Resilience and thriving: Issues, models, and linkages*. Journal of Social Issues, Vol. 54,245-265. 1998. Pieejams: http://www.psy.miami.edu/faculty/ccarver/98_thriving.pdf [skatīts 2014, 19.mar.]
4. Claussen, C. *Using quality of life measures for program evaluation*. Rehabilitation Review, Volume5, No1. 2004. Pieejams: http://www.acds.ca/PDF/Outcome%20Evaluations/MTD_Module_5_INSERT_2_QOL_Indicators.pdf [skatīts 2014, 19.mar.]
5. Daugmales pagasta padome. *Rīgas rajona Daugmales pagasta teritorijas plānojums 2007.-2019.gadam ar 2009.gada grozījumiem*. I. daļa Paskaidrojuma raksts. 2009. [skatīts 2014, 25.apr.]
6. Eiropas dzīves un darba apstākļu uzlabošanas fonds. *Otrais Eiropas dzīves kvalitātes apsekojums. Dzīves kvalitāte Eiropā, 2003.-2007.gads*. Pieejams: http://www.eurofound.europa.eu/publications/htmlfiles/ef09771_lv.htm [skatīts: 2014, 25.apr.]
7. Eiropas Savienības, Eiropas Lauksaimniecības fonda lauku attīstībai (ELFLA), Atklāta projektu iesniegumu konkursa, Latvijas Lauku attīstības programmas 2007.–2013.gada pasākuma "Pamatpakalpojumi ekonomikai un iedzīvotājiem" projekta iesniegums. Ķekavas novada pašvaldība. [skatīts 2014, 25.apr.]
8. Grīnfelde, A. *Pensionāru dzīves kvalitāte Latvijas reģionos = Life quality of pensioners in Latvian regions*. Promocijas darbs ekonomikas doktora zin. grāda iegūšanai. Latvijas Lauksaimniecības Universitāte. Jelgava: LLU, 2010. Pieejams: http://llufb.llu.lv/disertacijas-aizstavesanai/economics/Anda_Grinfelde_promocijas_darbs_aizstavesanai_L_LU_EF_2010_biblioteka.pdf [skatīts: 2014, 3.feb.]
9. Grossi, Enzo. Pier Luigi Sacco. *Culture and Well-Being: Impact of Culture on Individual Subjective Well-Being of Italian Population. Kultūra un labklājība: Kultūras ietekme uz indivīda subjektīvo labklājību itāļu iedzīvotāju vidū*. Pieejams: <http://www.happiness-economics.net/ocs/index.php/heirs/relationalgoods/paper/viewFile/110/82> [skatīts 2014, 18.mar.]
10. Human Development Index Pieejams: http://en.wikipedia.org/wiki/Human_Development_Index [skatīts: 2014, 25.apr.]

11. Karnītis, E. *Latvijas iedzīvotāju dzīves kvalitātes indekss*. Stratēģiskās analīzes komisijas darba grupas atskaite. Rīga, 2006.
Pieejams:http://www.president.lv/images/modules/items/PDF/item_598_Dziv_es_kval_indekss.pdf [skatīts: 2014, 3.febr.]
12. Ķekavas novada attīstības programma 2013-2020. I. redakcija Baložu pilsēta, Daugmales pagasts, Ķekavas pagasts. 2012.
http://www.kekava.lv/uploads/filedir/Attistiba/isejums_pasreizejasituacija_2014_2020_gala_red_public.pdf, 44. [skatīts 2014, 25.apr.]
13. Ķekavas novada attīstības programma 2013-2020. I. sējums pašreizējās situācijas raksturojums un SVID analīze. 1.redakcija. 2012.
http://www.kekava.lv/uploads/filedir/Attistiba/isejums_pasreizejasituacija_2014_2020_gala_red_public.pdf [skatīts 2014, 25.apr.]
14. Ķekavas novada attīstības programma 2013-2020 II.sējums. Stratēģiskā daļa, rīcības plāns un programmas īstenošanas uzraudzības kārtība. Gala redakcija 2012.gada 13.decembris. 2012.
http://www.kekava.lv/uploads/filedir/Attistiba/ap_iisejums_strategiskadala_2014_2020_gala_red_public.pdf [skatīts 2014, 25.apr.]
15. Ķekavas novada ilgtspējīgas attīstības stratēģija līdz 2030.gadam. 1.redakcija. Baložu pilsēta, Daugmales pagasts, Ķekavas pagasts. 2012. 1.sējums
http://www.kekava.lv/uploads/filedir/Attistiba/kekavas_nov_ias_2030_isej_strategija.pdf [skatīts 2014, 25.apr.]
16. Latvijas Republikas Saeima. Izglītības, kultūras un zinātnes komisija. Ilgtermiņa konceptuālais dokuments. “*Latvijas izaugsmes modelis- Cilvēks pirmajā vietā.*” 2005.gads
Pieejams:http://www.saeima.lv/bi8/lasa?dd=LM0815_0#b. [skatīts: 2014, 18.janv.]
17. Michalos, A. C., & Zumbo, B. D. *Quality of Life in Quesnel, British Columbia*. Paper No. ESQBS-2002-1). Prince George, B.C.: University of British Columbia. Edgeworth Laboratory for Quantitative Behavioral Science. 2002. Pieejams: <http://faculty.educ.ubc.ca/zumbo/2002-1.pdf> [skatīts 2014, 19.mar.]
18. Nacionālais attīstības plāns 2007. – 2013. Gadam. Pieejams: http://www.varam.gov.lv/lat/darbibas_veidi/tap/lv/?doc=13524 [skatīts 2014, 25.apr.]

19. Ozola I. Darba resursi un to kvalitāti ietekmējošie faktori Latgales reģionā.No: *Proceedings of the International Scientific Conference "Economic Science for Rural Development"*, 26-27 April 2006, Jelgava. Nr.10 : Agriculture. Regional development. Pieejams: <http://web.b.ebscohost.com/abstract?direct=true&profile=ehost&scope=site&authtype=crawler&jrnl=16913078&AN=23771264&h=gWG%2fyTAtsITGTWNPP62gDZ8ZJYVsfex1JgLXvOKOZQ4yAXXIKM8j5PesLTQQPdFKhF9B1Ij%2bg2zM9kz3RhIPCA%3d%3d&crl=f> [skatīts 2014, 16.mar.]
20. Pētījumi par dzīves kvalitāti Eiropā. Pieejams: http://www.eurofound.europa.eu/surveys/eqls/index_lv.htm [Skatīts: 2014, 18. Janv.]
21. *Sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības likums*. Pieejams: <http://www.likumi.lv/doc.php?id=68488> [skatīts 2014, 16.mar.]
22. Smith A. *Researching quality of life of older people: concepts, measures and findings*. Centre for Social Gerontology, School of Social Relations Keele University, Working Paper No7, November. 2000. Pieejams: http://www.keele.ac.uk/depts/so/csg/downloads/research_quality.pdf ISBN 1900842021 [skatīts 2014, 16.mar.]
23. Soule, Jeff. Hodgson Kimberly. *Kelly Ann Beavers. Community character. How Arts and Cultural Strategies Create, Reinforce, and Enhance Sense of Place* <http://www.planning.org/research/arts/briefingpapers/character.htm> [skatīts 2014, 16.mar.]
24. Šķestere, Inga. *Pētījums par dzīves kvalitātes izvērtējuma metodēm un instrumentiem 2.daļa.* 2012.gads Pieejams: http://www.sif.lv/nodevumi/nodevumi/4881/petijums_dz_kvalit_2.pdf [skatīts: 2014, 30.janv.]
25. Šķestere, Inga. *Pētījums par dzīves kvalitātes izvērtējuma metodēm un instrumentiem 1.daļa.* 2012.gads Pieejams: http://www.sif.lv/nodevumi/nodevumi/4881/petijums_dz_kvalit_1.pdf [skatīts: 2014, 30.janv.]
21. Schalock, Robert L. and Parmenter, T. *Reconsidering the Conceptualisation and Measurement of Quality of Life*. A consensus document Washington: IASSID. 2000. Pieejams:

<http://www.beachcenter.org/Books%5CFullPublications%5CPDF%5CFQLI%5CQuality%20of%20Life%20Consensus%20Document.pdf>

[skatīts 2014, 19.mar.]

26. Valsts prezidentes Vairas Vīķes–Freibergas dibinātās Stratēģiskās analīzes komisijas starpdisciplinārs, uz kvalitatīvām metodēm balstīts pētījums *Latvija un brīva darbspēka kustība: Īrijas piemērs*. 2005./2006.gads. Pieejams: http://www.president.lv/images/modules/items/PDF/item_489_Irijas_piemers_zinojums.pdf [skatīts 2014, 16.mar.]
27. Quality of life and well being: Measuring the benefits of culture and sports. Pieejams: <http://www.scotland.gov.uk/Resource/Doc/89281/0021350.pdf> [skatīts 2014, 16.mar.]
28. 2003. gada pētījums par dzīves kvalitāti Eiropā. European Quality of life survey, 2003. Pieejams: <http://www.eurofound.europa.eu/surveys/eqls/2003/index.htm> [skatīts: 2014, 18.janv.]
29. 2007. gada pētījums par dzīves kvalitāti Eiropā. European Quality of life survey, 2007. Pieejams: <http://www.eurofound.europa.eu/surveys/eqls/2007/index.htm> [skatīts: 2014, 18.janv.]
30. 2012. gada pētījums par dzīves kvalitāti Eiropā. European Quality of life survey, 2012. Pieejams: <http://www.eurofound.europa.eu/surveys/eqls/2011/index.htm> [skatīts: 2014, 18.janv.]

ANNOTATION

The title of this work paper is „Role of Multifuncional centre of Daugmale in the quality of life improvement in the district of Daugmale”.

The text contains analysis of different theoretical sources about quality of life, it's measurement and research approaches, also it gives an understanding about the connection, which is observed between the quality of life concept and Multifuncional centre of Daugmale. To give an empirical insight, text contains the research analysis about the main topic of this work- the improvement of the quality of life in the district of Daugmale.

The purpose of this work paper is to show how the enterprise of the local government by using some quality of life improving implement can contribue rise of life quality.

The research question of this work is: With January 2, the year of 2012, in the district of Daugmale which is under the government of Ķekavas regions, was opened the Multifuncional center of Daugmale, which now is visited by approximately 150 people per day. With the the activity of this place, the quality of life in Daugmale has improved in following life domains: physical well-being, self-determination, emotional well-being and social inclusion. Also the following factors: health and valuable recreation, culture and other leisure activities, employment, has been affected in a positive way. This all contribute to improving the quality of public infrastructure.

The results of this work, affirms the main assertion about life quality improvement in district of Daugmale with the opening of Multifuncional centre of Daugmale. Quantitative research survey shows that the majority of residents and visitors of Daugmale considers, that the launch of Multifuncional centre, has improved the quality of life in Daugmale. This shows the positive attitude of citizens and visitors towards this institution and the service that they offer.

1. PIELIKUMS: APTAUJAS ANKETAS MAKETS

LATVIJAS KULTŪRAS AKADEMĪJA ANKETA

Labdien! Esmu Latvijas Kultūras akadēmijas studente -Ivita Beķere un sava bakalaura darba ietvaros veicu aptauju par **Daugmales Multifunkcionālā centra nozīmi uz dzīves kvalitāti Daugmales pagastā**. Priecāšos, ja vēlēsiet anketai apmēram 5 minūtes un sniegsiet godīgas atbildes uz jautājumiem!

Jūsu sniegtajām atbildēm tiek garantēta anonimitāte, dati tiks analizēti apkopotā veidā. Lūdzu, sekojiet līdzi norādēm pie katra jautājuma par iespējamo atbilžu skaitu!

Lūdzu, apvelciet ciparu pie Jums atbilstošā atbilžu varianta vai ierakstiet atbildi atvēlētajā tukšajā vietā! **PALDIES!**

D1. Jūsu dzimums

Sieviete	1
Vīrietis	2

D2. Cik Jums ir gadi? (Lūdzu ierakstiet) _____

D3. Kāda ir Jūsu iegūtā izglītība? *Atzīmēt augstāko iegūto (pabeigto) izglītības līmeni!*

Pamatizglītība	1
Vispārējā vidējā	2
Profesionālā vidējā	3
Bakalaura/ Augstākā profesionālā	4

D4. Kādā valodā Jūs galvenokārt runājat savā ģimenē? (Atzīmējiet 1 visatbilstošāko atbildi!)

Latviešu	1
Krievu	2
Citā (lūdzu, ierakstiet)	3

D5. Nozare, kurā darbojieties (Lūdzu atzīmējiet visas iespējamās atbildes)

Būvniecības/ Nekustamais īpašums	1
Drošība/ Aizsardzība	2
Finances/ Grāmatvedība	3
Informācijas tehnoloģijas/ Elektronika	4
Izglītība/ Zinātne	5
Kultūra/ Māksla/ Izklaide	6
Lauksaimniecība/ Vides zinātne	7
Mājsaimnieks/ -ce	8
Mārketingu/ Reklāma	9
Pakalpojumi/ Klientu apkalpošana	10
Ražošana/ Rūpnieciskā ražošana	11
Telekomunikācijas	12
Tirdzniecība/ Pārdošana	13
Transports/ Loģistika	14
Tūrisms/ Viesnīcas/ Ēdināšana	15
Valsts pārvalde, valsts iestāde	16
Vadība	17
Veselības aprūpe/ Sociālā aprūpe	18
Sports	19
Cits	20

Q1. Vai Jūs prāt Daugmales Multifunkcionālā centra darbības uzsākšana ir uzlabojusi dzīves kvalitāti Daugmale pagastā?

Jā, ir uzlabojusi	1
Drīzāk ir nekā nav	2
Drīzāk nav nekā ir	3
Nav uzlabojusi	4

Q2. Cik vidēji bieži Jūs apmeklējat Daugmales Multifunkcionālo centru?
(Atzīmējiet 1 visatbilstošāko atbildi!)

Vairākas reizes nedēļā	1
Vismaz reizi nedēļā	2
Vairākas reizes mēnesī	3
Vismaz reizi mēnesī	4
Reizi ceturksnī	5
Reizi pusgadā	6
Reizi gadā	7
Retāk	8

Q3. Ar kādu mērķi Jūs esat apmeklējis Daugmales Multifunkcionālo centru pēdējā gada laikā? (Atzīmējiet visas atbilstošās atbildes)

Peldbaseins (individuāli, ar ģimeni, draugiem)	1
Ūdens aerobika	2
Kafejnīca	3
Kultūras pasākumi	4
Telpu īre privātiem pasākumiem	5

Q4. Kad Jūs visbiežāk apmeklējat peldbaseinu Daugmales Multifunkcionālajā centrā? (Atzīmējiet 1 visatbilstošāko atbildi!)

Darba dienu vakaros (pirmdiena līdz piektdiena)	1
Darba dienu rītos	2
Nedēļu nogalēs (sestdienās, svētdienās)	3
Baseinu neapmeklēju	4
Grūti pateikt	9

*Tupmāk, Daugmales Multifunkcionālais centrs =DMC.

Q5. Kad Jūs visbiežāk apmeklējat kultūras pasākumus DMC? (Atzīmējiet 1 visatbilstošāko atbildi!)

Darba dienu vakaros (pirmdiena līdz piektdiena)	1
Piektdienu vakaros	2
Nedēļu nogalēs (sestdienās, svētdienās)	3
Neatkarīgi no laika, kad notiek	4
Neapmeklēju vispār	5
Grūti pateikt	9

Q6. Novērtējiet, lūdzu, DMC pakalpojumu kvalitāti 5 ballu sistēmā, kur 1 – ļoti slikti, bet 5 – ļoti labi. (Atzīmējiet vienu atbildi katrā rindiņā)

Peldbaseins	1	2	3	4	5
Ūdens aerobika	1	2	3	4	5
Kultūras pasākumi	1	2	3	4	5
Kafejnīca	1	2	3	4	5
Telpu īre	1	2	3	4	5

Q7. Novērtējiet, lūdzu, DMC personāla darbu 5 ballu sistēmā, kur 1 – ļoti slikti, bet 5 – ļoti labi. (Atzīmējiet vienu atbildi katrā rindiņā)

Personāls baseinā, DMC administrācija	1	2	3	4	5
Kafejnīcas personāls	1	2	3	4	5

Q8. Kur Jūs galvenokārt iegūstat informāciju par pakalpojumiem DMC- baseina darba laikiem, kultūras pasākumiem, pakalpojumu iespējām, jaunumiem? (Atzīmējiet visas atbilstošās atbildes)

Ķekavas novada avīze	1
DMC mājaslapa daugmalemc.lv	2
Parkulturu.lv mājaslapa	3
Uz vietas DMC	4
Daugmales pagasta pārvaldes ēkā	5
Sociālajos tīklos (draugiem.lv, facebook, twitter)	6
No draugiem, radiem, paziņām	7
Afišas	8
Citur (lūdzu ierakstiet).....	9

Q9. Kā Jūs vērtējat, cik informēts(-a) vai neinformēts (-a) Jūs esat par DMC pieejamajiem pakalpojumiem? (Atzīmējiet 1 visatbilstošāko atbildi!)

Esmu informēts	1
Drīzāk esmu nekā neesmu	2
Drīzāk neesmu	3
Neesmu informēts	4
Grūti pateikt	9

Q10. Kādus vēl pakalpojumus Jūs vēlētos DMC? (Lūdzu ierakstiet)

Q11. Kādi ir Jūsu ieteikumi DMC darbības uzlabošanai? Ko vēlētos mainīt? (Lūdzu ierakstiet)

Q12. Jūsu dzīvesvieta (Atzīmējiet 1 visatbilstošāko atbildi!)

Daugmales pagasts	1
Ķekava (Paldies, jauku Jums dienu!)	2
Baloži (Paldies, jauku Jums dienu!)	3
Katlakalns (Paldies, jauku Jums dienu!)	4
Baldone (Paldies, jauku Jums dienu!)	5
Tome (Paldies, jauku Jums dienu!)	6
Citur (Lūdzu ierakstiet)(Paldies, jauku Jums dienu!)	7

Turpmāk uz jautājumiem atbild Daugmales pagasta iedzīvotāji!

Q13. Vai Jums patīk dzīvot Daugmalē? (Atzīmējiet 1 visatbilstošāko atbildi!)

Jā	1
Nē	2
Ja būtu iespēja, tad pārceltos uz citu pagastu/pilsētu (Lūdzu ierakstiet).....	3

Q14. Lūdzu, atzīmējiet, cik lielā mērā Jūs piekrītat, ka Daugmales Multifunkcionālā centra darbības uzsākšana ir uzlabojusi Daugmales pagasta dzīves kvalitāti sekojošās jomās. (Atzīmējiet vienu atbildi katrā rindiņā)

		Pilnīgi piekrītu	Drīzāk piekrītu nekā nepiekrītu	Drīzāk nepiekrītu nekā piekrītu	Nepiekrītu
1	Veselība un sports (Peldbaseins, ūdens aerobikas nodarbības)	1	2	3	4
2	Kultūra (Pasākumu rīkošanai labi aprīkotas telpas)	1	2	3	4
3	Pakalpojumu joma vispārīgi (Peldbaseins, telpu īre privātiem pasākumiem, kafejnīca, izklaides pasākumi)	1	2	3	4
4	Nodarbinātība (Jaunas darba vietas- kafejnīca, baseins)	1	2	3	4

Q15. Novērtējiet, lūdzu, Daugmales pagasta dzīves kvalitāti atsevišķās jomās 5 ballu sistēmā, kur 1 – ļoti slikti, bet 5 – ļoti labi. (Atzīmējiet vienu atbildi katrā rindiņā)

Infrastruktūra (Ceļi, sabiedriskais transports, sakari, tirdzniecība, enerģētika un ūdenssaimniecība, dzīvokļi)	1	2	3	4	5
Nodarbinātība/ darba iespējas	1	2	3	4	5
Ražošana	1	2	3	4	5
Izglītība (Bērnudārzs, Daugmales pamatskola)	1	2	3	4	5
Sociālā joma (Sociālais atbalsts-finansiāls, materiāls, dzīves vietas nodrošinājums, pensionāru izklaides, apmācības/pulciņi.)	1	2	3	4	5

Kultūra	1	2	3	4	5
Veselība	1	2	3	4	5
Sports	1	2	3	4	5

Q16. Kuras, jomas Daugmales pagasta dzīves kvalitātes uzlabošanai, Jūsuprāt, būtu sevišķi jāattīsta? (Atzīmējiet ne vairāk kā 3 atbildes)

Infrastruktūra (Ceļi, sabiedriskais transports, sakari, tirdzniecība, enerģētika un ūdenssaimniecība, dzīvokļi)	1
Nodarbinātība/ darba iespējas	2
Ražošana	3
Izglītība	4
Sociālā joma (Sociālais atbalsts)	5
Kultūra	6
Veselība	7
Sports	8
Jūsu variants(lūdzu ierakstiet).....	9

Q17. Ko Jūs ieteiktu Daugmales pagasta dzīves uzlabošanai kopumā? Ko vēlētos ieviest vai mainīt?

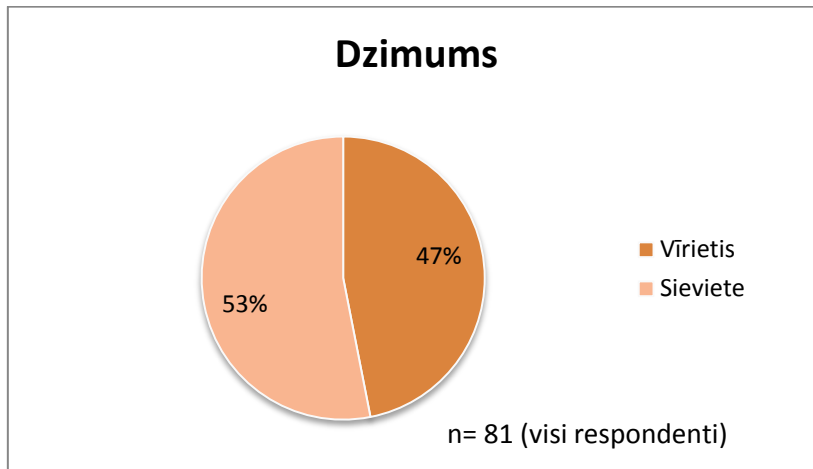

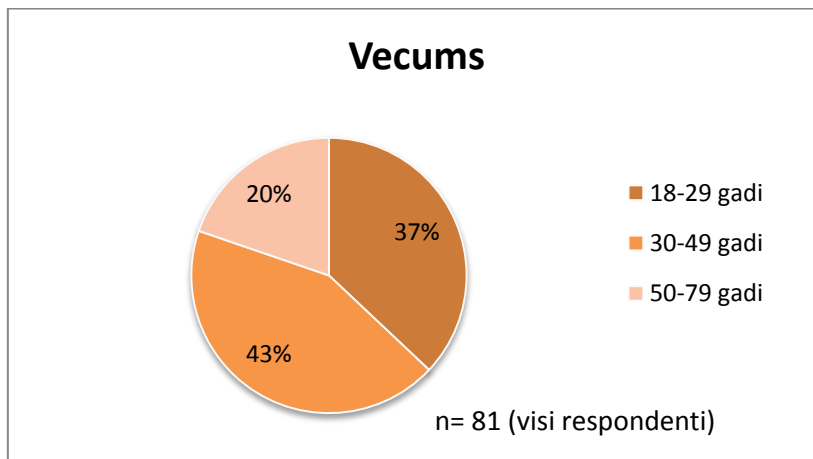

Paldies, jauku Jums dienu!

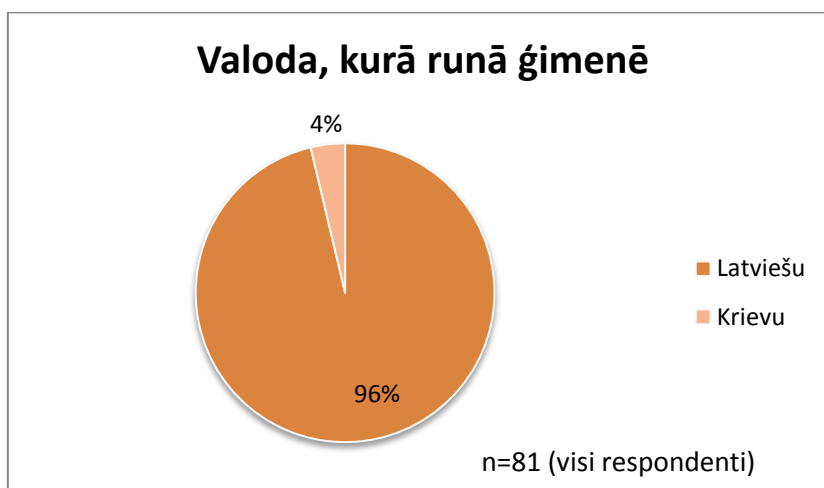
2. PIELIKUMS KVANTITATĪVĀ PĒTĪJUMA APTAUJAS STATISTIKAS DATU DIAGRAMMAS

Attēls: 1

Attēls: 2

Attēls: 3

Vai Jūsaprāt Daugmales Multifunkcionālā centra darbības uzsākšana ir uzlabojusi dzīves kvalitāti Daugmale pagastā?

Jā, ir uzlabojusi	73		90.1%
Drīzāk ir nekā nav	7		8.6%
Drīzāk nav nekā ir	1		1.2%
Nav uzlabojusi	0		0%
Iesniegto atbilžu summa	81		

Attēls: 7

Cik vidēji bieži Jūs apmeklējat Daugmales Multifunkcionālo centru?

Vairākas reizes nedēļā	20		24.7%
Vismaz reizi nedēļā	18		22.2%
Vairākas reizes mēnesī	11		13.6%
Vismaz reizi mēnesī	10		12.3%
Reizi ceturksnī	14		17.3%
Reizi pusgadā	4		4.9%
Reizi gadā	1		1.2%
Retāk	3		3.7%
Iesniegto atbilžu summa	81		

Attēls: 8

Ar kādu mērķi Jūs esat apmeklējis Daugmales Multifunkcionālo centru pēdējā gada laikā? (vairākas atbildes iespējamas)

Peldbaseins (individuāli, ar ģimeni, draugiem)	66		42.3%
Ūdens aerobika	10		6.4%
Kafejnīca	21		13.5%
Kultūras pasākumi	51		32.7%
Telpu īre privātiem pasākumiem	8		5.1%
Iesniegto atbilžu summa	156		

Attēls: 9

Kad Jūs visbiežāk apmeklējiet peldbaseinu Daugmales Multifunkcionālajā centrā?

Darba dienu vakaros (pirmdiena līdz piektdiena)	34		42%
Darba dienu rītos	6		7.4%
Nedēļu nogalēs (sestdienās, svētdienās)	19		23.5%
Baseinu neapmeklēju	10		12.3%
Grūti pateikt	12		14.8%
Iesniegto atbilžu summa	81		

Attēls: 10

Kad Jūs visbiežāk apmeklējiet kultūras pasākumus DMC?

Darba dienu vakaros (pirmdiena līdz piektdiena)	3		3.7%
Piektdienu vakaros	5		6.2%
Nedēļu nogalēs (sestdienās, svētdienās)	18		22.2%
Neatkarīgi no laika, kad notiek	25		30.9%
Neapmeklēju vispār	20		24.7%
Grūti pateikt	10		12.3%
Iesniegto atbilžu summa	81		

Attēls: 11

Novērtējiet, lūdzu, DMC pakalpojumu kvalitāti 5 ballu sistēmā, kur 1 – ļoti slikti, bet 5 – ļoti labi. (Atzīmējiet vienu atbildi katrā rindiņā) (atbilde uz jautājumu nav obligāta)

Peldbaseins

1	1		1.3%
2	0		0%
3	1		1.3%
4	30		39.5%
5	44		57.9%

Ūdens aerobika

1	0		0%
2	1		2.1%
3	16		33.3%
4	12		25%
5	19		39.6%

Kultūras pasākumi

1	0		0%
2	1		1.6%
3	8		12.9%
4	33		53.2%
5	20		32.3%

Kafejnīca

1	0		0%
2	6		11.8%
3	21		41.2%
4	14		27.5%
5	10		19.6%

Telpu īre

1	0		0%
2	3		5.8%
3	19		36.5%
4	7		13.5%
5	23		44.2%

Novērtējiet, lūdzu, DMC personāla darbu 5 ballu sistēmā, kur 1 – ļoti slikti, bet 5 – ļoti labi. (atbilde uz jautājumu nav obligāta)

Personāls baseinā, DMC administrācija

1	1		1.3%
2	0		0%
3	12		15.2%
4	15		19%
5	51		64.6%

Kafejnīcas personāls

1	0		0%
2	2		3.7%
3	13		24.1%
4	11		20.4%
5	28		51.9%

Attēls: 13

Kur Jūs galvenokārt iegūstat informāciju par pakalpojumiem DMC- baseina darba laikiem, kultūras pasākumiem, pakalpojumu iespējām, jaunumiem? (vairākas atbildes iespējamas)

Ķekavas novada avīze	30		12.9%
DMC mājaslapa daugmalemc.lv	44		18.9%
Parkulturu.lv mājaslapa	15		6.4%
Uz vietas DMC	36		15.5%
Daugmales pagasta pārvaldes ēkā	8		3.4%
Sociālajos tīklos (draugiem.lv, facebook, twitter)	35		15%
No draugiem, radiem, paziņām	32		13.7%
Afišas	31		13.3%
Cits	2		0.9%
Iesniegto atbilžu summa	233		

Attēls: 14

Kā Jūs vērtējat, cik informēts(-a) vai neinformēts (-a) Jūs esat par DMC pieejamajiem pakalpojumiem?

Esmu informēts	32		39.5%
Drīzāk esmu nekā neesmu	37		45.7%
Drīzāk neesmu	9		11.1%
Neesmu informēts	0		0%
Grūti pateikt	3		3.7%
Iesniegto atbilžu summa	81		

Attēls: 15

Vai Jums patīk dzīvot Daugmalē?

Jā	61		98.4%
Nē	0		0%
Ja būtu iespēja, tad pārceltos uz citu pagastu/pilsētu.	1		1.6%
Iesniegto atbilžu summa	62		

Attēls: 16

Lūdzu, atzīmējiet, cik lielā mērā Jūs piekrītat, ka Daugmales Multifunkcionālā centra darbības uzsākšana ir uzlabojusi Daugmales pagasta dzīves kvalitāti sekojošās sfērās.

Veselība un sports (Peldbaseins, ūdens aerobikas nodarbības)

Pilnīgi piekrītu	52		83.9%
Drīzāk piekrītu nekā nepiekrītu	9		14.5%
Drīzāk nepiekrītu nekā piekrītu	0		0%
Nepiekrītu	1		1.6%

Kultūra (Pasākumu rīkošanai labi aprīkotas telpas)

Pilnīgi piekrītu	44		72.1%
Drīzāk piekrītu nekā nepiekrītu	16		26.2%
Drīzāk nepiekrītu nekā piekrītu	0		0%
Nepiekrītu	1		1.6%

Pakalpojumu joma vispārīgi (Peldbaseins, telpu īre privātiem pasākumiem, kafējnīca, izklaides pasākumi)

Pilnīgi piekrītu	36		59%
Drīzāk piekrītu nekā nepiekrītu	23		37.7%
Drīzāk nepiekrītu nekā piekrītu	2		3.3%
Nepiekrītu	0		0%

Nodarbinātība (Jaunas darbavietas- kafējnīca, baseins)

Pilnīgi piekrītu	32		53.3%
Drīzāk piekrītu nekā nepiekrītu	20		33.3%
Drīzāk nepiekrītu nekā piekrītu	7		11.7%
Nepiekrītu	1		1.7%

Attēls: 17

Novērtējiet, lūdzu, Daugmales pagasta dzīves kvalitāti atsevišķās sfērās 5 ballu sistēmā, kur 1 – ļoti slikti, bet 5 – ļoti labi.

Infrastruktūra (Ceļi, sabiedriskais transports, sakari, tirdzniecība, enerģētika un ūdenssaimniecība, dzīvokļi)

1	3		4.8%
2	17		27%
3	32		50.8%
4	9		14.3%
5	2		3.2%

<u>Nodarbinātība/ darba iespējas</u>				
1	6		9.7%	
2	18		29%	
3	24		38.7%	
4	14		22.6%	
5	0		0%	
<u>Ražošana</u>				
1	6		9.8%	
2	14		23%	
3	23		37.7%	
4	14		23%	
5	4		6.6%	
<u>Izglītība (Bērnudārzs, Daugmales pamatskola)</u>				
1	4		6.3%	
2	2		3.2%	
3	4		6.3%	
4	23		36.5%	
5	30		47.6%	
<u>Sociālā joma (Sociālais atbalsts-finansiāls, materiāls, dzīves vietas nodrošinājums, pensionāru izklaides, apmācības/pulciņi.)</u>				
1	3		4.9%	
2	4		6.6%	
3	15		24.6%	
4	28		45.9%	
5	11		18%	
<u>Kultūra</u>				
1	1		1.7%	
2	4		6.7%	
3	18		30%	
4	30		50%	
5	7		11.7%	
<u>Veselība</u>				
1	3		5%	
2	13		21.7%	
3	23		38.3%	
4	17		28.3%	
5	4		6.7%	
<u>Sports</u>				
1	6		9.8%	
2	2		3.3%	
3	17		27.9%	
4	29		47.5%	
5	7		11.5%	

Attēls: 18

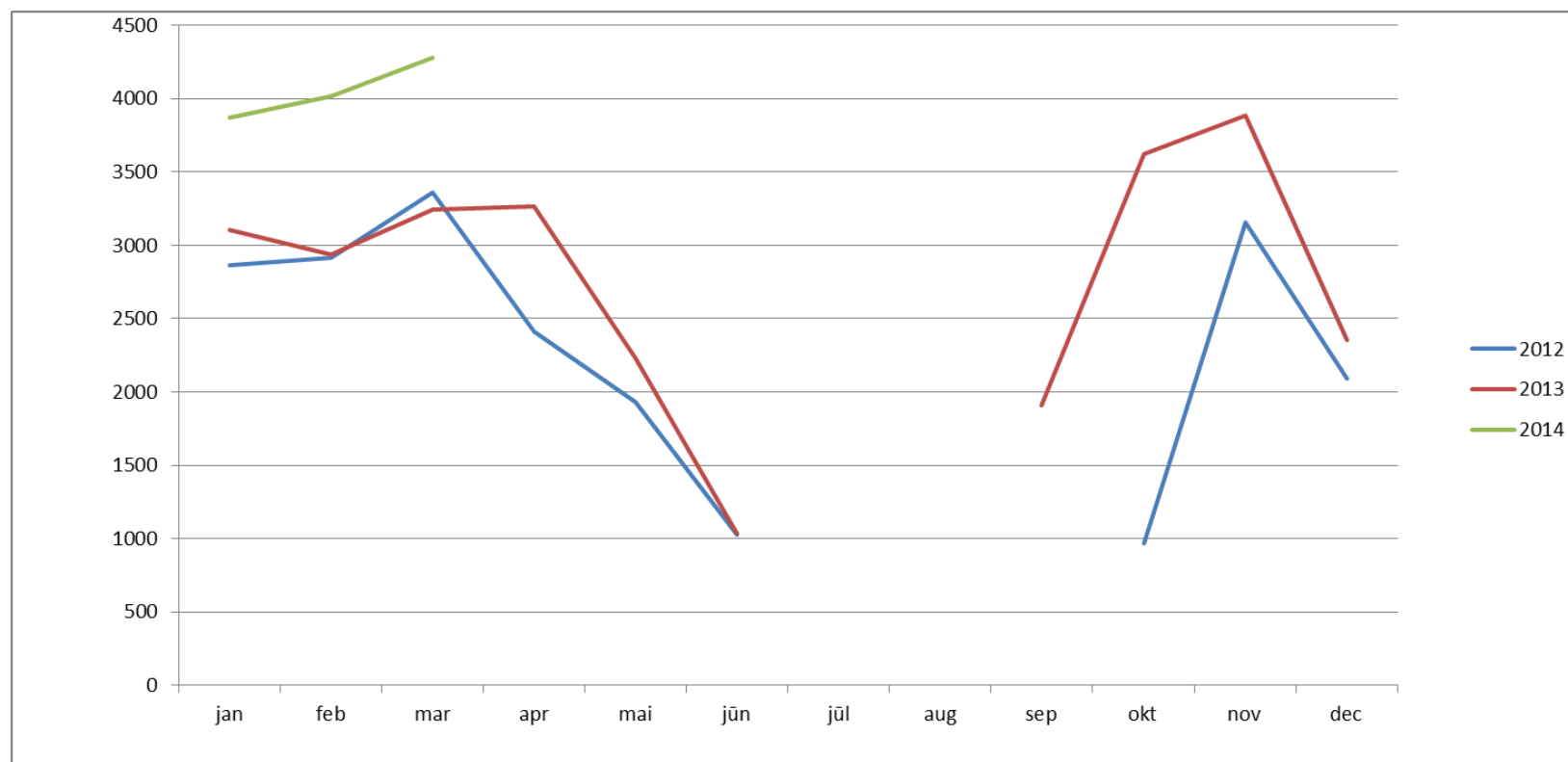
Kuras, jomas Daugmales pagasta dzīves kvalitātes uzlabošanai, Jūsaprāt, būtu sevišķi jāattīsta? (Atzīmējiet ne vairāk kā 3 atbildes)

Infrastruktūra (Ceļi, sabiedriskais transports, sakari, tirdzniecība, enerģētika un ūdenssaimniecība, dzīvokļi)	41		24%
Nodarbinātība/ darba iespējas	42		24.6%
Ražošana	27		15.8%
Izglītība	7		4.1%
Sociālā joma (Sociālais atbalsts)	2		1.2%
Kultūra	10		5.8%
Veselība	23		13.5%
Sports	17		9.9%
Cits	2		1.2%
Iesniegto atbilžu summa	171		

Attēls: 19

3. PIELIKUMS: DAUGMALES MULTIFUNKCIONĀLĀ CENTRA APMEKLĒJUMS

	jan	feb	mar	apr	mai	jūn	jūl	aug	sep	okt	nov	dec	kopā
2012	2865	2918	3363	2411	1934	1028				966	3153	2092	20730
2013	3108	2936	3245	3263	2230	1031			1907	3622	3887	2352	27581
2014	3871	4015	4280										12166

_____ darbs
Bakalaura, maģistra

“ _____ ”
tēmas nosaukums

izstrādāts Latvijas Kultūras akadēmijas _____
katedrā
katedras nosaukums

*Ar savu parakstu apliecinu, ka _____ darbs izstrādāts patstāvīgi;
izmantojot citu autoru darbos publicētus datus, definējumus un viedokļus, dotas
precīzas norādes (atsauces) uz to ieguves avotu; iesniegtā darba elektroniskā kopija
atbilst izdrukai.*

Autors: _____ .____.2014.
Vārds, uzvārds Paraksts

Rekomendēju darbu aizstāvēšanai

Vadītājs: _____
____.2014.
Akadēmiskais amats, grāds, vārds, uzvārds Paraksts

Recenzents: _____
Akadēmiskais amats, grāds, vārds, uzvārds

Darbs iesniegts ____ .____.2014.

Studējošo servisa speciālists : _____
Vārds, uzvārds Paraksts

Darbs aizstāvēts LKA _____ gala pārbaudījumu komisijas sēdē
Bakalaura, maģistra

____ .____.2014. prot. Nr. _____ vērtējums

Komisijas sekretārs: _____
Vārds, uzvārds Paraksts